

Lufuno Lwa Mudzimu Kha Muthu

Tsiko mazha na u tou dzumbululelwa zwi bula lufuno lwa Mudzimu. Khotsi ashu wa T̄aḍulu ndi ene tshisima tsha vhutshilo na vhuḥali na dakalo. Idzanu tou lavhelesa lunako na u mangadza ha zwithu zwa tsiko. Ni vhone dzema ḷazwo ḷi mangadzaho ḷa u ṅea vhatu khathihi na zwoṯhe zwi tshilaho zwine zwa ṯoḍea kha vhutshilo na kha uri zwi takale. Lufuno lwa Musiki lu huwelelwa kha riṅe nga tshedza tsha ḍuvha na nga mvula zwine zwa vusedza shango na zwickwara na midavhi. Mudzimu ndi ene ane a ṅea tsiko yawe yoṯhe zwine ya zwi lila ḍuvha ḷiṅwe na ḷiṅwe. Kha maipfi a u naka a muimbi wa phisalema hu pfi: {SK 7.1}

“Maṯo a vhoṯhe a lavhelesa Iwe;

Ndi Iwe u vha ṅeaho zwiḷiwa nga tshifhinga tshazwo.

U putulula tshand̄a tshau,

huno zwoṯhe zwi tshilaho u zwi fusha dakalo.” {SK 7.2}

(Dzipsalme 145:15, 16)

Muthu Mudzimu o mu sika e mukhethwa na wa dakalo nga ho fhelelaho; hu ḍi nga shango na lunako lwaḷo, musi ḷi tshi bva tshand̄ani tsha Musiki, ḷo vha ḷi si na u sina khaḷo kana dunzi ḷa tsemo. Lufu na maṯungu ndi zwe zwa ḍiswa nga u pfuka mulayo wa Mudzimu u re wone mulayo wa lufuno. Naho zwo ralo, ngomu vhuḍi ha vhuṯungu vhu ḍiswaho nga vhutshinyi, lufuno lwa Mudzimu lu a ḍisumbedza. Ho ṅwalwa uri Mudzimu o sema shango nga mulandu wa muthu (Genesi 3:17). Mipfa na tshene, vhuleme na milingo i konḍiselaho muthu vhutshilo a vho dzula nga u ḷa mbilu, zwo vhetshelwa ene hu u mu tonda uri tshi vhe tshipiḍa tsha u mu gudisa tsha mbekanyo ya Mudzimu ya u ṯomola muthu kha u tshinyadzwa na u nyadzisea zwo ḍiswaho nga vhutshinyi. Shango nahoḷo dzhena vhutshinyini a si uri ḷo tou ḍala vhuṯunga na dziedzi fhedzi. Hu na khuthadzo i ṅeaho muthu fulufhelo na u rula mbilu kha tsiko yone iṅe. Maluvha a kha ḍi wanala kha tshene, na miri ya mipfa i kha ḍi fukedzwa nga maluvha a lunako. {SK 7.3}

Maipfi a uri, “Mudzimu ndi lufuno” o ṅwalwa kha ḍadzwane ḷiṅwe na ḷiṅwe ḷo kutaho hu hone u simuwa, na kha mbilu ya lwatsi ine ya khou ṯombolowa. Ho dzula zwiṅoni zwa u naka zwo vusaho vilinga ḷa dzinyimbo dzazwo muyani, khathihi na maluvha a mivhalavhala a vuthelaho minukho ya u ḍifha, na yone miri milapfu ine ngei ṅṯha hayo ya tou vha na dzanga ḷa khare dza ṯhodzi dzayo dala, zwoṯhe zwi bula mbavhalelo khulu i no nga ya khotsi a vhana ine Mudzimu washu a vha nayo khathihi na lutamo lwawe lwa uri vhana vhawe vha dzule vho takala. {SK 8.1}

Uri Mudzimu nangoho ndi Mudzimu zwi vhone kha Ipfi ḷawe. Mudzimu nga dzawe o no ḍi amba uri u na lufuno nahone u na khathutshelo. Zwiḷa Mushe o humbela a ri, “Ntendele u vhona vhurena hau.”, Muṅe wa vhoṯhe o fhindula a ri, “Vhuḍi hanga hoṯhe ndi ḍo vhu fhirisa phand̄a hau.” (Ekisodo 33:18, 19). Vhurena hawe ndi honovhu. Muṅe wa vhoṯhe o ḍo ḍivhonadza kha Mushe ene a ri, “Yehova, Yehova! Mudzimu wa khathutshelo na wa vhuṯu; na wa u sa fhela mbilu, wa vuhwavho vuhulu na u fulufhedzea, ane vha maḍana na maḍana a vha ita nga tshilidzi, ane a hangwela vhatshinyi na vhapambuwi na vhaitazwivhi;” (Ekisodo 34:6, 7). Ene ha “ṯavhanyi u sinyuwa,” ndi “wa vhuṯu vuhulu.” (Yona 4:2) Ngauri ndi ene “ane tshawe ha vha u ḍifhelwa a tshi khathutshela.” (Mixa 7:18) {SK 8.2}

Mudzimu o kungedza dzimbilu dzashu kha ene nga zwiga zwi sa vhaliwiho zwi re lutomboni na shangoni. O edzisa u ḍidzumbulula kha riṅe nga zwithu zwinzhi zwa tsiko na mbofho nnzhi dzine vhatu vha kona u dzi ḍivha fhano shangoni. Naho zwo ralo, hezwi zwithu zwi tsha ḍi vha zwiṯahe kha u dzumbulula lufuno lwawe kha riṅe. Naho ro ṅewa vhuṯanzi vhuṅzhi swina ḷa zwiṯhuya ḷo tsilufhadza ngelekanyo dza vhatu, Mudzimu vha vho livhana nae vhe na nyofho vha tshi mu ita mudziatshihuhu a si na khangwelo. Saṯhane onoyo o vhea Mudzimu phand̄a ha vhatu e mudzia-u-funesa khaṯhulo i si na mbavhalelo, e muḥaṯuli wa tshihuhu a no nga munna wa mabindu a vhilaho zwikolodo nga vuhali u swika hu tshi bva sente ya u fhedzisele ya tshikolodo. Saṯhane o dzhia Mudzimu a mu ita wa u dzula o

sedza nga ito la vhutshivha uri ngavhe muthu a tshi pambuwa kana u ita phoso a konou mu dzhenela fhasi nga dzikhatshulo dzawe. Yesu a tshi vhuya a da u tshila na vhatshu vha nama ho vha u itela uri a fhufhise leneli dunzi nga u sumbedza shango lufuno lwa Mudzimu lu sa edanyiswi na tshinwe tshithu. {SK 8.3}

Murwa wa Mudzimu o takuwa tadulu uri a de a sumbedze uri Khotsi o tou ita hani. "Haho we a vhuya a vbona Mudzimu; Murwa mu-bebwa-ethe a re marumbini a Khotsi, ndi ene o ri talutshedzaho." (Yohane 1:18) "... nahone a hu na a divhaho Khotsi arali e si Murwa, na ane Murwa a ri ndi a mu dzumbululela." (Mateo 11:27) Zwiila munwe wa vhafunziwa o mu hambela a ri, "... ri sumbedze Khotsi" Yesu o fhindula a ri, "Tshe nda dzula na inwi! Iwe a u athu ndivha, Filipino? A vbonaho nne, u vbona Khotsi. Naa u amba hani u tshi ri: Ri sumbedze Khotsi?" (Yohane 14:8, 9). {SK 9.1}

Yesu a tshi amba mushumo we a dela fhanu shangoni o ri, Mune wa vhothe o "... ndolisa uri vhatshinyali ndi vha divhadze mafhungo mafifha, ndi fhodze dzimbilu dzo pwashakanywaho. Wo nthuma u huwelela mathubwa zwauro o vhothololwa, mabofu zwauro a do vbona; vho shengedzwaho ndi vha humisele hayani vho vhothololwa; ... ." (Luka 4:18) Uyu-ha wo vha wone mushumo wawe. O bua-bua hothe a tshi tonda, vho tsikeledzwaho nga Sathane o enda a tshi vha fhodza. Hu na miqi ye ya vhuya ya tuvha zwigomelo nge Yesu a fhira nga khayi a tshi fhodza vhalwadze. Mushumo wawe wo vha u tshi tanzilela uri nangoho ndi Mudodzwa wa Mudzimu. Tshifhio na tshifhio tshe a ita vhutshiloni hawe tsho sumbedza lufuno na tshilidzi na mbavhalelo nahone o vha a sa kundwi u thukhuwa mbilu nga mbavhalelo ya u vavhalela ene nwana wa muthu. A tshi diita muthu wa nama ho vha u itela u swikela kha vhuleme vhune muthu a vha naho. Vhashai vha u guma na vha re vhatshuphepho vho vha vha sa tati u ya khae. Huana vhana vhatshukutuku, o vha a tshi ri u bavvha vha tou munye khae. Zwo vha zwi sa vha takadze hone u gonya marumbini awe uri vha tou mu lavhelesa kha tshifhatuwo tshe tsha vha tshi tshi dzula tsho revhiswa nga tshilidzi na lufuno. {SK 9.2}

A si uri Yesu o vha a tshi amba ngoho a tshi tata, fhedzi ipfi linwe na linwe lo vha lo kutelwa nga lufuno. Kha u amba ha u sa padukanya o vha a sa fhirwi, nahone o vha a tshi amba na vhatshu o wisa zwi vindi e na vhulenda. Zwa u amba nga u phamula zwo vha zwi kule nae, nahone o vha a sa ambi li no vava kana u sokou sindekanya muthu a si na mulandu. U kundelwa ha muthu wa nama ho ngo hu kaidza nga u tou khurudzha. O vha a tshi amba ngoho nga maipfi o dalaho lufuno misi yothe. O kaidza vhumbulu na u omisa thoho ha a si na fulufhelo, a kaidza na vhutshinyi. Fhedzi a tshi ralo o vha a tshi tsengisa mitodzi na ipfi lawe la tetemela nga vhatshungu. Yerusalem, dorobo ye a vha a tshi i funa, o tou i lilela nge ya hana u mu tangedza, ene a re Ndila na Mafhungongoho na Vhutshilo. Vho mu sendezela ngei kule ene a re Mutshidzi, fhedzi o di vha pfela vhatshungu a vha lavhelesa nga vhuwawho. Vhutshilo hawe ho vha ha u dijala na u vavhalela vhanwe. Naho ene nga tshiinga o vha a tshi vha thompha. Vhatshu vhothe o vha a tshi vbona e mavhida e ene mushumo wawe ha vha hu uri hu bve vhatshu khao. {SK 9.3}

Yesu-ha vhe vha sedza vhutshilo hawe vho wana o tou ralo. Matshilele awe o vha e matshilele a Mudzimu. Matase a lufuno o vha a tshi bva mbiluni ya Khotsi a tselwa kha vhana vha vhatshu.

Zwenezwo zwo sumbedzwa nga kha Kristo. Yesu Mutshidzi wa vhulondo na wa tshilidzi o vha a tshi tou vha Mudzimu "... we a vbonadzwa namani." (Timotheo ya I 3:16) {SK 10.1}

Yesu a tshi vhuya a shengela a ita na u vhulahwa, ho vha hu u itela riye. O itwa "munna wa matshungu ..." uri na riye ri vhe na mukovhe kha dakalo li sa fheli. Mudzimu ho ngo tshivha Murwa wawe ane a mu funa o dalaho tshilidzi na vhatshangoho. O tenda a tshi sia shango la vhugala vuhulu a da ngeno kha shango lo holefhadzwo nga tshivhi; shango lo welwaho nga dunzi la lufu na tsemo. Ho ngo hana a tshi tuwa tsini hawe hu na lufuno lwawe he a vha a tshi tou vha dzanga la vharuwa, a da u tungufhadzwa na u senwa na u nyadziwa na u vhenziwa a gumetshedza nga u vhulahwa. "... Thamu ya u ri riye ri vhone mulalo i kha ene; ro fhodzwa nga ntho dzawe." Yesaya 53:5) Kha ri humbule zwiila e Getsemane na fhalala sogani na hone tshifhambanoni! Naho o vha a si na kulavhi zwakwo kwa tshivhi Murwa wa Mudzimu o di dihwesa saga ya tshivhi. Ene we a vha e munwe nga Mudzimu, a thetshela vhu fhedzi ha musi muthu o taliwa nga Mudzimu, tshi re tshithu tsho diswaho nga

tshivhi, tshone tshe tsha luṭanya muthu na Mudzimu. O vha a tshi itiswa nga zwenezwi zwiḽa a tshi vhidzelela o fhelelwa nga u tou lila a tshi ri,” . . .Mudzimu wanga, Mudzimu wanga, wo nṭutshelela’ni! ” (Mateo 27:46) O vha a tshi pfa muya wawe wo fhandekanywa na Mudzimu; u fhandekana honohu ndi hone he ha pwasha mbilu ya Murwa wa Mudzimu. {SK 10.2}

Fhedzi a si uri tshipfumelo hetshi tshihulu tsho vha tsha uri Mudzimu a kone u funa muthu; kana uri a konou ri iina vhathu ndi a vha tshidza. Na khathihi! “Mudzimu o funa shango zwingafha-ngafha, a vhuya a ṅekedza Murwa wawe mu-bebwa-eṭhe, uri vhoṭhe vha mu tendaho, vha si lovhe, tshavho hu vhe u tshila tshoṭhe.” (Yohane 3:16). Khotsi u a ri funa, a sa itiswi nga tshipfumelo hetshila, hufha tshipfumelo tsho itelwa riṅe tsho itelwa rine nge a thomouri funa! Kristo o tou vha muratho wa u rathisela lufuno lwa ene Mudzimu kha shango lo tshinyaho. “Ho ri Mudzimu e kha Kristo a ḽi-pfumedzanya na shango, . . .” (II Vhakorinta 5:19). Mudzimu o shengela na Murwa wawe. Henefhala Getsemani ya vhuṭungu na ngei lufuni lwa Khalvari ndi he Ene Lufuno luhulu a badela mutengo wa u ri vhoḫholola. {SK 10.3}

Yesu o ri, “Ndi zwine Khotsi a mpfunela zwone, ngauri ndi ṅekedza vhutshilo hanga; . . .” (Yohane 10:17). Hezwi zwi amba uri “Khotsi anga o ni funa nga ṅḽila ye na ṅṅe a vho mpfunesa nge nda ṅekedza vhutshilo hanga uri ni vhoḫhololwe. Ndi tshe muimeleli waṅu na mukundeli waṅu nga u ṅaledza vhutshilo hanga, na nga u hwala mulandu wa zwivhi zwaṅu ndo mbo ṅaṅa u funwa nga Khotsi anga; ngauri nga tshithavhelo tshanga Mudzimu u ḽisumbedza a o lugaho nahone u a kona u ita muthu ane a fulufhela Yesu Muvhuya.” {SK 11.1}

A hu na we a vha a tshi nga ri rengulula nga ṅṅa ha Murwa wa Mudzimu; ngauri ene ndi ene a ḽivhaho Khotsi e eṭhe ngauri o vha e nae. Ndi ene e eṭhe we a vha a tshi nga sumbedza lufuno lwa Mudzimu ngauri a vha ene a ḽivhaho vhuhulu hawe. Ho vha hu si na tshiṅwe tshiṅhavhelo tshine tsha nga sumbedza vhathu vho tshinyaho lufuno lwa Mudzimu nga ṅṅa ha tsha Yesu Kristo. {SK 11.2}

“Mudzimu o funa shango zwingafha-ngafha, a vhuya a ṅekedza Murwa wawe mu-bebwa-eṭhe, . . .” (Yohane 3:16) Ha ngo sokou mu kumedzela uri a tshile vhukati ha vhathu fhedzi a hwale zwivhi zwavho e tshiṅhavhelo tshavho. O mu kumedzela vhathu vhe vha vha vho no vha lushaka lwo waho. Kristo o ḽibadekanya na zwililo zwa vhathu na u ṭahelwa havho. Naho ene e Murwa wa Mudzimu o ḽivhofhekanya na vhana vha vhathu nga mbofho dzi sa ḽo vhuyaho dza lala dzo ṭhukhuwa. Yesu a zwi mu ṅei ṭhoni u dzhia vhathu a vha ita vharathu vhawe (Vhaheberu 2:11) Ndi ene tshiṅhavehlo tshashu, ndi ene muimeleli washu, ndi ene mukomana washu, we u bva tsha kale na kale a ḽiita muthihi na lushaka lwe a rengulula. Eee, o ita nga u ralo Murwa wa Mudzimu! U ralo hu u itela uri muthu a kone u ṭomolwa thopheni ya u nyadziwa ho ḽiswaho nga tshivhi a konou sumbedza lufuno lwa Mudzimu na u vha na mukovhe kha dakalo na vhukhethwa hawe. {SK 11.3}

Mutengo wa u vhoḫhololwa hashu khathihi na tshiṅhavhelo tshe Khotsi ashu wa ṭaḽulu a ri itela nga u ṅekedza Murwa wawe uri a ri fele, zwi fanela u ri ṅea nungo ri tshi vhona zwine ra nga vha zwone nga kha Yesu. Musi muapostola o no vhona vhuhulu ha lufuno lwa Mudzimu u ya ṅṭha halwo na u ya fhasi na u tanḽavhuwa halwo, hu u itela lwone lushaka lwo waho, o ḽala lutamo na thendo. O ḽo ri a sa tsha wana ane a nga ṭalutshedza ngao zwe a vhona zwa vhuhulu ha lufuno lwa Mudzimu lune lwa tou ri kutela, a amba na shango a ri, “Vhonani lufuno lwa Mudzimu ndi lunzani hune ra vho pfi vhana vha Mudzimu, . . .” (I Yohane 3:1) Zwe muthu a itwa zwone nga lufuno lwonolu ndi zwihulu. Musi vhathu vho tshinya vha vha vha Saṭhane ndi he lwa sumbedza vhuhulu halwo. Fhedzi arali vhana vha Adamu vha nga fulufhela malofha a Kristo, vha ḽo itwa vhana vha Mudzimu. Kristo a tshi vha muthu wa ṅama ho vha uri a takulele muthu ṅṭha. Vhathu vha zwivhi arali vha tshi dzula kha Kristo, vha a swika vhukumakuma hune heḽi dzina ḽa uri “Vhana vha Mudzimu” ḽa vha tea. {SK 11.4}

Lufuno lwo raliho a lu na tshine wa nga lu eḽanyisa natsho. U tou pfi vha vha Khosi ya ṭaḽulu! Ndi fulufhedziso ḽingafhani! Muthu u fanela u kha ḽi dovha a vhea mbilu yawe kha maṅwe mafhungo afhio a no fhira enea? Lufuno lwa Mudzimu lu sa eḽanyiswi na tshiṅwe tshithu, lwa u funa shango ḽe ḽa si mu fune. Muhumbulo wonoyu u na maanḽa a u vhusa muthu, wa vho vhoḫhekanya muthu na zwine Mudzimu a funa. Arali ri tshi ḽigudisa u vhona zwine Mudzimu a vha zwone nga u lavhelesa

tshifhambanoni, ndi hone ri tshi tou ṛṛṛṛṛṛ u vhona tshilidzi, na mbavhalelo nahone i linganaho kha vhoṭhe i si tshiṭalula. Zwenezwo ri tou ṛṛṛṛṛṛ u vhona lufuno lwa Mudzimu lu khagala nahone lu sa fani na tshiṅwe tshithu. Ri vhona u pfelwa vhuṭungu hune ha fhira ha mme a tshi vhavhalela ṛwana wawe musi o fara ya ḍaka. {SK 12.1}

Kristo Tshililelwa Tsha Mutshinyi

Mathomoni muthu ndi musi e mukololo wa maanda nahone e na thalukanyo i si na tshitahe. Ene nga dzawe o vha a si na tshimomo nahone a tshi takadza Mudzimu. O vha a tshi dzula nga u humbula zwivhuya a tshi rera makhethwa nga mbilu. U sa pfa Mudzimu ndi zwone zwe zwa vundekanya naanda awe, a vho difuna u fhirisa u funa Mudzimu. U tshinya honohu ho vundekanya maanda awe lwe ene muṅe ha vha hu si tshee na tshine a nga ita u kunda muvhi. O mbo itwa tshivhotshwa tsha Sathane na lini na lini. O vha a tshi do dzula o ralo ngavhe Mudzimu a si mu phalale. Tshivhangalelwa tsha mulingi ho vha hu u thithisa zwe Mudzimu a tshi sika muthu a mu sikela zwone. Uri shango a li shele phe pho hu si tsha vha na lukuna khalo. O no ralo o vha a tshi do sumba Mudzimu uri itali a tshi sika muthu ho vha u itela vhuṅungu honovhu. {SK 13.1}

Musi muthu a sa athu tshinya ndi musi a tshi dzula o takala na Mudzimu wawe ngauri onoyo “Ndi ene we madzanga othe a vhuṭali na ndivho a dzumbama khae.” (Vhakolosa 2:3) Nga murahu ha u tshinya muthu ho ngo tsha vha na muḍifho kha vhukhethwa, a vho lila u dzumbama tshifhatuwo tsha Ramaanda. Na kha muthu a sa athu newa mbilu ntswa zwo di tou ralo. A hu na mulalo na Mudzimu nahone ha takaleli u vha na vhakhethwa vha Mudzimu. Mutshinyi ha takali e phanda ha Mudzimu, nahone a zwi mu takadzi u twa e vhukati ha vharuṅwa. Naho arali o vha a tshi nga pfi a dzhene ṭadulu ho vha hu sa do vha na tshine tsha nga mu takadza hone. Nga ngafhi huafha vhathu vha ngeo vhe vhadzia u-ditukufhadza vha vheaho mbilu dzavho Mudzimuni zwine ene a si vhe nazwo? Mihumbulo yawe na zwine a takalela khathihi na zwine a tama zwi nga wanala zwi phambananadzo kha zwa vha dzulaho henengei. A nga ṭangana. Kha ene liṭadulu li nga tou vha nguvho ya pfeṅe i no sandwa nga vhaambari ngauri misi yothe u do dzula e kha u tinya tshifhatuwo tsha onoyo a re tshone tshedza tsha liṭadulu, ene tshivhindi tsha dakalo la makoleni. Tshi kundisaho mutshinyi u dzhena ṭadulu a si uri Mudzimu u khou mu hanela, ha vho nga Mudzimu ndi wa u shaya khatulo mbuya. Tshi mu kundisaho ndi uri ene muṅe ho ngo fanela u vangana na vhadzulapo vha henengei. Vhugala ha Mudzimu khae vhu nga mulilo wa vuhali. Khae khwine hu nga vha u lozwiwa u fhirisa u ṭanganya maṭo na we a fela u rengulula vhathu. {SK 13.2}

Nga riṅe vhaṅe u bva dindini la tshivhi le ra wela khalo ndi zwi sa takuwi. Mbilu dzashu ndi mmbi nahone a hu na tshine ra nga ita u dzi shandukisa. “Naa a si na tshika a nga bva hani kha wa tshika? A hu na na muthihi.” (Yobo 14:4). “Ngauri zwine nama ya ṭoda zwi lwa na Mudzimu. Vha u ralo a vha pfi mulayo wa Mudzimu. Ngauri na u zwi kona a vha zwi koni.” (Vharoma 8:7). Hezwi zwi lemela lune ha si vhe na tshine tsha nga zwi takula, pfunzo kana ndavhuko, u ṭalukanya vhuḍi na vuvhi, na nungo dzothe dzine muthu wa nama a vha nadzo. Hu hone hune hezwi zwa vha na nungo, hu si hafha. U tshi lavhelesa nga nnda u nga wana muthu e kwae ngazwo, fhedzi mbilu yone zwi a konda u i shandula kana u shandula zwisima zwa vhutshilo. Hu ṭodea uri muthu a bikwe tshivholovholo tsha nga ngomu mbiluni, a wane na maanda a bvaho ṭadulu uri a kone u bva zwivhini a ye kha vhukehthwa. Maanda eneo ndi Kristo. Tshilidzi tshawe tshi a vuseledza muya wo faho tsha u kokodzela Mudzimuni, kha vhukhethwa. {SK 14.1}

Mutshidzi washu a tshi amba o ri muthu a sa bebwa zwi tshi bva nṭha, zwine zwa amba uri nga nnda ha uri a wane mbilu ntswa na lutamo luswa na ndivho ntswa vhutshiloni, ha koni u wana vhutshilo vhu sa fheli. (Yohane 3:3) Haala mafhungo a uri muthu o luga arali a nga gudiswa u luga sa zwine vhana vha itwa tshikoloni, a tou vha mafhungo a re mazwifhi a bulayo. “Muthu nga kudzulele kwawe, zwa muya wa Mudzimu zwi kule nae, kha ene ndi vhutsilu, ha vhuyi a zwi pfa; ngauri zwi fhedzaniwa nge zwa iswa siani la muya.” (I Vhakorinta 2:14) “U songo kanuka zwe nda u vhudza nda ri: No fanela u dovha na bebwa.” (Yohane 3:7) Hu tshi nwalwa nga ha Kristo ho pfi, “Kha ene ho vha hu na vhutshilo; huno vhutshilo tsho vha tshi tshone tshedza tsha vhathu.” (Yohane 1:4) Ndi ene e ethe dzina ” . . .le la nekedzwa vhathu, line la pfi ri tshidzwe khalo.” (Mishumo ya Vhaapostola 4:12). Zwi songo fhelela fhedzi kha u divha lufuno lwa Mudzimu na u tonda hawe a sa tshivhi na mbavhalelo yawe. Ri songo

guma fhedzi kha u ðivha vhuṭali na u luga hu re kha mulayo wawe na uri mulayo wonoyu murango wawo ndi lufuno. Muapostola Paulo o vha o vhona zwenezwi a tshi vhuya a ri, “. . . ndi khou bvumela mulayo zwauro ndi wavhuḏi.” “Hone mulayo u mukhethwa, na zwine wa laya zwi swikhethwa, zwo luga, zwi zwivhuya.” “. . . nṅe nda ro vha ndi wa ṅama, nda ro vha ndo rengwa ndi wa zwivhi.” (Vharoma 7:16, 12, 14). O vha a tshi tama uri a vhe mukhethwa a si na vhutshinyi fhedzi nga u ṭovhowa na u pfa vhuṭungu mbiluni o ḏo ḏi dovha a ri, “Yawee! nṅe muthu ndo tambulaho, ndi lamulelwa nga nnyi, nda ponyoka muvhili wa luno lufu?” (Vharoma 7:24) Mbilu dzo tsikele dzwaho dzo no tshuwa lunzhi sa zwenzwi mashangoni oṭhe tsha kale na kale. Phindulo a si nnzhi kha vhoṭhe: “. . . Vhonani Ngwana ya Mudzimu yo hwalaho zwivhi zwa shango.” (Yohane 1:29) Muyamukhethwa o no ṭoda ṅdila nnzhi dza u sumbedza vhoṭhe yeneyi ngoho uri zwi tou vhewa kha nnyi na nnyi a no khou lila u rulwa muhwalo wa vhutshinyi. Musi yakobo o no fhura Esau, o ṭuwa hayani o ziamedzwa nga muhwalo wa vhutshinyi. O ḏi wana o tou rali nga ṭhoho, o fhambana na zwoṭhe zwine muthu a tshi tshila a tshilela zwone. Tshe tsha tou mbo mu khokhovhedza ho vha u ðivha zwauro vhutshinyi hawe ho mu fhandekanya na Mudzimu na uri Liṭaḏulu lo mu ṭamba. A mbo ganama fhasi a songo adza na tshithu uri a awele, ngeno na ngeno o tangwa nga zwikwara zwi si na muthu ngei ṅṅa Liṭaḏulu lo tou nga ṅeledzi wee. O ḏo ri o eḏela a vhona maṭoni awe hu tshi tshena he mboo. Bononi lenelo a vhona u bva mudavhini wonoyo we a vha o lala khawo ho imiswa vhumelomo hoimafhasi ṭhodziyaho tshi swika makoleni. Khayo a vhona vharunwa vha tshi tsa vha tshi gonya. A pfa ipfi la Mudzimu li tshi ṭaha henengei vhugalani-ipfi la u mu khuthadza. Ha konou vha hu hone yakobo a tshi ðivhadzwa zwe ṭali a vha a tshi zwi lila nga mato matswuku: Uri Mutshidzi u hone! A tou ḏala dakalo na u fhuledza musi a tshi vhona ene mudzia-vhutshinyi o kona u sumbedzwa ṅdila ine a nga pfumedzanywa ngayo na Mudzimu. Vhumelomo ha tshiphiri ho vha ho imela Yesu, Ene we a ri kapa-seli-kapa-ngeno vhukati ha Mudzimu na muthu. {SK 14.2}

Tshifanyiso hetshi tshi tshee tshenetshila tshe Yesu a tshi shumisa zwiḏa a tshi amba na Nathaniele a ri, “. . . ni ḏo vhona liṭaḏulu lo vulwa, na vharuṅwa vha Mudzimu vha tshi gonya vha tshi tsela kha Murwa-muthu.” (Yohane 1:51) Muthu nga vhushandukwa o ḏifhambanya na Mudzimu ha mbo vha u fhandekana ha liṭaḏulu na lifhasi. Ho vha hu si na muriwe muratho wa u wela luwa lwe lwa vha vhukati. Ndi Yesu fhedzi we a dovha a ṭanganya liṭaḏulu na lifhasi hafhu. Kristo nga dzawe o pfukekanya luwa lwe lwa phulwa nga vhutshinyi vharuṅwa vha konou dovha vha kona u tsa vha tshi gonya vha tshi shuma u tsireledza muthu. Muthu na u tshinya hawe na u-shaya-nungo hawe o dovha a vhoṭhekanywa na tshisima tsha maanḏa vhukuma. {SK 15.1}

A hu na zwithu zwi no pfi mvelaphanḏa na u edzisa u khwinisa matshilele a vhathu ndi u sokou pandamedza muya. Hezwi zwi nga si lale zwo itea; nga nnḏa ha musi vho tou humbela kha ene Tshisima tsha fulufhelo a thusaho vhathu vho waho. “Zwifhiwa zwoṭhe zwavhuḏi na zwoṭhe, zwine ra ṅewa zwi si na tshiṭahe, . . .” (Yakobo 1:17) zwi bva ha Mudzimu. A hu na muthu ane a nga tou pfi a si u luga hawe nga nnḏa ha musi e na Mudzimu. Zwino ṅdila ya u ya ha Mudzimu ndi nthihi; ndi Kristo. Ene a tshi amba u ri, “. . . Ndi nṅe ṅdila na mafhungo-ngoho na vhutshilo; a hu na ane a ḏa ha Khotsi, a rali a sa ḏi nga nṅe.” (Yohane 14:6) {SK 16.1}

Lufu a lu na maanḏa a no fhira a lufuno lwa Mudzimu lu re mbiluni yawe lwa u funa vhana vhawe vha fhano shangoni. A tshi kumedza Murwa wawe ho vha u shululela liṭaḏulu loṭhe kathihi kha riṅe. Ho dzula vhutshilo ha Mutshidzi na lufu lwawe na u pfumelela hawe, kathihi na vharuṅwa vha u ri linda mazha na ene Muyamukhethwa ane a ri kaidza ri tshi tshinya, zwoṭhe zwo itelwa hone u vhoṭholola muthu tshivhini. Na Khotsi a shumaho kha zwoṭhe e ngei ṅṅa na u ṭhogomelwa hashu nga vharuṅwa vha ṭaḏulu zwi tshee zwo livha heneṅho. {SK 16.2}

Vha hashu, kha ri dzou elekanya tshipfumelo tshi mangadzaho tshe ra ṅewa! Kha ri ḏigudise u livhuha u ḏidina huhulu hu itwaho nga {SK 16.3}

Liṭaḏulu, u vhuisa vho xelaho uri vha ḏe ṅduni ya Khotsi ashu. Ndi lufhio lunwe lutamo kana tshinwe tshithu-vho tsha maanḏa mangafho? Ndi amba tsho no vhuياهو tsha vha hone. Naa arali ri tshi elekanya malamba mahulu a no ḏo ṅewa vhavhuya na muḏifho u re ṭaḏulu na Murwa wawe na u

engedzwa ha nungo dzashu dzothe u swika lini na lini, a ro ngo fanela u tou nana u nekedza dzimbilu dzashu uri dzi shumele Musiki washu na Muvhofhololi washu? {SK 16.4}

Tshi takadzaho ndi uri ro no di sehiwa zwine zwa do wela vha shumelaho Sathane-khathulo ya Mudzimu kha tshivhi i sa do ponyokwaho nga muthu a songo lifhedzwa. Na u tshinyala ha mikhwa yashu tshothe ri a hu divha. Zwothe zwo vhewa khagala kha Ipfi la Mudzimu uri zwi ri kha muthu, “Ea izwi. . . !” {SK 16.5}

Zwino ri songo ri Mudzimu ha na tshilidzi. O vha a tshi nga tou ita hani? Rine kha ri diswikise khae ri kwavho vhunga o ri funa nga lufuno lu mangadzaho. Kha ri tangedze zwenezwo zwe ra fhiwa zwine zwa ri konisa u shanduka ra fana nae uri ri dovhe ri tangananane na vharunwa ri pfane na Mudzimu na Murwa wawe. {SK 16.6}

Idani kha Nne. {SK 18.1}

Thembuluwo

Naa muthu a nga lulama hani phanḁa ha Mudzimu? Mutshinyi a nga itwa hani a pfaho mulayo? Ndi Kristo fhedzi ane a nga ri konanyisa na Mudzimu; ane a nga ri ita mashaka na vhakhethwa. Zwino ndi hune ra ya hani-ha kha hoyo Kristo? Ndi vhanzhi vhane vha khou ḁivhudzisa mbudziso iḁa ye nga musi wa Pentekoste magogo a ḁivhudzisa nga u tou zhamba a ri, “. . . Vhanna vha hashu! Ri ḁo ita hani?” (Mishumo ya vhaapostola 2:37, 38) Vha ralo nge vha pfa vho lemelwa nga vhutshinyi. Piḁirosi a tshi vha fhindula ipfi ḁawe ḁa u thoma o ri, “Rembuluwani” (Mishumo. 2:38) Nga murahunyana ha zwenezwi a dovha a ri, “ḁisoleni-ha zwino, ni shanduke, uri zwivhi zwanu zwi phunyiwe; . . .” (Mishumo 3:19). U rembuluwa zwi amba u ḁinyadza kha vhutshinyi na u vhu furalela. A ri nga koni u furalela vhutshinyi arali ri sa athu vhona u vhfifha haho. A hu na u shandulwa ha dzimbilu dzashu arali ri sa athu furalela vhutshinyi nga mbilu, vhutshilo hashu a vhu nga shanduki. {SK 19.1}

Ndi vhanzhi vha sa koni u tou pfesesa uri thembuluwo zwi amba mini. Vhomuthumunzhi ndi vhenevha vhane vha ḁivha uri vho tshinya vha sokou shanduka nga nḁḁa hu u shavha uri vha sa sokou ralo vha ḁo dzhena dziedzini. Zwino Bivhili i tshi ri thembuluwo a i ambi zwo raliho lini. Hufha vha tshi ofha dziedzi vha sa tsha ofha vhpambuwi havho? Na Esau o ri u vhona uri ndi hone vhutanzhe ho ḁuwa a ḁungufhala sa zwenezwi. Biliamu ene a tshi vhona murunwa o ima phanḁa hawe o tou ita hani? Ho ngo sokou ḁungufhala fhedzi uri a sa ḁo vhulahwa; thembuluwo vhukuma yo vha hone khae? Hufha o ḁi isa phanda na mbilu mmbi? O vha a songo swika he a vhenga vhutshinyi. Yudasi wa Kariote musi o no fheḁa Muḁe wawe o ḁo ri, “. . . Ndo tshinya; ndo fheḁa malofha a si na mulandu.” (Mateo 27:4) O bula vhutshinyi hawe a tshi vho tou pfa o dzielwa nga dunzi ḁa u senwa a tshi ofha na khaḁhulo. O ofha zwihulu zwine a ḁo zwi vhona, fhedzi khae a ho ngo vha na u vhaaisala ha mbilu kha zwe a ita a tshi fheḁa Murwa wa Mudzimu a si na tshinyalo he ha vha hone u landula hawe a tshi landula Mukhethwa e eḁhe wa Israele. Zwiḁa Farao a tshi khou tuvhushiwa nga tshanḁa tsha Mudzimu o vha a tshi ḁi tenda uri vhukuma o khakha, u ralo hu uri a bve khakhathini; fhedzi dambudzo ḁo vha ḁi tshi ri u vhevhere, na ene a thoma u itela Wa ḁaḁulu tshikhuna. Havha vhoḁhe vho vha vha tshi ofha zwine vhutshinyi havho ha ḁo vha ḁisela, fhedzi vhutshinyi hone huḁe vho vha vha sa ḁinyadzi khaho. {SK 19.2}

Fhedzi arali mbilu ya ḁinḁetshedza uri i vhuswe nga Muyamukhethwa, luvalo lu a vuwa lwa tshila. Zwenezwo mutshinyi u thoma u pfa tshiinga na vhukhethwa ha mulayo wa Mudzimu u re wone murango wa muvhuso wa Mudzimu ngei ḁaḁulu na fhano fhasi. “Tshedza vhukuma, tshi vhoneḁshelaho vhatu vhoḁhe, tsho ḁa shangoni.” (Yohane 1:9) Tshenetshi ndi tshone tshi vhoneḁshelaho na zwiḁwama zwo dzumbamaho zwa mbilu. Zwenezwo zwa swiswi zwo dzumbamaho zwo bvela nḁḁa, ndi hone hu tshi ri mbilu he ḁhalukanyo zwa thoma u pfesesa. Mutshinyi ha mbo vha hu hone a tshi vhona u lulama ha Mudzimu a mbo ofha u ima phanḁa hawe e na vhutshinyi na tshika. Ndi hune a ri, ‘ndi nga ima hani phanḁa ha ene o vhonaho zwi re mbiluni? ‘ Ndi hone a tshi thoma u vhona lufuno lwa Mudzimu, u naka ha vhukhethwa, na dakalo ḁi re kha u ḁifara. U vho tama u ḁanzwiwa uri a kone u ḁovha na vhushaka na ḁiḁaḁulu. {SK 20.1}

Ri tshi lavhelesa thabelo ya Davida zwiḁa o wa, ri vhona hone u fhisea nga vhutshinyi. Thembuluwo yawe yo vha yo khunyelela nahone i si ya nga nḁḁa fhedzi. Ho ngo sumba u funa u kutela vhutshinyi hawe nahone ho ngo rabela nga nyofho dza khaḁhulo ya Mudzimu. Davida o vhona vuhulu ha vhutshinyi hawe a pfa na nga he muya wawe wa ḁola ngaho tshika, a pfa a tshi tou nga a sa ḁanza nga u nengwa mulandu wawe. Ho ngo humbela pfarelo fhedzi, o humbela na mbilu yo ḁambaho. O vha o ḁuvha dakalo ḁi ḁivhiwaho nga vha re vhakhethwa a tama uri a konanywe na Mudzimu. Muya wawe o tou tevhula a ri, “Wa mashudu ndi uyo we a hangwelwa zwivhi, we vhutshinyi hawe ha fukedzwa. Wa mashudu ndi muthu uyo ane Yehova a si mu vhalele mulandu, Ane muyani wawe hu si vhe na tshine a dzumba.” (Psalme 32:1, 2). {SK 20.2}

“Nkhathutshela u nnyite nga vhuthu, Mudzimu!

U ḁuse zwivhi zwanga nga tshilidzi tshau tshihulu. U nḁanzwe ndi bve vhuḁhi hanga,

U bwise vhutshinyi hanga kha n̄e.
 Ngauri zwivhi zwanga ndi khou zwi ðivha,
 Vhutshinyi hanga a vhu ðuvi phanda ha mato anga.
 Ndo tshinya phanḁa hau fhedzi,
 Ndo ita zwine Iwe wa zwi hana.
 Iḁali u tshi ḁo luga u tshi sengisa,
 A u nga khakhi u tshi haḁula.
 Ngauri ndo bebiwa ndi wa zwivhi,
 Na mme anga o nḁanganedza zwivhini.
 Zwino ngauri Iwe u takalela mbilu i fulufhedzeaho,
 Mpfunzedze-ha vhuḁali honoho ha tshiphiri.
 Mbwise zwivhini, kha ndi tou handululwa ndi bve tshika;
 nḁanzwe, ndi fhire mahḁa nga u tshena.
 Dovha u nthetshedze dakalo na u ḁifhelwa;
 Miraḁo yanga, ye wa i vunḁekanya I dovhe i pembele.
 U songo ntsanda nga mulandu wa zwivhi zwanga,
 Phunya vhutshinyi hanga hoḁhe.
 Ntsikele mbilu yo ḁambaho,
 U mphe muya muswa wo khwaḁhaho.
 U songo mpandela maḁoni au,
 U songo ḁusa Muyamukhethwa wau kha n̄e.
 Ntshidze ndi dovhe ndi takale,
 Ndi fhiwe muya u si na nyofho.
 Ndi kone u funza vhapfuki nḁila dzau,
 Vhaita-zwivhi ndi vha vhidzele ha Iwe.
 Ntshidze mulanduni wa malofha,
 Yohova Mudzimu Mutshidzi;
 Lulimi Iwanga u lu rendise u lulama hau.” {SK 20.3}
 (Psalme 51:1-14)

Nga nungo dzashu ri nga si swike hune ra vha na thembuluwo nngafha. I wanala kha Kristo fhedzi we a gonya ngei nḁha nahone a n̄eaho vhatu zwifhiwa. {SK 21.1}

Ndi henefha hune vhanzhi vha kundwa u ḁanganedza thuso ine Kristo a tama u vha n̄e. Vha humbula uri vha nga si ḁe ha Kristo arali vha sa athu rembuluwa kana vha elekanya uri zwivhi zwa muthu a zwi hangwelwi arali a sa athu rembuluwa. Ee, ndi ngoho uri thembuluwo i rangela khangwelo phanḁa ngauri ndi mbilu yo pwashakanaho nahone yo ḁinyadzaho tshoḁhe ine ya ḁoḁa Mutshidzi. Zwino zwi amba uri mutshinyi a ḁi sokou dzula a lindele thembuluwo uri a konou ḁa ha Yesu? Thembuluwo arali zwo ralo ndi thavha vhukati ha mutshinyi na Mutshidzi? {SK 21.2}

Bivhili a i ri funzi uri maipfi a Yesu a u ri, “Iḁani ha n̄e noḁhe no netaho, no lemelwaho; n̄e ndi ḁo ni awedza.” (Mateo 11:28) ndi a u vhidza vho no rembuluwaho. U rembuluwa vhukuma ndi zwine zwa ḁo wanala kha ene Kristo. Petro o zwi vhea khagala zwiḁa a tshi amba na Vhaisraele a ri, “Onoyo Mudzimu o mu hulisa nga tshanḁa tshawe, a mu ita Muvhusi na Mutshidzi, uri Israele a wane u shanduka na u hangwelwa zwivhi.” (Mishumo 5:31) Unga ri sa koni u pfumelelwa nga muḁwe, e si Yesu, na u rembuluwa a ri nga hu koni araliha sa bva kha Muyamukhethwa wawe. Kristo ndi ene vhubvo ha mielekanyo mivhuya. Ndi ene a eḁhe ane a nga ḁavha vengo ḁa u vhenga vhutshinyi mbiluni ya muthu. Arali ri tshi tama u sa vha na tshika, ri tshi pfa uri nangoho ro tshinya, ndi hone ri tshi vha na ngoho ya uri Muya wawe u ngomu dzimbiluni dzashu. {SK 22.1}

Yesu o ri, “Huno n̄e musi ndi tshi ḁo ḁuswa shangoni nda takulelwa nḁha, ndi ḁo kokodzela vhoḁhe ha n̄e.” (Yohane 12:32) Mutshinyi u fanela u vhona Kristo e Mutshidzi a no khou fela vhutshinyi ha shango. Musi ri tshi vho vhona Yesu tshifhambanoni ndi hone na u vhofohololwa ha shango ri tshi khou

hu pfesesa, u luga ha Mudzimu ha vho vha hone hu ri isaho kha thembuluwo. Yesu o sumbedza lufuno lu konḡaho u lu pfesesa musi a tshi fela vhatshinyi. Zwino mutshinyi a tshi vhona zwenezwi, zwi nokisa mbilu yawe zwa fusha ngelekanyo yawe zwa ḡea muya wawe mafulufulu. {SK 22.2}

Ndi ngoho uri nga tshiḡwe tshifhinga mutshinyi u a vhona vhutshilo hawe vhuvhi vhu tshi shonisa a vho ḡutshela mikhwa yawe mivhi a sa athu na u vhona uri u khou sendela kha Kristo. Fhedzi hune muthu a kakarika nga lutamo lwa u ita zwivhuya, u vha e Kristo o mu itisaho. Hu vha na zwi mu itisaho zwine a si zwi ḡivhe zwine zwa kwama mimuya yavho. Zwa ralo luvalo lu a vusedzwa vhutshilo ha vho vhonala na nga nḡa uri ho shanduka. Musi vha tshi lavhelesa tshifhambanoni ho nembelelaho Kristo we a rungekanywa nga vhutshinyi havho vha thoma u pfa nga mvalo dzavho uri mulayo wo fanela u tevhedzwa. U tsilufhala ha vhutshilo havho na vhuvhi ho no tou dombelelaho zwi bvela khagala. Zwenezwo vha a thoma u pfa uri u itwa vho lugaho hu bvaho kha Kristo ndi tshithu tsho tou itahaniho. Zwenezwo vha a vhidzelela vha ri, ‘Nangoho vhuvhi ndi tshithu tsho raliho? Henefha hune ha tou pfumelwa nga tshipfumelo tshingafha uri hu vhofohololwe we ha ralo u mu tsika! Zwi amba uri vhuḡungu vhungafha na u nyadziwa hungafha uri ri si lovhe, ri wane vhutshilo vhu sa fheli zwo itiswa nga lufuno? ‘ Mutshinyi a nga kha ḡi landula holu lufuno; a nga hana u iswa kha Kristo. Fhedzi arali a sa hana u ḡo iswa kha Yesu a ḡivha nḡila ye Mudzimu a dzudzanya ngayo u tshidzwa ha vhatshu. Zwenezwo zwi ḡo kona u kokodzela mutshinyi tshifhambanoni a ḡisola kha vhutshinyi hawe he ha vhuya ha pfisa Murwa wa Mudzimu ane a mu funa vhuḡungu vhungafha. {SK 22.3}

Vhuhulu ha Mudzimu vhune tsiko yoḡhe ya amba hone, vhu tou vha tshiambi na mbilu ya muthu tshine tsha mu sikulula tsha mu ita zwe a vha a si zwone. Zwenezwo zwa ḡifhasi zwi vho vha zwi si tshithu. Muya wa Mudzimu u tou vha kwengweledza uri vha ḡoḡe zwine zwa ḡo vha ḡea mulalo, na u awela zwine zwa ḡo vha ḡea tshilidzi tsha Kristo; lone dakalo ḡa vkhukethwa. Mutshidzi wahu u tshimbila fhasi sa pfuko a tshi dodela vhana vha vhatshu uri a ḡuse mihumbulo yashu kha madakalo a sa vhuedzi tshithu ri ye kha mashudu ane a ḡo vha ashu nga maḡḡa awe. Ipfi ḡa Mudzimu ḡi khou vhidza vhenevha vhane vha khou sokou tambulela ḡifhedzi ḡa fhano shangoni ḡi tshi ri, “. . . Na a re na ḡora nga a ḡe, a funaho nga a ḡanganedze maḡi a vhutshilo nga fhedzi.” (Nzumbululo 22:17) {SK 23.1}

Vhoinwi nine na tama zwi fhiraho zwa ḡino shango nga mbilu ni ḡivha uri lutamo holu ndi Ipfi ḡa Mudzimu ḡi ambaho na mimuya yaḡu. Mu humbeleni a ni ḡee thembuluwo, uri a ni sumbedze Kristo nga lufuno lwawe lu sa fanyiswi na tshinwe tshithu. A ni sumbedze Kristo na u shaya tshilavhi tsha tshika hawe. Vhutshilo ha Mutshidzi ho vha vhu tshi tou mbo sumbedza wone mulayo wa Mudzimu wa uri funa Mudzimu na wa hau. O vha a si na vhutshivha nahone a tshi funa o vha a si na shima. Ayo o vha matshilele awe. Vhutshinyi ha mbilu dzashu vhu tou mbo punḡa musi ri tshi vhona tshedza tsha Mutshidzi washu tshi tshi wela kha rine. {SK 23.2}

Zwi nga itea ro vha ri tshi khou sokou ḡitshutshudza nga wa ningo sa Nikodemasi, ro vha ri tshi khou ḡifura ri tshi ri vhutshilo hashu ho lulama ri tshi ḡiita vha sa pfukiho Mulayo nahone ra vho ri a hu na tshine ra fanela u ḡinyadzela tshone phanḡa ha Muḡe washu ha vho nga ri vhatshinyi vha fhasi-fhasi. Fhedzi musi tshedza tsha Kristo tshi tshi wela kha riḡe, ri ḡo tou tshilivhuwa ri tshi vhona dzitshika dzine ra vha nadzo. Ndi hone ri tshi ḡo ḡivha uri ri a ḡifunesa—zwenezwi hafhu ndi vhuswina na Mudzimu, huno ri ḡo wana tshiḡwe na tshiḡwe tshe ra ita tsho ḡambelwa nga zwenezwo. Ndi hone ri tshi do divha uri a hu na na u luga hune ra vha naho, ndi mahaswa fhedzi, ra ḡivha na uri malofha a Yesu fhedzi ndi one ane a nga ri ḡanzwa kha dzitshika dza vhutshinyi a vusedza vhutshilo hashu ra fana na ene. {SK 23.3}

Arali mbiluni dzashu hu tshi dzhena masana a vhugala ha Mudzimu kana a vkhukethwa ha Yesu Kristo dzitshika naho dzi ḡhukhu hani dzi a bviselwa nḡa khagala zwi sa vhavhi zwone. Henefha ndi hune ha vhonala vhuhole na u kombama kha muthu wa ḡama. Hu vhonala uri na zwine muthu a tama nga mbilu ndi zwi si zwikhethwa na uri muthu o omisa ḡhoho kha u fulufhela muḡe washu na uri milomo ya muthu wa ḡama i na dzitshika. Muya wa Mudzimu wa maḡḡa ane a setsha a sa sii fhethu mbiluni ya muthu, u bvisela khagala vhuvhanga ha muthu ha u sa luvha Mudzimu nga u tevhedza mulayo wawe. Muthu u wana a tshi tou ḡinengisa musi a tshi vhona Kristo a si na na kulavhi kwa dzitshika. {SK

24.1}

Muporofita Daniele o ri a tshi vhona vhugala vhu re na muḍinḍa wa ṭaḍulu we a vha o rumelwa khae a tou pwaṭa nge a vho ṇaṇa u vhona tshika ine ene a vha nayo. A tshi amba zwa ḷeneḷo bono u ri, “. . . nda pfa ndi si tshee na maanḍa. Tshifhaṭuwo tshanga tsha shanduka lwa u vhfifha, nda pfa ndo tou kulea miraḍo.” (Daniele 10:8) Mbilu ya vhuya ya kwamea nga u ralo i thoma u vhenga u difuna nahone i vho ḍo thoma u tama u tevhedza mulayo uri i vhe i si na tshika. Zwenezwi i ḍi zwi wana kha Kristo. Paulo a tshi amba malugana na zwine muthu a vha zwone nga nnda o ri, “. . . u lugani hu bvaho kha mulayo ndo vha ndi sa solei.” (Vhafilipi 3:6) Fhedzi a dovha a ri musi hu tshi vho sedzwa nzulele ya mulayo nga lwa muya, na ene u ḍi wana e mudzia-u-sa-pfa mulayo. Nga u tou sedza hu tshi shumiswa mulayo nga vhatu vhane vha sedza nga nḍa, o vha a si a kwamaho vhutshinyi. Fhedzi a tshi vho sedza zwine mulayo wa vha zwone, nga he Mudzimu a u vhekanya ngaho, a ḍivhona nga nḍila ine Mudzimu a mu vhonisa zwone, a mangala. khokhola a ḍibula vhutshinyi hawe a ri, “Kale ndi sa athu vha na mulayo ndo vha ndi tshi tshila, hone hu tshi bvelela u laiwa, zwivhi zwa vuwa, nṅe nda fa.” (Vharoma 7:9) O ri a tshi vhona zwine mulayo wa vha zwone vhukuma, a mbo vhona na zwine vhutshinyi ha vha zwone vhukuma huno a mbo thoma u sa tsha ḍivhona e ene mupfamulayo. {SK 24.2}

A si uri Mudzimu khae vhutshinyi hoṭhe hu a lingana, fhedzi vhu ḍi ya nga u fhirana sa zwine na vhatu vha vhonisa zwone. Naho zwo ralo, kana ndi vhutshinyi vhuṭuku kana ndi vhuhulwane, kha Mudzimu tshivhi a tshi na tshivhana sa zwine vhatu vha nga humbulisa zwone. Mavhonele a muthu a na tshiṭalulavhavhi, nahone a si kwao, fhedzi Mudzimu u lavhelesa tshenetsho tsho itwaho nga muthu onoyo o tshi itaho. Vhatu tshidakwa a vha tshi dzumbi, vha a tshi vhudza uri ḷiṭaḍulu tshi ḍo ḷi tahela. Fhedzi u ḍo wana zwi ngaho u ḍihudza na u ḍifuna na vhutshivha vha si na ndavha nazwo. Fhedzi-ha hezwi ndi zwone zwivhi zwine zwa tou nengisesa Mudzimu ngauri ndi zwone zwine zwa tou mbo hanedza lufuno lwa Mudzimu lu si na vhutshivha, lwo ḍadzaho ingamuya ngei hune vhutshinyi vhu si vhe hone. Muthu o welaho kha vhuṅwe ha vhutshinyi vhuhulwane u pfa a tshi tou shona nahone a tshi tou vha fhedzi, a tama tshilidzi tsha Kristo tshi tshi ḍa khae; fhedzi vhutshinyi ha u ḍihudza a vhu ḍivhi uri tshilidzi ndi mini, ngauralo vhu sukumedzela Kristo nḍa na mashudu oṭhe a si na tshiṭahe e a vha a tshi nga a ḍisa kha muthu. {SK 24.3}

Uḷa muthelisi (wa lutho) we a ri a tshi rabela a ri, “. . . Mudzimu, mpfumelele nṅe muitazwivhi! ” (Luka 18:13). O vha a tshi tou ḍipfa e ene muvhi wa u guma vhunga na vhatu vho vha vha tshi mu dzhiisa zwenezwo. Ene o pfa muhwalo wawe, huno a u nzenzemisa a u ḍisa phanḍa ha Mudzimu a humbela tshilidzi. Mbilu yawe yo vha yo aṭama uri Muyamukhethwa u dzhene u shume mushumo wawo wa tshilidzi uri u mu vhofoholole kha maanḍa a vhutshinyi. Thabelo ya mufarisei yone yo vha i tshi bvuma. Mazuwo a muthu a no ḍiḍivha naho e muvhuya i valela Murwa nḍa. Mufarisei onoyo ho ngo kona u vhona dzitshika dzine a vha nadzo ngauri o vha e kule na Muekimu. Ho ngo kona u ḍivhambedza na vhuḅhethwa ha Mudzimu. O pfa hu si na tshine a lila ngauralo a si ṭanganedze tshithu. {SK 25.1}

Arali ni tshi khou vhona uri ni na dzitshika, ni songo tsha ṭwa ni tshi ima-ima uri ni thome u ḍinakisa. Vhukuma ndi vhanzhi vhane vha humbula uri vha na tshika lune na phanḍa ha Kristo vha nga si kone u ḍa. Naa ni khou ṭoḍa u ḍitanzwa nga maanḍa anṅu? “Naa muthu wa Kushi a nga shanduka lukanda hani? Naa nngwe i nga shnaduka mivhala-mivhala yayo naa? Zwenezwo arali zwa konadzea, ndi misi na inwi ne na ḍowela zwivhi ni tshi kona zwivhuya.” (Yeremia 13:23). Thuso yashu i Mudzimuni fhedzi. Ri songo ṭwa ro lindela uri ndi ḍo pfa ḍuvha ḷine nda tou swa mbiluni uri ndi ye ha Kristo kana tshifhinga tsho fanelaho kana ḍuvha ḷine nda vhona ndi muthu wa khwine. Riṅe a ri koni u ita tshithu nga riṅe vhaṅe. Ri fanela u ya ha Kristo ro tou rali sa zwine ra vha zwone. {SK 25.2}

Hu songo vha na ane a ḍihudza nga ḷa u ri Mudzimu vhunga e na lufuno luhulu na tshilidzi, u ḍo ḍi tshidza na vhane vha thudzela tshilidzi tshawe kule. U vhfifha ha vhutshinyi hu konou tou vhonala zwavhuḍi arali u tshi humbula tshifhambano. Arali vhatu vha tshi ṭoḍou ri Mudzimu o lugesa a nga si laṭe muthu, kha vha lavhelese Khalvari. Kristo a tshi tou vhuya a hwala mulandu wa vha sa pfi, a pfiiselwa vhatshinyi vhuṭungu, ndi nge ha vhonala uri nga nḍa ha

tshipfumelo tsho raloho a hu na na inwe ndila ine muthu a nga țanzwa ngayo dzitshika dza vhuvhi a dovha a konanywa na vhakhethwa. Na uri a nga si tsha ɔo lala o tendelwa u wana mukovhe kha vhutshilo ha muya. Hu ri lufuno lwa Murwa wa Mudzimu na vhuțungu he a pfa na lufu lwawe, zwoțhe zwi bula vhuhulu ha tshivhi na uri a hu na u ponyoka kha maanda atsho kana u vhuya ra amba nga ha vhutshilo ha ngei ntha. Hezwi zwi nga tou itea nga u ɔitukufhadza phanda ha Kristo. {SK 26.3}

Vhañwe vha sa funi u rembuluwa vha ɔi anzela u ɔitika nga vhakristedzina vhane vha sumba vhone vha ri, ‘Nne ndi a fana na havhala vhomugede. A vha na mikhwa i no fhira yanga nahone vha a ɔifuna khathihi na u kambwa, a vha na khuliso. Vha funesa madakalo na u sa ɔifara sa nne.’ U ralo ha vha uri vha khou edzisa u dzhia mulandu wa muñwe vha u ita wone une wa khou vha teledzisa u ita zwivhuya. Zwino hufha hu si na a no ɔo bva mulanduni ngauri muñwe ngae o ita zwo raloho-vho? Mudzimu ho ngo vhuya a ri ri ite muñwe muthu wa nama a vhe mutshidziwashu ya u ɔilulamisa ngae. Tsumbo ye ra newa ndi Murwa wa Mudzimu a si na tshilavhi tsha dzitshika. Vhane vha gungula uri Vhakriste vha khou ita zwifhio vho vha vho fanela vha tshi sumbedza vhutshilo ha khwine vhu huliseaho. Vhunga vha tshi kona u ɔivha zwine Mukriste vhukuma a fanela u vha zwone, a si hone vha tshi ɔo hwala mulandu muhulu naa? Ndi amba ngauri vha a ɔivha zwi re zwivhuya hone vha a hana u zwi ita. {SK 26.1}

Vhathu thanyelani hohu u ɔi ri ndi ɔo zwi vhone matshelo. Ni songo vhetshela la matshelo u lața zwivhi zwanu na u țoțou țanzwiwa nga Yesu. Vha zwigidi na zwigidi ndi henefha he vha poidza hone, ha vha hu hone vha tshi khou ɔidzhenisa kha la u lovha tshoțhe. A tshi khou funa u dzhena nga maanda kha vhutshilo vhune muthu a sokou dzula a sa ɔivhi tshine tsha ɔo bvelela na uri vhutshilo ndi vhuțufufhi, fhedzi hu na kombo vhukuma ine vhatu vha sa țoțe u tou i țhogomela: U țolou lenga u nekedza vhutshilo hau naho u tshi khou pfa Muyamukhethwa a tshi khou kweta mbiluni. Ndi khombo ya u funa u tshila tshivhini ngauri itali u tshi kha ɔi țwa u tshi mona-mona ndi u țoța zwifhio arali hu si u takadzwa nga tshone tshivhi? A zwi na ndavha uri tshivhi tsha hone ndi tshițuku hani, u dzhena khatsho ndi u tou ɔidzhenisa kha u lovha tshoțhe nga khole. Zwine ra sa zwi kunde zwi kunda riņe zwa dzhena fhasi kha u shumela u ri isa tshinyaloni. {SK 26.2}

Adamu na Efa vho ɔitshutshudza vha ri kha kuvhi kuțukuțuku kwa u tou la mutshelo we wa pfi a u liwi hu nga si lale ho bva zwihulu zwi ofhisaho zwi no nga zwo ambwaho nga Mudzimu. Fhedzi haya mafhungo na vhuțuku hao, u a ita ho vha u pfuka mulayo wa Mudzimu u sa shanduki, ngauralo muthu a mbo ɔifhandekanywa na Mudzimu nahone a ɔivulela mahothi a lufu na khombo dzoțhe uri dzi dzhene fhano shangoni. U bva tsha kale na kale tshililo tshi bvaho shangoni a tshi athu vhuya tsha kațuwa u gonya țadulu, huno tsiko yoțhe i khou gomela nga u pfa vhuțungu zwo bva khe muthu nge a sithetshelese zwe a laiwa. Na ngei țadulu muvhango wa u vhangisa Mudzimu wo pfala. Tshifhambano tshi ima vhu vhuțanzi ha tshipfumelo tshe tsha lilea uri muthu a kone u hangwelwa kha u pfuka mulayo wa Mudzimu. Tshivhi ri songo vhuya ra tamba ngatsho zwashu; a si tshone tshithu tsha u tamba ngatsho. {SK 26.3}

Arali ni tshi ita tshivhi kana na hana tshilidzi tsha Kristo, zwi ɔo vhihfela inwi muņe ngauri zwi ɔo omisa mbilu yanu zwa vhulaha na luvalo lwanu, zwenezwo zwa tou mbo ni dodofhadza zwa ita uri ni si tsha funa u ɔikumedza kha Muya wa Mudzimu ane a khou ni vhidzelela. {SK 27.1}

Ndi vhanzhi vhane vha kandedza dzimvalo dzavho vha tshi humbula uri zwenezwo vha tshi vho funa vha ɔo kona u țutshela vhutshinyi. Vha tamba nga tshilidzi musi tshi tshi vha vhidza ha vha hu uri ndi hone vha tshi khou țuwesa. Vha humbula uri namusi vho no tamba nga Muya wa tshilidzi, vho vha vhatu vha Sațhane a vha vhusaho, vha ɔo ri nga tshifhinga zwi tshi vhihfa vha rembuluwa. Hezwi a si zwi leluwaho na khathihi. Maano e muthu a a kuvhanganya vhutshiloni khathihi na pfunzo yao, zwo mu kombamisa lune vhanzhi a vha tsha tenda na u țanganedza Yesu. {SK 27.2}

Mafhungo a vhihfa a swika hafha hune muthu naho a tshi khou pfa uri u khou tshinyala nga zwițuku kana u khou ɔi ɔelwa nga nyemulo dza tshivhi a sokou ɔi ri a zwi dini, a zwi na ndavha. Magumoni hu swika hune hezwi zwithu zwa pwanyeledza Fhungo la Mudzimu le muthu a li țanganedza. {SK 27.3}

Tshifhinga tshiñwe na tshiñwe muthu a tshi ita tshivhi hu khou ɔi nana u pambuwa hawe Mudzimuni.

Arali ni tshi vhona muthu o no tou vha lishandukwa lo omaho a si tshee na ndavha na ngoho ya Mudzimu, ni divhe uri zwo di tou bva khe a zwi lela nga zwiṭuku. Kha Bivhili yoṭhe a ri tsha wana maṅwe maipfi ane a ri sevha kha u delela tshivhi u fhirisa a muṭali Solomoni kha Mirero 5:22 hune a ri, mutshinyi “. . . u ḑo fashwa nga zwiito zwivhi zwawe;. . .” {SK 27.4}

Kristo o dzula o luga uri a ri vhoḥholole kha tshivhi, fhedzi ha tou kombetshedza muthu. Arali-ha ro no swika hune, nga u ṭolou tshinya, ra vho funesa tshivhi ra si tsha funa u vhoḥhololwa, nahone ri si na ndavha na tshilidzi tshawe, iṭali hu na zwifhio zwine a nga ita? Ro tou divhulaha riṅe vhaṅe nga u rahela lufuno lwawe kule. “. . . Ndi tshenetshi-ha tshifhinga tsho fanelaho tshavhuḑi, musi wa u tshidza ndi wonou.” (II Vhakorinta 6:2) “. . . Namusi, ni tshi ḑo pfa ipfi laṅwe, Ni songo rindidza dzimbilu dzaṅu . . .” (Vhaheberu 3:7, 8). {SK 27.5}

“. . . Muthu tshawe ndi u vhona zwi re phanḑa ha maṭo awe; Yehova ene u vhona zwi re mbiluni.” (I Samuele 16:7). Heyo ndi yone mbilu ya muthu wa ṅama ine ya sokou dzula i songo rula i tshi ri dakalo ye vhuṭungu. Yo ṭuwa nḑilani, a i na vhuawelo. Khayo hu wanala tshika na vhuḥfura. Mudzimu u divha zwine ya tama na zwine ya elekanya u zwi ita na zwine ya zwi itela zwone. Iyani khae na muya waṅu u na tshika nga u tou ralo. Ni ite zwe zwa itwa nga muimbi wa phisalema, ni vule phera dzayo dzoṭhe uri a vhone ni vhidzelele ni ri, “Itou mphenḑa, Iwe Mudzimu, U divhe mbilu yanga; U ndinge, U divhe zwine nda elekanya. Wa vhona ndi kha nḑila mmbi, U ntshimbidze kha nḑila ya zwa lini na lini.” (Psalme 139:23, 24). {SK 28.1}

Vhanzhi vha ṭanganedza vhurabeli ha mihumbulo yavho. Vha tou nga sa vha ofhaho Mudzimu ngeno dzimbilu dzavho dzi songo ṭanzwiwa. Ngavhe thabelo yaṅu i tshi vha ya uri, “Ntsikele mbilu yo ṭambaho, U mphe muya muswa wo khwaṭhaho.” (Psalme 51:10). Ni songo tamba nga muya waṅu. Itanu futelela ni sa neti, ni zwi ite nga nḑila i no fana na musi no vha ni tshi khou tou pfi ni a vhulahwa. Haya ndi mafhungo ane a fanela u tou dzudzanywa nga inwi na Mudzimu waṅu, ndi mafhungo a vhutshilo vhu sa fheli. Zwa u ḑitshutshudza nga wa ningo zwi ḑo guma nga u ni la ṭhoho. {SK 28.2}

Vhalani Ipfi la Mudzimu nga thabelo. Ipfi li ḑo ni sumbedza, kha Mulayo wa Mudzimu na kha vhutshilo ha Kristo, zwiḥulu zwa vhukethwa zwine arali zwi siho ha si ḑo vha na ane a ḑo vhona Mudzimu (Vhaheberu 12:14) Ipfi la Mudzimu li ni sumbedza uri ni mutshinyi la dovha la tou vhea nḑila ya u tshidza khagala. Ni li thetsheselele ni tshi divha uri ndi Ipfi la Mudzimu line la khou amba na muya waṅu. {SK 28.3}

Musi ni tshi thoma u vhona u vhfifa ha tshivhi na nḑila ine na vha mutshinyi ngayo, ni songo ṭovhowa. Kristo a tshi ḑa o ḑa u tshidza vhone vhatshinyi. A si riṅe rine ra fanela u ḑipfumedzanya na Mudzimu, zwi tou vha tshimangadzo tshihulu tsha lufuno-Mudzimu ndi ene ane a khou ita uri a ḑipfumedzanye na shango nga Yesu Kristo. (II Vha-korinta 5:19). Mbilu dza vhana vhawe vha vhatshinyi u khou dzi ramba nga lufuno lu re na mbavhalelo. Nga nḑila ine Mudzimu a konḑelela vhatshinyi a khou tama u vha tshidza, a hu na na mubebi na muthihi wa fhano shangoni ane a nga konḑelela vhukhaki vhungafho kha vhana vhawe. Ndi nnyi munwe ane a nga kwengweledza vhatshinyi nga nḑila yenei? A hu-na hunwe u kwengweledza he mulomo wa muthu wa ṅama ha vhuya ha hu shulula u tou nga sa hune ene a khou ita, a tshi ita vhatshinyi vho xelaho. Zwoṭhe zwine a ri fulufhedzisa na zwine a ri kaidza khazwo, u itiswa nga lufuno lune lwa kunda muthu ane a nga lu ṭalutshedza. {SK 28.4}

Musi Saṭhane a tshi ḑa a ni vhudza uri tenda ni muitazwivhi, inwi sedzani kha Muvhoḥhololi waṅu ni ambe nae. Ni nga ḑilamulela nga u sedza tshedza tshawe fhedzi. Tendani uri vhukuma ni na vhutshinyi, fhedzi ni dovhe ni vhudze ilo swina uri, “. . . Kristo Yesu o ḑa shangoni u tshidza vhaitazwivhi.” (I Timotheo 1:15). Ni dovhe ni ambe uri ni a kona u tshidza nga lufuno lwawe lune lwa si lingane na tshiṅwe tshithu. Yesu o vhuya a vhudzisa Simoni mbudziso malugana na vhaḷa vhamilandu vhavhili. Mulandu wa muṅwe wo vha u muṭuku wa muṅwe u sa vhonwi nga u hula. Muṅwe wavho o ḑo vha hangwela vhoṭhe, zwino Yesu a vhudzisa petro uri ane a ḑo funa Muṅwe wawe u fhira muṅwe kule ndi ufhio. Simoni a tshi fhindula o ri, “Ndi hoyo we a hangwelwa mulandu muḥulwane.” (Luka 7:43). Ro vha ri vhatshinyi vha si na vhukono, fhedzi Kristo o ḑa a fa uri ri kone u hangwelwa. Tshipfumelo tsha tsha vha ene muṅwe tshi a tenda u iswa phanḑa ha Khotsi tsha ri imelela. Vhe vha hangwelwa

zwihulwane vha do mu funesa, nahone vha do vha vhone vha imaho tsini na khuluḽoni yawe vha tshi mu renda kha lufuno lwawe na kha tshipfumelo tshingafho. Musi ri tshi di ḽalukanya lufuno lwa Mudzimu ri tshi ya ri do vha na vhutshinyi ri tshi vho thoma u vhu vhenga. Musi ri tshi vhona uri tshaini ye ya tsiswa u ri ḽomola yo lapfa hani, ndi hone ri tshi pfa mbilu dzashu dzi tshi ḽoka nga u diḽukufhadza. Zwi do tou ralo musu ri tshi vhona uri tshipfumelo tshe Kristo a tshi itela riḽe ndi tshingafhani. {SK 29.1}

Misi muthu ono tshinya; ha ngo tsha tama u dzula phanda ha Mudzimu. Nga usa thetshesela a vho vha vhlivha vho valelwa nga nda ha haya ha Edeni. {SK 30.1}

U Dībula

“Mu-dzumba-zwe-a-tshinya ha vuledzi tshithu; hu hangwelwa ane a zwi bula a zwi laṭa.” (Mirero 28:13) {SK 31.1}

Nḍila ya u wana tshilidzi tsha Mudzimu a si i lemelaho nahone ndi i sa ṭaluli i pfadzaho. Muṅe washu ha funi ri tshi tou ita tshivhi nga khole uri ri konou wana khangwelo ya vhutshinyi. A hu vhuyi ha ṭoḍea uri ri tou fara dzinyendo ri sinḑe tshi nukhe kana uri ri sumbedze u ḍisola nga u ḍivhisa uri ri konou kumedza mimuya yashu kha Mudzimu kana uri ri kone u fhufhura zwivhi zwashu ngazwo onoyo ane a ṭutshela vhutshinyi hawe ndi ene ane a ḑo wana khathutshelo. {SK 31.2}

Muapostola a tshi amba u ri, “Ḍi-ambululeni ni tshi bulelana zwivhi zwaṅu, ni rabelelane, uri ni fhodzwe. . . .” (Yakobo 5:16) Bulelani Mudzimu zwivhi zwaṅu, ene e eṭhe ane a kona u zwi hangwela, huno na vkhakhi haṅu ni bulelane nga tshaṅu. Arali no khakhela khonani yaṅu kana muthu ane na dzula nae, ni fanela u tenda mulandu, huno ene tshawe hu ḑo vha u ni hangwela nga fhedzi. Ndi hone-ha ni tshi ḑo hambela khangwelo kha Mudzimu ngauri murathu waṅu we na mu vhaisa ndi muthu wa Mudzimu, huno musi ni tshi mu vhaisa no vhaisa na Musiki wawe ene Mupfumeleli wawe. Mafhungo a ḑo kumedzelwa ene Mupfumeleli washu muthihi fhedzi, ene Tshifhemuhulu we a ” . . . lingwa kha zwoṭhe a nga vho-riṅe, hone o vha a si na zwivhi.” vhunga ndi ene ane a “. . . ri pfela vhuṭungu ri tshi shaya nungo: . . .” (Vhaheberu 4:15), ndi ene ane a kona u ṭanzwa muthu kha madondo a vhutshinyi vhu fhio na vhu fhio. {SK 31.3}

Vhane vha sa athu u ḑitukufhadza phanḑa ha Mudzimu vha ḍisola kha vhutshinyi havho, a vha athu ita tshone tshithu tsha u thoma tsha uri muthu a ṭanganedzwe nga Mudzimu. Arali ri sa athu vhuya ra thetshela uri huḷa u ḍisola hune muthu a sa tsha sala a tshi ḍisola uri o hu itelani, ri sa athu u ḑitukufhadza ra ḑibula zwivhi zwashu nga u ḑitukufhadza zwa vhukuma na mimuya yashu yo tou pwashea, ra vhenḑa na vhutshinyi hashu, izwo a ri athu vhuya ra zwima khangwelo ya zwivhi zwi tshi bva mbiluni, huno arali ri sa athu zwima a ri athu vhuya ra wana mulalo wa Mudzimu. U sa funa u ṭukufhadza dzimbilu dzashu ra tevhedza ipfi ḷa mafhungongoho ndi zwone zwi ri kundisaho u wana khangwelo ya zwivhi zwe ra no zwi ita. Hu na pfundezelo i re khagala-khagala malugana na mafhungo haya: Arali muthu a tshi khou ḑibula kha vhutshinyi hawe u fanela u zwi ita zwi tshi bva mbiluni, hu nga vha vhukati ha vhatu kana e eṭhe. Mutshinyi a songo tou kombetshedzwa, kha a tou zwi ita o vho fholowa. A zwi ṭoḑi u sokou ri tenda ndi tshi khou ḑibula ra sokou dzhomba-dzhomba u ḑibula ha hone, kana muthu a sa vhuyi a vhona na uri tshivhi tsho vhi fha hani a sokou kombetshedzwa u ḑibula. U ḍisola arali hu tshi tou tevhu lwa hu tshibva ngomu mbiluni vhukuma, ndi hone hu tshi ḑo wanala nḍila ya u ya ha ene Mudzimu a pfelaho vhuṭungu. Muimbi wa phisalema u ri, “Yehova u sendela ha vha dzimbilu dzo vundekanaho, u tshidza vha mimuya yo huvhalaho.” (Psalm 34:18). {SK 31.4}

U ḑibula ha vhukuma ndi hu fanaho misi yoṭhe nahone khaho hu na zwivhi zwine muthu a tou zwi ḑivha uri ndi khou ḍisola kha tsha uri na tsha uri. Hu nga ḑi vha u ḑibula ho fanelaho u tou bulelwa Mudzimu fhedzi kana ha vha vkhakhi vhune ha fanela uri muthu a ḍisole khaho kha vhatu vhe a vha vhaisa ngaho; hafhu hu ḑi dovha ha vha na u ḍisola hune ha fanela u itwa vhatuni ngauri na u vhaisa ho vhaisa vhatu. Ndi uri u ḑibula hoṭhe hu fanela u tou phula muthu a ḑivhona mulandu kha zwenezwo zwivhi zwine a vha na mulandu wazwo. {SK 32.1}

Nga tshifhinga tsha Samuele Vhaisraele vho ṭutshela Mudzimu. Vho vha vha tshi khou tou tambula nga zwivhi ngauri vho vha vha si tsee na fulufhelo kha Mudzimu na maanḑa awe vha sa tsha kona u a vhona, vha sa tsha ḑivha vhuṭali hawe ha u vhusa lushaka vho xeledwa nga u fulufhela uri ene u a kona u vha lamulela na u ḑilifhedzela arali hu na tshine tsha mu ima phanḑa. Vho furalela ene Muvhusi muhulu wa tsiko yoṭhe vha vho tama u vhusiwa sa dziṅwe tshaka dze vha vha vha tshi dzula nadzo. A vho ngo vhuya vha wana mulalo vha sa athu u ḍisola vha ri, “Ro tou dovha ra phapha mbulu nṅha ha inwe nga u dovha ra ita tshivhi tsha u hambela khosi.” (I Samuele 12:19. Hene fha muṭalutshedzi o tou

shumisa maipfi awe a tshi tšalutshedza vese yenei nga ndila ine Bivhili ya English ya zwi vheisa zwone). Vho vha vha songo fanela u dībula kha tshinwe tshivhi tshi si hetshi tshe vha ita. Vho pfa vho lemlewa nga u kundwa havho ndivhuho huno vha vho dīpfa vhe kule na Mudzimu. {SK 32.2}

Mudzimu ha nga tšanganedzi u dīsola hu sa bvi mbiluni u funa hu re na u furalela zwivhi ngomu. Hu fanela u vha na tshanduko dza vhukuma kha vhutshilo ha muthu, huno zwothe zwine zwa sinyusa Mudzimu zwa sendedzwa kule. Hezwi zwi do itea arali nangoho ro tšungufhala nga mulandu wa zwivhi zwe ra ita vhunga hu tshi pfi, “Tambani ni bve tshikha; mishumo yaṅu mivhi ni i bwise phanda hanga, ni late zwivhi. Di-funzeni u ita zwivhuya, ni tode maitete kwao; vusani we a wiswa; lamulelani tsiwana; tshilikadzi ni i lwele.” (Yesaya 1:16, 17) ha dovha ha pfi, arali muitazwivhi “. . . a humisa zwe a vha o farela muṅwe ngazwo, a vhuwedzedza zwe a tswa, a tevhedza mulayo u hanyisaho, a si tsha ita zwa vhutshinyi, onoyo u do hanya, ha nga fi.” (hesekiele 33:15) Paulo ene a tshi amba nga ha mushumo wa u tšutshela vhutshinyi u ri, “No ngo dzou vhona zwe huḷa u tšungufhadzwa, lune Mudzimu a lu funa, a zwi bveledza kha inwi: Ndi vuhali vhungafhani! Nangwe dzi khanedzo! Nangwe tsinyuwo! Nangwe nyofho! Nangwe tshitvho! Nangwe u swa mbilu! Nangwe ndifhedzo! Kha zwothe no dīsumbedza zwauri a ni na mulandu kha aya muhungo.” (II Vhakorinta 7:11). {SK 33.1}

Musi tshivhi tsho no tshinya mikhwa ya muthu, muitazwivhi onoyo ha koni u zwi vhona uri vhutshilo hawe ho tshinyala; kana u vhona-vho uri vhutshinyi he a ita ho hula hani. Arali a sa dikumedza kha maanda a Muyamukhethwa, u do di dzula tshifa e bofu, a sa vhoni tshivhi tshawe. Namusi a tshi dīsola, zwi vha zwi sa bvi mbiluni nahone ha koni u tou sinyutshela. U edzisa u dībula kha mulandu muṅwe na muṅwe we a ita uri a yo ngo vha khole. U do amba uri ho vha hu si na na zwinwe zwine a nga ita musi o livhana na zwenezwo zwe zwa mu dzhenisa vhutshinyini. {SK 33.2}

Musi Adamu na Efa vho no ḷa mutshelo we vha dzivhiswa, vho pfa vho tou dzhiwa nga ṅhoni na nyofho. Tshe tsha mboḍi da muhumbuloni wavho ho vha u toḍa ndila yau dībula uri vha ponye khatshulo ya lufu. Musi Mudzimu a tshi vha sengisa kha mulandu wavho, Adamu o ita bomepomeshata-muzwala-wau a thudzela mulandu kha Mudzimu na kha Efa a ri, “Ndi onoyu musadzi we wa mpha uri a dzule na nṅe we a mpha mitshelo nda ḷa.” Musadzi ene o thudzela mulandu kha ṅowa a ri, “Nṅe ṅowa yo tou mpha nda ḷa.” (Genesi 3:12, 13. Na henefha mutšalutshedzi o tou dōloga maipfi a Bivhili ya English, ho ngo shumisa a Bivhili ya Venda). Zwe a vha a tshi khou amba zwone nga inwe ndila ho vha hu u vhudzisa Mudzimu uri, “Naa hone ṅowa wo i sikelani? Hone fhano edeni wo i dīselani?” Iyi-ha yo vha yone ndila ya u edzisa u dībula kha tshivhi—ya u edzisa u vhea mulandu wa u wa havho kha Mudzimu. Muhumbulo wa u tou diita o lugaho wo thoma kha ene khotsi a mazwifhi. Huno wonoyu muhumbulo wo di vhone kha vharwa na vhananyana vhothe vha Adamu. U dīsola ho raliho a hu bvi kha Muya wa Mudzimu, nahone Mudzimu ha nga lali o hu tšanganedza. U tšutshela vhutshinyi zwa vhukuma hu ita uri muthu a dīpfe o hwala mulandu wawe ene muṅe nahone a tshi tenda uri ndi wawe a sa dītshutshudzi: khae hu si na na vhumbulu. U do tata u lavhelesa tšadulu; tshawe u do nga uḷa muthelisi nga u lila a ri, “Mudzimu, nkhatshutshela nṅe muitazwivhi.” Huno vhane vha tenda vhutshinyi havho ndi vhone vhane vha do itwa vho lugaho; ngauri tsha Yesu ndi u pfumelela muthu a dīnyadzaho kha vhutshinyi hawe. Tsumbo dzine ra dzi wana kha Ipfi ḷa Mudzimu dza u rembuluwa na u dītšukufhadza ndi dzine khadzo ha vha na muya wa u dībula hu si na u toḍa u dībula kana u edzisa u diita muvhuya. Paulo ho ngo edzisa u dīkuvhatedza. Tshivhi tshawe u a tshi bvisela khagala na vhutswu hatsho, uri a si edzise u dīfhungudzela mulandu. A tshi amba u ri, “. . . ndi tshi hoṅela vkhakethwa vhanzhi khothoni ndo fhiwa maanda nga vhotshifhe vhanhulu; huno vha tshi vhulahwa vho vha vha tshi itiswa nga nṅe. Huno nda vha tšupha kanzhi kha zwikolo zwothe, nda vha kombetshedza u huma (nga Bivhili ya English hu pfi ‘nda vha kombetshedza u sema Mudzimu’, ndo vha halifhela lwa u vhfifa; nda vhuya nda vha tovholo nda vha swikisa miḍini ya ngei nṅa.” (Mishumo 26:10, 11). Ha vhuyi a timatima, u amba zwauri, “. . . Kristo Yesu a ḍa shangoni u tshidza vhaitazwivhi, vhane nṅe nda vha muhulwane khavho.” (i Timotheo 1:15). {SK 33.3}

Mbilu i dītšukufhadzaho nahone yo pwashekanaho arali i tshi tšutshela vhutshinyi nga ngoho, i do kona u dīvha lufuno lwa Mudzimu na uri tshifhambano tsha Khalvari tsho ḍura hani. Mutshinyi onoyo u do

ḁisa zwivhi zwawe phanḁa ha Mudzimu sa ḁwana a tshi bula vhukhakhi hawe phanḁa ha khotsi a mu funaho, nahone ho ḁwaliwa u pfi, “Hone ri tshi bula zwivhi zwashu, u fulufhedzea na u lulamisa hawe ndi zwone zwi mu rumeledzaho u ri hangwela zwivhi a ri ḁanzwa vhutshinyi hoḁhe.” (I Yohane 1:9).
{SK 34.1}

Vhukhethwa

Fulufhedziso la Mudzimu li ri, “Ni do n̄oda na nngwana; ngauri ni do vha no n̄oda nga mbilu dzaṅu dzoṅhe.” (Yeremia 29:13). {SK 35.1}

Mbilu yoṅhe i fanela u kumedzelwa kha Mudzimu, arali wa sa ralo a hu na tshanduko ine ya do vha hone kha riṅe ine ra nga dovha ra itwa vha fanaho nae ngayo. Riṅe nga tsiko ro fhandekana na Mudzimu. Muyamukhethwa a tshi amba zwine ra vha zwone u shumisa maipfi haano: “. . . vhe na vha no fa zwivhini na vhutshinyini haṅu, o ni vusa.” (Vhaefesa 2:1; ha dovha ha pfi, “Thoho yoṅhe yo no vha isala, na mbilu yoṅhe yo no hoṅefhala.” *Yesaya 1:5) “. . . a hu tshee na ho takalaho khae; . . .” (Yesaya 1:6). Ro tou pfi ndwa nga tshilibana tsha Saṅhane; . . . we a vha fasha uri vha ite zwine a funa.” (II Timotheo 2:26). Mudzimu u tama u ri fhodza uri ri vhe vhatu vho vhofohololwaho. Zwino vhunga zwenezwi zwi tshi ṅoda u rembuluwa ho fhelelaho, uri ri vhe vhatu nga huswa, ro fanela u dikumedzela tshoṅhe kha ene. {SK 35.2}

A hu athu vhuya ha lwiwa in̄we nndwa khulwane u fhira ya u ḍifunacatdog vhunṅe. I tou vha kakarakakara uri muthu a bve kha vhunṅe a kumedzele zwoṅhe kha Mudzimu uri hu itwe zwine a funa. Muya u fanelau ḍikumedzela kha Mudzimu uri a kone u u ita muswa kha vhukhethwa. {SK 35.3}

Muvhuso wa Mudzimu a si uri ndi wa uri vhatu vha sokou tenda tshiin̄we na tshiin̄we sa mabofu hune muthu a sokou vhuswa a sa tendelwi u vhudzisa hune a vhona a sa hu pfesesi. Saṅhane ndi ene ane a ri muvhuso wa Mudzimu wo tou ralo. Kha Muvhuso wa Mudzimu muthu u a tendelwa u vhudzisa na u tevhela luvalo lwawe. “Idani-ha ri rovhedzane (nga Bivhili ya English hu pfi ‘Idani-ha ri sumbedzisane)! U {SK 35.4}

Sa muthangana wa mupfumi o yaho kha Yesu, vhatu vha nzhi vha a tama u tshidzwa fhedzi udi ita zwi thavhelo a vha funi. ralo Yehova.” (Yesaya 1:18) Haya ndi maipfi a Musiki a tshi vhidza vhatu vhe a tou vha sika. Mudzimu a si Mudzimu wa u tou kombetshedza zwivhumbwa zwawe. Ha ṅanganedzi u luvhiwa nga muthu a sa funi nahone a songo tou thomaho a vhona zwo fanela u luvha Mudzimu. U luvha ha u tou kombetshedzwa hu nga ḍisa mvelamurahu kha muhumbulo na kha nzulele ya muthu, hu nga ita uri muthu a vho tou nga mutshini u no ita tshenetsho tshe wa ri u tshi itiwa wa pfi u do ita tshone. Tshine a funa ndi uri vhatu vhunga vhe vhone luvhomba lwa tsiko yoṅhe, vha swike maṅhakheni a mvelaphanḍa. U vhea mashudu nga vphuphara hao phanḍa hashu-one ane a funa ri tshi gonya ra swika khao nga tshilidzi tshawe. U a ri ramba uri ri ḍiṅekedze khae uri ene a konou ita lufuno lwawe kha riṅe. Zwino zwi tou bva kha riṅe uri kana ri a funa naa u vhofohololwa kha vphupuli ha tshivhi uri ri thetshela-vho vphugala ha vhana vha Mudzimu vho vhofohololwaho. {SK 36.1}

Arali ri tshi ḍiṅekedza kha Mudzimu ri fanela u ṅutshela zwoṅhe zwine zwa nga ri fhandekanya nae. Ndi zwine Mutshidzi a tshi amba a ri, “. . . A sa ṅutsheliho zwoṅhe zwine a vha nazwo, ha koni u vha mufunziwa wanga.” (Luka 14:33). Tshifhio na tshifhio tshine tsha do kokodzela mbilu kule na Mudzimu tshi fanela u ṅutshelwa. Vhanzhi vho ita lupfumo wone mudzimu wavho. Ngedane ya musuku ine Saṅhane a vha kungela ngayo ndi u funesa tshelede na u dzula nga u vhilahela lwone lupfumo. Vhan̄we-vho ndi vhan̄e vha funesa u vha na madzina na u itwa vhaḍivhalea fhan̄o shangoni. Vhan̄we nga fhaḷa ndi vha no funesa vhutshilo vhu leluwaho lune vha sokou tshila zwavho vha si na muhwalo nga tshithu. Hedzi ndi mbofho dza vphupuli dzine dza fanela u ṅhukhukanywa. A ri koni u vha vha Muṅe washu na vha Saṅhane khathihi. A ri koni u vha vhana vha Mudzimu nga nṅa ha musi ro ḍiṅekedza tshoṅhe khae. {SK 37.1}

Zwino hu na vhan̄e vha shumela Mudzimu nga milomo ngeno vha tshi tou fulufhela nungo dzavho vha humbula uri vha nga ḍiita vhatu vphavhuya nga vhoṅhe vha ḍiwanela na vhutshilo ha vho tshidzwa. Mbilu dza vhenevho a dzi ngo kwamiwa nga lufuno luhulu lwa Kristo. Vha tshi ita mishumo yo fanelaho Mukriste kha vhone ndi u shumela u dzhena makoleni. Vhukriste ho tou raloho ndi u sokou pandamedza muya. Arali Kristo o dzhena mbiluni ya muthu muthu onoyo u ḍala lufuno lwa ene Kristo na dakalo la u vha muthihi nae, huno u a mbo tou nambatela Kristo. U dzula nga u humbula Kristo zwi

ḑo mbo ḑi vhulaha vhone kha muthu onoyo. Tshine a ita tshi ḑo vha tshi {SK 37.2}

tshi itiswa nga lwone lufuno lwa Kristo. Vhane vha ḑivha uri lufuno lwa Kristo lu tou mu itisa tshinwe na tshinwe, a vhatwi vha tshi funa u ḑea zwiḑukuḑuku uri vha kone u ita zwine Mudzimu a funa. A vha fushei nga u ita zwivhuya zwiḑukuḑuku, vha tou pikela u tevhedza zwine Mutshidzi wavho a funa nga ho fhelelaho. Vha ḑutshela zwoḑhe vha sa tou kombetshedzwa nahone vha sumbedza dzangalelo lo lin.ganaho tshenetsho tshine vha tshi lila nga maḑo matswuku. U sokou amba uri ndi a funa Kristo ngeno hu si na lufuno ndi u sokou amba-vho na u sokou ḑi ri tenda . . . ee, tshifa hu u ḑiita phuli khulu iwe muḑe. {SK 38.1}

Naa ni a zwi vhona uri u kumedzela zwoḑhe kha Kristo hu tou vha u ḑidzima vhukuma? ḑivhudziseni mbudziso ya uri ‘Naa ene Kristo o ḑala mini a tshi itela nḑe?’ Murwa wa Mudzimu o ḑala zwoḑhe, vhutshilo na lufuno, hu u itela u pfumelela riḑe. Zwino mulandu i nga vha i mini arali riḑe ro funwaho nga lufuno lungafha ri tshi nga hana u ḑea Mudzimu dzimbilu dzashu? Vhutshiloni hashu hoḑhe ro ḑi vha vha na mukovhe kha phaḑhutshedzo ya tshilidzi tshawe, huno a ri tsha kona u vhona zwavhuḑi vhuḑsilu na u tambula he ra bviswa khaho. Naa ri nga kona u lavhelesa ene we a rungelwa zwivhi zwashu ra ḑi nyadza lufuno lwawe na u shaya vhutshivha hawe? Arali ri tshi elelwa u ḑukufhadzwa ha Muḑe wa vhugala ri nga kona hani u gungula ra ri vhutshiloni ndi ngani hu tshi tou dzhenwa nga kakarakakara na nga u ḑitsisa fhasi? {SK 38.2}

Vhazhi vha mbilu dza u ḑihudza vha vhudzisa uri, “Na khezwo ndi tshi fanela u tou ḑisola nda ḑiḑukufhadza uri ndi kone u vha na ngoho ya uri Mudzimu o ḑanganedza?” Ndi tshi ni fhindula ndi ri sedzani Kristo. Ene o vha a si na tshivhi nahone e si izwo fhedzi, o vhuya e Mukololo wa ḑaḑulu, fhedzi o vha ene o no vhaho tshone tshivhi a tshi itela vhatu. “. . . a tenda u vhaliwa na vhaitazwivhi, ene a ḑihwesa zwivhi zwa vhanzhi, a pfumelela vhaitazwivhi.” Yesaya 53:12). {SK 38.3}

Hufha tshine ra fanela u kumedza i mbilu yo ḑalaho dzitshika dza tshivhi uri Yesu a i ḑanzwe, a i kunise nga malofha awe ene muḑe na uri a ri tshidze nga lufuno lwawe lu sa lingani na tshinwe tshithu? Fhedzi vhanzhi vha ḑi wana zwi tshi lemela u tou ḑala zwoḑhe! Nḑe ndi tou pfa zwi tshi mpha na ḑhoni musi ndi tshi pfa muthu a tshi amba nga u tou rali nahone zwi a ntshonisa na zwino ndi tshi khou rali u zwi ḑwala. {SK 38.4}

Mudzimu a si uri u ḑoḑa ri tshi ḑaledza tshithu tshine arali ri natsho tsha ri thusa, tshi re tshivhuya. Zwoḑhe zwine a ita o zwi ita a zwi ita a tshi tamela vhana vhawe uri vha tshile zwavhuḑi. Arali vhoḑhe vha sa athu nanga Kristo vho vha vha tshi nga kona u ḑivha uri ene u na zwinzhi-zwinzhi zwavhuḑi zwine a ḑea vhone nahone zwine zwa fhira kule hezwo zwine vha khou ḑiḑoḑela vhone vhaḑe. Muthu u khou tou ḑivhaisa ene muḑe nahone u khou ḑikhakhela arali zwine a humbula na zwine a ita zwi zwi lwaho na lufuno lwa Mudzimu. A hu na na dakalo vhukuma ḑine ḑa nga wanala ḑilani ine onoyo ane a ḑivha zwi re zwavhuḑivhuḑi a ri i songo tshimbiliwa ngayo, ene ane a dzudzanya tshinwe na tshinwe tshine tsha ḑo vha tshivhuya kha zwivhumbwa zwawe. Nḑila ya vhutshinyi ndi nḑila ya vhuḑungu na bulayo. {SK 38.5}

Ndi u khakha u humbula uri Mudzimu u a takadzwa nga u Vhona vhana vhawe vha tshi tambula. Liḑaḑulu loḑhe li na dzangalelo ḑa uri ngavhe vhatu vha tshi dzula vho takala. Khotsi ashu wa ḑaḑulu ha haneli na muthihi wa vhe a vha sika a tshi dzhena hune dakalo ḑa wanala hone. Zwine Mudzimu a ḑoḑa ndi uri riḑe ri ḑutshela zwenezwo zwine muthu e khazwo zwa mu ḑisela u tambula na dzihoni, zwenezwo zwine zwa nga ita uri ri valelwe nḑa ha dakalo ḑa ḑaḑulu. Mutshidzi wa shango u ḑanganedza vhatu na zwine vha vha zwone na zwoḑhe zwine vha shaya khathihi na u ḑahela havho kha u vha vavhuya, na hone u shaya nungo havho nahone ha gumi fhedzi kha u ḑanzwa vhatu zwivhi a vha tendela kha u pfumelelwa nga malofha awe, ene u dovha a fusha mbilu nga zwoḑhe zwine ya lila—mbilu ya vhenveho vhane vha tenda u hwala dzhogo yawe. U a hwala na muhwalo wavho. Zwine a tama ndi u ḑea vhoḑhe mulalo na u awela vhane vha ḑa kha ene vha tshi ḑoḑa zwiḑiwa zwa vhutshilo. Zwine a tou zwi ḑoḑa uri ri zwi ite ndi zwenezwo fhedzi zwine zwa ḑo ri isa maḑhekheḑhakeni a phaḑhutshedzo dzine dza sa ḑo lala dzo wanala nga vha sa funiho u pfa Mudzimu. Vhutshilo vhukuma vhu re na dakalo ha muthu ndi uri Kristo a vha ngomu mbiluni-ene ane ra ḑutshelwa nga u ḑo dzhena

vhugalani. Vhanzhi vha khou vhudzisa uri, “Naa ndi nga tou ita hani uri ndi dīnekedze kha Mudzimu?” Ni khou funa u dīnekedza kha ene, fhedzi ni khou shanya nungo; ni tshivhotshwa tsha u timatima nahone ni kha dī vhusiwa nga ndowelo dza vhutshilo na tshivhi. Zwine na fulufhedziswa na zwine na dīimisela u zwi ita zwi sokou mbura, zwi nga muthu a tshi edzisa u luka tshimebi nga muṭavha. A ni koni u vhusa mihumbulo yaṅu, kana zwine na tama na zwine na funa. Ni tshi humbula uri zwe na fulufhedzisa a zwo ngo vulela na uri hu na zwenari ni dō ita na vho zwi litsha, zwi tou ni kula nungo na vho dīvhona ni muthu a sa fulufhedzei. Zwenezwi zwi mbo dī ita uri ni dīpfe ni muthu ane a nga si tangedzwe nga Mudzimu. Fhedzi ni songo ṭovhowa. Zwine na funa u zwi pfesesa ndi maandā ane a vha kha u dīimisela u ita tshithu. Lufuno lwa uri ndi dō ita tshigedegede, tshigedegede a thi nga tshi iti ndi lwone lu vhusaho muthu nga tsiko lu na maandā a u dīnangela tshine wa nga ita. Tshinwe na tshinwe tshi bva kha zwine lufuno lwa nanga u zwi ita nahone zwa vha zwivhuya. Mudzimu vhatu o vha ṅea maandā a u dīnangela; maandā eneo ndi avho, vha a shumisa nga u kona. Ni nga si kone u shandula mbilu yaṅu, nga inwi muṅe a ni koni u ṅea Mudzimu lufuno lwoṭhe lwa mbilu. Tshine na nga ita ndi u nanga u mu shumela. Ni nga kona u mu ṅea eneo maandā a u nanga tshine wa ita; ene u dō shuma kha inwi o livha kha zwine zwa vha zwivhuya zwine zwa dō takadza ene. Nga ṅdila hei matshilele aṅu oṭhe a dō vhusiwa nga Muya wa Kristo. Zwine na funa zwi dō vha zwi sa lwi nae, huno na mihumbulo yaṅu a i nga vhi ine a sa i fune. {SK 39.1}

Lutamo lwa u vha wavhuḍi na u vha mukhethwa lwo naka naho lwa nga tou hula hani, fhedzi arali zwa sokou guma kha lwone lutamo fhedzi a hu na tshine tsha dō bveledzwa. Vhanzhi vha dō dī xela ngeno vha tshi khou fulufhela nahone vha tshi tama u vha Vhakriste. Vha khou ṭahedza tshipiḍa hetshi tsha u dīnekedza kha Mudzimu. Zwino ri nga ri a vha khou funa u vha Vhakriste ra dī vha ri songo khakha. {SK 40.1}

Arali maandā haya a u dīnangela ri tshi nga a shumisa nga ndila yone, ndi hone vhutshilo hashu vhu tshi dō tou tshintsha tshoṭhe. Nga u kumedzela maandā a u dīnangela kha Kristo, ni khou dībaḍekanya na maandā ane a fhira maandā oṭhe na mivhuso yoṭhe. Ni dō tangedza maandā a bvaho ṭaḍulu ane a dō ni ita uri ni vhe muthu o imaho. Ngauralo ni tshi dī dzula nga u dīkumedza kha Mudzimu ni dō kona u tshila vhutshilo vhuswa; hone vhutshilo ha vha re na fulufhelo. {SK 40.2}

Fulufhelo Na U Tanganedzwa

Musi luvalo lwanu lwo no itwa lu tshilaho nga Muyamukhethwa, ndi hone ni tshi do kona u vhona zwi re zwivhi kha vhutshilo ha vhutshinyi, na maanda a re khaho, na mulandu na u shengela ha muthu a tshilaho hone; ndi hone ni tshi do thoma u vhenga vhutshilo honoho. Ni do thoma u pfa uri tshivhi ndi tshone tsho ni fhandekanyaho na Mudzimu, na uri no vhofohiwa nga maanda atsho. Ni tshi edzisa u ponyoka ndi hone ni tshi tou mbo vhona uri vhukuma a ni na maanda. Zwine na tama u ita ndi zwo khakheaho; na mbilu yaṅu i na dzitshika. Ni do zwi vhona uri vhutshilo haṅuho dala u difuna na tshivhi, huno ni do tama u hangwelwa, uri ni tanzwiwe na uri ni itwe o vhofohololwaho. U pfana na Mudzimu na u fana nae ni a zwi funa, fhedzi zwino a ni divhi tshine na nga ita uri ni kone u zwi wana. {SK 41.1}

Tshine na khou tshi lila ndi mulalo,-khangwelo i bvaho ha Mudzimu na mulalo na lufuno ngomu mbiluni. Zwenezwi a si zwine zwa nga kona u rengwa nga tshelede. Vhuṭali ha muthu na u thanya hawe a vhu koni u zwi wana. Vhuṭali henefha a vhu swikeli; ni nga si vhuye na fulufhela uri nga maanda aṅu inwi muṅe ni nga vhuya na lala no zwi wana. Ene Mudzimu ndi ene a ni neaho nga fhedzi “. . . naho ni si na mali, ni si na tsha u renga ngatsho.” (Yesaya 55:1) Fhedzi ndi zwaṅu arali ni tshi nga bvisa tshanda tshaṅu na zwi tanganedza. Muṅe washu u ri, “. . . naho zwivhi zwaṅu zwo tswuka sa muridili, zwi do tshena zwa nga mahada; naho vhukhwivhilu zwi tshi fana na luvhundi, zwi do nga muḍali.” (Yesaya 1:18) a dovha a ri, “Ndi do ni nea mbilu ntswa, nda vhea Muya wanga mvaloni dzaṅu.” (Hesekiele 36:26) {SK 41.2}

No bula zwivhi zwaṅu, nahone na dilugisela nga mbilu yaṅu u zwi laṭa kule. No diimisela u dikumedzela Mudzimu. Zwino-ha iyani khae ni mu humbele uri a ni tanzwe zwivhi zwaṅu a ni fhe mbilu ntswa. No no ralo ni fulufhele uri u a ita hezwi zwoṭhe ngauri o fulufhedzisa u zwi ita. Heyi ndi yone pfunzo ye Yesu a funza musu a tshee fhanu fhasi shangoni, zwauro tshifhiwa tshine Mudzimu a fulufhedzisa u ri nea arali ri tshi fulufhela ri a tshi tanganedza, ndi tshashu. Yesu o fhodza vhatu malwadze avho musu vho kona u fulufhela maanda awe; o vha thusa nga zwithu zwe vha vha vha tshi kona u zwi vhona, ha mbo vha u vha tuṭuwedza e na ngoho kha u fulufhela maanda awe a u hangwela zwivhi. Hezwi ndi zwe a tou zwi bula zwavhudi zwiḷa a tshi fhodza uḷa muthu we a vha o kukumuwa muvhili a tshi ri, “. . . hone uri ni zwi divhe zwauro Murwamuthu u na maanda a u hangwela zwivhi fhanu shangoni . . .” a amba na o omaho lurumbu luthihi a ri, “. . . takuwa, u hwale vhulalo hau u tshimbile u ye nduni yau!” (Mateo (9:6) Ndi zwine na Muivangeli yohane a tshi amba nga madembe a Yesu a tou ri, “Huno izwo zwo ṅwaliwa uri ni tende zwauro Yesu ndi ene Kristo, ndi ene Murwa wa Mudzimu, na uri ni tshi tenda ni vhe na vhutshilo dzinani ḷawe.” (Yohane 20:31). {SK 41.3}

Arali ri tshi tou sedza nga zwine Bivhili ya amba nga u ri Yesu o vha a tshi fhodza hani vha lwalaho, ri nga kona u guda uri ri fanela u mu fulufhela hani uru ri kone u hangwelwa zwivhi. Kha ri dzou lavhelesa aḷa mafhungo a o omaho miraḍo wa Betsaida. O vha e mulwadze ane a khou shengela fhedzi hu si na tshine a nga ita tshone. O vha o no fhedza makole a 38 a sa shumisi miraḍo yawe. Naho zwo ralo Yesu o do amba nae a ri, “Takuwa u hwale vhulalo hau u tshimbile.” Uyo mulwadze o vha a tshi nga vha o amba a ri, “Muṅe wanga, arali vha tshi khou funa u mphodza ndi do ita zwenezwo zwine vha amba.” Fhedzi ene ho ngo ita nga u ralo, o fulufhela maipfi a Yesu, a fulufhela na uri o fhodzwa, a mbo di edzisa u divusa na zwenezwo; tshe a vha a tshi khou tshi ṭoda ndi u tshimbila, huno nangoho o do tshimbila. O ita zwenezwo zwe Kristo a tou amba, huno Mudzimu a mu nea maanda. O mbo di fholo. {SK 42.1}

Na inwi no ita zwivhi sa zwenezwo; a hu na uri ni nga diṭanzwa kha zwivhi zwe na ita, Hu di nga mbilu yaṅu, a ni koni u i shandukisa na diita muthu mukhethwa. Mudzimu ndi ene ane a ni fulufhedzisa zwoṭhe hezwo nga Kristo. Ni tou fulufhela zwenezwo zwe a fulufhedzisa. Ni tou dibula zwivhi zwaṅu na dikumedzela kha Mudzimu. Ni tou nanga u shumela ene. Mudzimu arali nangoho ni tshi ita nga u rali a do ita-vho zwe a amba a tshi fulufhedzisa inwi. Arali ni tshi fulufhela zwa Mudzimu-ni tshi

fulufhela uri no hangwelwa na uri no țanzwiwa,— Mudzimu u ɔo ita uri zwi ralo; ni ɔo fhodzwa vhunga Yesu o ņea uła muthu o omaho mirao maanda a u tshimbila musi munna onoyo a tshi tou fulufhela uri o fhodzwa. Zwo di tou ralo arali ni tshi fulufhela. {SK 42.2}

Ni songo lindela u swika ni tshi thomau tou pfa uri nangoho no fhodzwa, tshaŋu ambani ni ri, “Ndi khou zwi fulufhela, zwo ralo. Hu si ngauri ndi khou tou pfa zwo ralo, fhedzi ngauri Mudzimu u tou fulufhedzisa nga u ralo.” Yesu u ri, “Ndi zwone zwe nda amba ngazwo nda ri: Zwothe zwine na humbela thabeloni, ni tende uri ni ɔo ņewa; ndi hone ni tshi ɔo fhiwa zwine na humbela.” (Marko 11:24) Hu na tshine tsha ɔoɔea uri muthu a wane zwe zwa fulufhedziswa—ri fanela u rabela nga ndila ine Mudzimu a funa. Fhedzi ndi lutamo lwa Mudzimu u ri țanzwa zwivhi na u ri ita vhana vhawe khathihi na u ri konisa u tshila vhutshilo vkhukethwa. Izwo ri nga kona u humbela hedzi phahtutshedzo, ra fulufhela uri ri a dzi țanganedza ra ita na u livhuha Mudzimu uri ro kona u dzi țanganedza. Ri ņewa nga fhedzi pfanelo ya u ya ha Yesu ra țanzwiwa na uri ri kone u ima phanda ha mulayo ri si na țhoni kana u ɔisola nga u țovhowa. “Zwino atsina a hu tsee na u lațwa kha havho vha re kha Kristo Yesu vhane vha sa tsha vhusiwa nga maitele a muthu wa ņama, vhane vha vhusiwa nga Muya.” (tshipiɔa hetshi tsho taliwaho nga fhasi a tshiho kha Bivhili ya Venda, fhedzi kha dziŋwe nyambo tshi ngomu. Muțalatshedzi o tou ɔologa a tshi bvisa kha tshiisimane (Vharoma 8:1) {SK 43.1} U bva zwenezwo a ni tsha ɔivhusa ngauri no rengwa nga mutengo. A no ngo pfumelelwa nga zwi fhelaho, unga sa maseŋha na musuku, uri ni bve kha maitele aŋu a fhedzi e na a wana kha vhokotsi, no pfumelelwa nga malofha a thengo khulu a Kristo, ane a nga a ngwana i si na luvhadzi na tshilavhi.” (I Petro 1:18, 19). Nga enea maitele a u fulufhela Mudzimu a sa vhuyi a lemela, Muyamukhethwa o ita vhutshilo vhuswa mbiluni yaŋu. Ni tou nga ņwana, no bebelwa muțani wa Mudzimu, ene u ni funa nga ndila ine a funa ngayo Murwa wawe. Zwino vhunga no no ɔi kumedzelwa kha Yesu, ni songo tsha humela murahu, ni songo ɔifhandakanya nae, tshaŋu ɔuvha liŋwe na liŋwe ambani ni ri, “Nŋe ndi muthu wa Kristo, ndo ɔikumedzela ene.” Ni mu humbele uri a ni ņee Muya wawe, a ɔi ni linda nga tshilidzi tshawe. Vhunga ni tshi vha ņwana wa Mudzimu nga u ɔinekedza khae na u mu fulufhela, izwo ni fanela u ɔi tshila khae. Muapostola a tshi amba u ri, “Zwino vhunga Kristo Yesu, no mu țanganedza tshimbilelani khae.” (Vhakolosa 2:6). {SK 43.2}

Vhaŋwe vha ɔi ita sa vhathu vha no khou tou edziswa, vhane vha fanela u sumbedza Mudzimu uri nangoho vho shanduka, uri vhacone u wana phahtutshedzo dzawe. Tshi re tshone ndi uri nazwino vha nga kona u wana phahtutshedzo dza Mudzimu. Vha fanela u wana tshilidzi tshawe na Muya wa Kristo uri vha kone u khaŋhiswa hune vha shaya nungo vha sa tsha kona u kunda tshivhi. Yesu tshine a funa ndi uri ri ye khae ro tou ralo, ri na zwivhi nahone ri vha si na nungo, ri swike ri we ņayoni dzawe ri ɔisole. Kha ene ndi vhugala u ri kuvhatedza nga zwanda zwawe zwa lufuno a ri phupha ntho dzashu a ri țanzwa kha dzitshika dzo the. {SK 43.3}

Vhanzhi vha zwigidi na zwigidi vha balelwa hafha: A vha fulufheli uri Yesu u tou vha hangwela nga ethe, muŋwe na muŋwe wavho. A vha fulufheli zwe Mudzimu a amba. Nnyi na nnyi ane a tevhedza zwenezwo zwine zwa itea u na pfanelo dzau ɔivha uri khangwelo i tou ņewa nga fhedzi kha tshivhi tshiŋwe na tshiŋwe. Bvisani mihumbuloni yaŋu hoyu muelekanyo wa u sokou ri zwe Mudzimu a fulufhedzisa ho ngo zwi itela inwi. Ndi zwa nnyi na nnyi wa muitazwivhi a ɔisolaho. Maanda na tshilidzi ro fhiwa nga Kristo uri zwi ɔiswe nga vharuŋwa vha u ri linda kha onoyo ane a vha na fulufhelo. A hu na ane a pfi u na zwivhi lune a nga si kone u wana maanda na u țanzwiwa dzitshika dza tshivhi na u itwa muvhuya nga Yesu-Yesu we a fela vhothe. O dzula u vha bvula zwiambaro zwavho zwo donaho nga tshivhi uri a vha ambadze nguvho tshena dza u pfi vhavhuya; tshine a ri vha ite ndi u tshila, hu si uri vha fe. {SK 44.1}

Mudzimu ha shumi na vhathu nga ndila ine vhathu vha ņama vha shumana ngayo nga tshavho. Mihumbulo ya Mudzimu ndi ya tshilidzi na lufuno na u pfela vhuțungu. A tshi amba u ri, “Mutshinyi nga a lațe ndila yawe, mudziazwivhi nga a lațe ngelekanyo dzawe, a vhuvelele ha Yehova uri a mu khathutshela; a vhuvelele ha Mudzimu washu; ngauri u hangwela hawe ndi huhulu.” (Yesaya 55:7) a dovha a ri, “Vhutshinyi hau ndo vhu phunya vhunga gole, zwivhi zwau nda pfulisa sa khuli.” (Yesaya

44:22). {SK 44.2}

“Hufha n̄e ndi sa takaleli lufu lwa ane a pfi a fe! Vhuyani-ha uri ni tshile! Muṇe wa vhoṭhe Yehova u ralo.” (Hesekiele 18:32). Saṭhane o dzula o ḍilugisela u tswa zwoṭhe zwa dziphathutshedzo zwe Mudzimu a fulufhedzisa. U tama uri fulufhelo liṭukuṭuku na tshedza tshiṭukuṭuku tshine tsha kha ḍi vha hone mbiluni a tshi dzhie; fhedzi inwi ni songo mu tendela a tshi ita nga u ralo. Ni songo vhuya na ṅea nḍevhe dzaṅu mulingi, tshaṅu itonou ri, “Yesu o fela uri n̄e ndi tshile. U a pfuna nahone ha funi ndi tshi lovha. N̄e ndi na Khotsi wa Ṭaḍulu a mpfelaho vhuṭungu; huno naho ndo tamba nga lufuno lwawe, nahone ndo tambisa dziphathutshedzo dze a mpha, zwino ndi ḍo vuwa nda ya ha onoyo Khotsi anga nda ri, “Ndo tshinya phanḍa ha Liṭaḍulu na phanḍa ha vhone, huno a thongo tsha fanelwa nga u tou pfi ṅwana wavho, a vha nnyite zwanga muṅwe wa zwiboi zwavho.” (Henefha mutalutshedzi o tou shumisa u ḍologa a tshi bvisa kha Bivhili ya Tshiisimane. Mafhungo one a bva kha Luka 15:18, 19 & 20). Tshifanyiso tshenetshi tshi a ni vhudza uri uyo muthu we a vha o sokou penga naḷo u ḍo ṭanganedzwa hani: “A kha ḍi vha kule, khotsi awe a mu vhona, a mu khathutshela mbilu, a gidima a mu fara nga zwanḍa, a mu kuvhatedza.” (kha ndimana dzenedzi dzo ambiwaho afha ṅṭha.) {SK 44.3}

Hetshi tshifanyiso naho tshi tshi pfisa vhuṭungu, tshi na lufuno; a tshi koni u tou bvisa zwavhuḍi ṅḍila ine Khotsi ashu wa Ṭaḍulu a ri pfela vhuṭungu ngayo. Muṇe washu a tshi amba nga muporofita wawe u ri, “Hone ndo u funa nga lufuno lwa lini na lini; ndi zwone zwe nda itela zwone ndi tshi fareledza tshilidzi tshanga kha iwe.” Muitazwivhi a tshi kha ḍi vha kule na ṅḍu ya Khotsi, a tshi khou balanganya lupfumo lwawe shangoni liṣili, ene Khotsi u khou mu lilela mbiluni yawe; huno lutamo lufhio na lufhio lwa u humela ha Mudzimu ndi zwine zwa itiswa nga Muyamukhethwa. Ndi ene ane a khou vhidzelela nga u tou kwengweledza muthu o xelaho uri a sendele ha Khotsi awe wa mbilu ya lufuno. {SK 45.1}

Naa vhunga Bivhili i tshi sumbedza zwavhuḍi mafufufhedziso a Mudzimu nga u tou rali, ni nga kha ḍi dovha na vha na tshifhinga tsha u timatima? Naa ni a fulufhela zwenezwo zwauri musi mutshinyi a tshi tama u humela ha Khotsi awe, a tshi tama u ṭutshela vhuṭshinyi hawe, Muṇe washu u a mu dzivhisa u ḍa a wa milenzheni yawe a ḍisola? Mihumbulo kha i mbo ḍi bva zwino! A hu tshee na tshiṅwe tshithu tshine tsha nga vhaisa muya waṅu u fhira wonoyo muhumbulo wo bvaho malugana na Khotsi ashu wa Ṭaḍulu. Ene tshawe u a vhenga tshivhi, fhedzi muitazwivhi u a mu funa, huno o vhuya a ḍikumedza kha Kristo uitela vhoṭhe vha funaho uri vha tshidzwe; na uri vha wane phaṭhutshedzo dza lini na lini ngei Muvhusoni wa vhugala. Manwe maiphi-vho ndi afhio ane a nga shumiswa ane a fhira aya e a shumiswa nga ene u amba lufuno lune a ri funa ngalwo? A tshi amba u ri, “Naa musadzi lushie lwawe a nga vhuya a lu hangwa hani? A litsha u khathutshela mbebo ya muvhili wawe? Namusi ene a hangwa, n̄e a thi nga u hangwi.” (Yesaya 49:15) {SK 45.2}

Zwino hafhu inwi ni khou timatima na u tetemela lavhelesani ṅṭha ngauri Yesu u tshilela u vha Mupfumeleli washu. Kha ri livhuhe Mudzimu kha tshifhiwa tshe a ri ṅea, tsha Murwa wawe ane a mu funa. Kha ri rabele uri u fa hawe a tshi fela riṅe hu si vhe u sokou ita. Muyamukhethwa u khou ramba riṅe ṅamusi. Iḍani na mbilu yaṅu yoṭhe kha Yesu, na inwi ni nga kona u amba uri ni na pfanelo ya u wana phaṭhutshedzo dzawe. {SK 45.3}

Musi ni tshi vhala mafufufhedziso a Mudzimu ni fanela u ḍivha uri ndi maipfi a lufuno luhulu na mbavhalelo. Mbilu khulu ya ene Lufuno luhulu i kokodzelwa kha muitazwivhi nga mbiluvhuṭungu ine ya nga si kone u dzivhiswa nga tshithu. “We ra wana khae u vhofohololwa nga malofha awe, ndi amba u hangwelwa vhuṭshinyi.” (Vhaefesa 1:7). Ee, tshaṅu nga hu vhe u fulufhela uri Mudzimu ndi ene a ni thusaho. Tshine a khou tshi lila ndi u ḍovha a ita uri matshilele a muthu a sumbedze uri o vhumbeba a tshi fana na Mudzimu. Arali ni tshi sendela tsini nae ni tshi ḍibula na u ḍisola ene u ḍo sendela tsini haṅu nga tshilidzi na khangwelo. {SK 46.1}

Zwine Mufunziwa A Edziswa Ngazwo

“Zwino-ha a re kha Kristo ndi tshivhumbwa tshiswa; zwilala zwo fhela; asizwi, ho bvelela zwiswa.” (II Vhakorinta 5:17) {SK 47.1}

Muthu a nga kha ði kundwa u tou amba tshone tshifhinga vhukuma kana fhethu, kana u dodombedza zwothe nga hune zwa vha hone zwa vha hone zwa musu a tshi rembuluwa; fhedzi a si uri zwo ralo ho ngo rembuluwa. Kristo a tshi amba na Nikodemasi o ri, “Muya u vhudzula hune wa funa; u unga hawo hone u a hu pfa; hone u sa ðivhi hune wa bva hone na hune wa ya hone. Muthu arali o bebwa a tshi bva kha Muyamukhethwa zwi nga zwenezwo.” (Yohane 3:8). Muya wa Mu-dzimu u shuma nga ndila ine ya fana na muya une wa si vhone hone u tshi kona u pfala na u vhone nga zwine wa vhudzula.

Zwine na wone wa ita kha mbilu ya muthu zwo ði tou ralo. Maanda a u vusuludza ane a sa kone u vhone nga maoto a muthu wa nama, ndi one a bebaho vhutshilo vhuswa kha muya wa muthu, a ita uri hu bve muthu muswa a fanaho na Mudzimu. Naho mushumo wa Muya u sa pfali nga ndevhe nahone u sa koni u tou talukanyea zwavhuði nga ngelekanyo dza muthu, zwine wa ita zwi a kona u vhone.

Arali mbilu yo itwa ntswa nga Muya wa Mudzimu vhutshilo ndi hone vhune ha do sumbedza uri nangoho zwo ralo. Naho ri sa koni u vha na shine ra nga ita u tshintsha dzimbilu dzashu, ri sa koni u dipfumedzanya na Mudzimu, nahone ri songo fanela u difhima ri ne vha ne na khathihi kana u fulufhela uri tenda ri na mishumo mivhuya, vhutshilo hashu hone vhu do sumbedza uri nangoho ri na Muya wa Mudzimu ngomu hashu naa. Hu do vhone tshanduko kha maitele na kha ndowelo dzashu na kha zwine ra zwi sala murahu. Phambano i do tou vhone zwavhuði kha vhutshilo ha zwino {SK 47.2}

Kreste o vhudza Nikodema tshiphiri tsha u bebiwa nga huswa. {SK 48.1}

Muya wa Mudzimu une wa fana na Muya u vhudzulaho, risa koni u u vhone nga mato a nama, ukwama mbilu dzashu. na vhuḷa ha mulovha. Maitele a muthu ha nga do tou sumbedzwa nga u ita zwivhuya fhano na fhaḷa kana u khakha fhano na fhaḷa; a do sumbedzwa nga maipfi ane ra amba na zwine ra ita. {SK 48.2}

Ndi ngoho uri muthu a nga ði vhone a tshi nga o luga nga nda, hu uri zwi sa itiswi nga maanda a Kristo o itaho zwothe zwiswa. Vhaḅwe nga u funa u tevhelwa nga vhaḅwe vhatu na u funa u hudzwa vha a vha vhatu vavhuði u tshi vha lavhelesa. Na u difara hu a ita uri ri si sumbedze uri ri na vhutshilo vhuvi. Muthu a difunaho a nga kha ði fara vhatu zwavhuði hu u itela u khoḍiwa. Zwino arali zwo ralo-ha zwi amba uri ri do vhone nga mini uri ri kha tshanda tsha nnyi? {SK 49.1}

Mafhungo ndi a uri mbiluni dzashu hu na nnyi. Mihumbulo yashu yone i kha nnyi? Hone ane ra funa u dzula ri tshi amba nga hae ndi nnyi? Ane ra mu funesa nga dzimbilu nahone ane ra mu shumela nga maanda othe ndi nnyi? Arali ri vha Kristo mihumbulo i dzula na ene nahone mihumbulo yavhuði ine ra vha nayo ndi nga ha ene fhedzi. Zwothe zwine ra vha nazwo na zwine ra vha zwone ro zwi kumedzela ene. Ri na lutamo lwa uri ri sumbedze uri ri fana nae na uri ri fema muya wawe na u ita zwine a funa na uri kha zwothe ri takadza ene. {SK 49.2}

Vhane vha vha zwivhumbwa zwiswa kha Yesu Kristo vha do anwa mitshelo ya Muya, “. . . lufuno, dakalo, mulalo, u sa fhela mbilu, vhulenda, vhuthu, fulufhelo, u vuda, u kondelela.” (Vhagalata 5:22, 23) A vha tsha do lila u dikhavhisa nga madzanga a wa dzinyemulo dza misi ya mulovha: tshavho vha do tevhela nayo dza Murwa wa Mudzimu nga u mu fulufhela. Vha do sumbedza uri vha fana nae zwiito nahone vha do bva dzitshikani ngauri na ene ha na tshika. Zwe u thomani vha vha vha tshi zwi vhenga ndi zwone zwine zwino ha tou vha makwandani, huno zwe vha vha vha tshi zwi funesa vha vho zwi vhenga. Vhe vha vha vha tshi divhona, vha vho vha na vhulenda na u ditukufhadza; vha u dihudza na vhudabababa vha thoma u vho vha vhatu-vhatu vhang vhaadifara. Zwidakwa na zwone zwi thoma u vha na talukanyo zwi si tsha kambwa; huno na wa dzitshika u a bva khadzo a tamba.

Mikhwa na dzifesheni dza lino shango zwi si na mishumo zwi a tutshelwa. Vhakriste a vha nga tovholi mahodze a nga nda, tshavho vha do tovhola uri vha vhe kwavho kha muthu wa nga ngomu a sa vhone nga maoto wa zwiḷa zwi sa fheliho-one-ha mahodze a muya wa vhulenda wo vudaho. (1 Petro

3:3, 4) (Mutalutshedzi o tou dologa vese idzi kha Bivhili ya tshiisimane). A hu na vhumanzi ha u sumbedza thembuluwo yone-yone, nga nnda ha uri thembuluwo yo raloho kha i bwise muthu muswa. Mutshinyi a nga vha na ngoho ya uri o ponyoka lufu a dzhena vhutshiloni arali a tshi dzula o nambatela zwe a ana, a tshi humisela mune wa tshithu we a mu fhura, a dibula kha zwivhi zwawe a funa Mudzimu na muthungae. {SK 49.3}

Vhunga ri vhatshinyi vha na vhukhaxhi, arali ri tshi da kha Kristo ra wana mukovhe wa tshilidzi tshawe tsha u hangwela, ndi hone lufuno lu tshi do mela sa ngowa mbiluni dzashu. Muhwalo munwe na munwe u a leludzwa ngauri dzhogo ine Kristo a ri vhatshu vha i hwale a i lemeli. Zwine muthu a pfi a zwi ite u vho zwi ita o tou takala, nahone arali a ita tshithu nga u tou didzima u pfa hu hone-hone. Ila ndila ye ya vha i tshi nga i na swiswi i vho vha yone i na tshedza tshi bvaho kha masana a duxha la vha pfaho Mudzimu. {SK 50.1}

Vhutshilo ha Kristo vhu tamisaho vhu vho do vhone kha vhatevheli vhave. Ene dakalo lawe ho vha hu u ita zwine Mudzimu a funa. Vhutshilo ha Mutshidzi washu ho vha vhu tshi vhuswa nga lufuno lwa u funa Mudzimu na dzangalelo la vhugala hawe. Zwothe zwe a vha a tshi ita zwo vha zwi tshi nakiswa na u newa tshiinga nga lufuno. Lufuno lu bva ha Mudzimu. Mbilu i songo dikumedzaho a i koni u vha nalwo holu lufuno. Lu wanala mbiluni i vhuswaho nga Yesu fhedzi. “Rine Mudzimu ri a mu funa ngauri ndi ene o thomaho u ri funa.” (I Yohane 4:19) Mbiluni yo itwaho ntswa nga tshilidzi tsha Mudzimu lufuno ndi lwone lu laulaho zwothe zwine muthu a ita. Lu shandukisa vhutshilo ha muthu, lwa laula zwine a tama na zwine a funa lwa tsikeledza vengo lwa dovha lwa ita uri zwine muthu a zwi takalela zwi vhe zwithu zwi re na tshiinga. Lufuno lwonolwo arali lwo lelwa kha muya wa muthu lu ita uri vhutshilo vhu difhe nahone lu ita uri vhatshu vhothe vane vha tshila na iwe vha gude zwithu zwivhuya. {SK 50.2}

Khakhe ndi mbili dzine vhana vha Mudzimu, nga maandla vhane vha kha di bva u fulufhela tshilidzi tshawe, vha fanela u dzi thanyela. Ya u thoma ndi ye ra di amba nga hayo; ndi ila ya u fulufhela mishumo yavho vha tshi difhima uri zwine vha ita zwi nga vha pfumedzanya na Mudzimu. Onoyo ane a edzisa u vha mukhethwa nga zwine a shuma ene mune a tshi vhulunga mulayo, u khou ita milingo i sa takuwi. Zwothe zwine muthu a nga zwi ita a si na Kristo ndi zwa dzitshika ngauri zwi dodzwa dzitshika nga vhone na nga tshivhi. Ndi tshilidzi tsha Kristo fhedzi, tshine ra tshi wana nga fulufhelo, tshine tsha nga ri ita vhakhethwa. {SK 50.3}

Inwe khakhe yo fhambanaho na hei, fhedzi ine na yone ya fanela u shavhiwa, ndi muhumbulo wa uri muthu a vhuya a fulufhela Kristo a nga litsha zwawe u vhulunga mulayo. Ndi muhumbulo wonoula wa uri vhunga ri tshi wana mukovhe kha tshilidzi tsha Kristo nge ra tou fulufhela fhedzi, izwo mishumo yashu a i thusi tshithu kha uri ri pfumelelwe nga Mudzimu. {SK 50.4}

Tshine na fanela u tshi divha ndi uri u pfa mulayo a si zwine muthu a sokou sumbedza nga nnda fhedzi, hu ambiwa zwine muthu a zwi shuma a tshi itiswa nga lufuno. Mulayo wa Mudzimu ndi wone une wa ita uri ri divhe uri Mudzimu o tou ita hani; kha ndi tou ri fhungo heli lihulu la lufuno kha mulayo ndi hone-ha he la mbo tou bviselwa khagala. Zwenezwo zwi amba uri mulayo ndi wone murango wa muvhuso wa Mudzimu ngei tadulu na fano shangoni. Arali mbilu dzashu dzo no shandukiswa dza fana na Mudzimu, na lufuno lwa Mudzimu lwo tavhiwa ngomu mimuyani yashu, mulayo wa Mudzimu a u nga simesi u tou hwaliwa nga vhutshilo hashu naa? Musi mafhungo a lufuno o tavhiwa mbiluni dzashu, muthu o no dovha a sikululwa uri a fane na Musiki wawe, hu do vha hu hone mulanga muswa u tshi do vha wo phethea. “Ndi wone mulanga une nda do u vhotha ho fhela maduvha ano, Murena a do dovha a ri: Mulayo wanga ndi do u vhea dzimbiluni dzavho, ndi do u nwala kha thalukanyo dzavho.” (Vhaheberu 10:16). Zwino arali mulayo wo nwaliwa ngomu mbiluni, naa a si hone na vhutshilo u tshi do vhu nea tshivhumbeo naa? Tsumbo ya uri muthu ndi mufunziwa ndi u pfa Mudzimu, ndi amba u shumela na u luvha Mudzimu zwi bvaho kha lufuno. Ndi zwine Manwalo a tshi amba a ri, “Ngauri u funa Mudzimu ndi u ita zwe a ri laya nahone milayo yawe a i konzi.” (I Yohane 5:3). Ha dovha ha pfi, “Ane a ri ndi a mu divha, a sa iti zwe a laiwa, ndi muzwifhi, ha na mafhungongoho khae.” (I Yohane 2:4) Zwino-ha fulufhelo lashu line la ri wanisa tshilidzi kha Kristo a

Ĵi ri bvuli u pfa Mudzimu. Tshine Ĵa ita ndi u ita uri ri simese u mu pfa. {SK 51.1}

A si uri u tshidzwa hashu hu bva kha u tevhedza zwine Mudzimu a ri ri zwi ite. Aiwa, u tshidzwa ndi mpho ine ra fhiwa i tshi bva ha Mudzimu nga fhedzi ine ya țanganedzwa nga a re na fulufhelo. U pfa Mudzimu hone ndi zwine zwa đa nga murahu kha o no vhaho na fulufhelo. “Ni a zwi đivha zwauri ene o vhone hu tshi pfi a țuse zwivhi zwashu, kha ene a hu na zwivhi. Muthu ane a dzula e kha ene ha iti zwivhi. Ane a ita zwivhi ho ngo mu vhona, ha mu đivhi.” (I Yohane 3:5, 6). Afha-ha ndi hone kha u edziswa. Arali ri tshi dzula ri kha Kristo, arali nangoho lufuno lwa u funa Mudzimu lu tshi dzula ngomu hashu, zwine ra pfa, zwine ra tama na mihumbulo yashu, khathihi na zwine ra ita, zwi đo vha zwi ananaho na zwine Mudzimu a funa, zwine ra zwi wana o zwi bvisela khagala kha mulayo wawe mukhethwa. “Vhananga,! Hu songo vha na ane kha mulayo a ni xedza! Ane a ita zwo lugaho o luga vhuga ene o luga.” (I Yohane 3:7). U pfa Mudzimu hu kaliwa nga muelo wa Mudzimu sa zwine zwa wanala kha milayo ya fumi ye ya fhiwa vhatu Sinai. Fulufhelo heĴo Ĵine Ĵa pfi Ĵi vhořholola vhatu kha u tevhedza zwine Mudzimu a funa a si fulufhelo na kathihi, hu tou vha u đitshutshudza nga wa ningo. “Ngauri no tshidzwa nga tshilidzi, zwi tshi bva u tendani, a no ngo tou điita, no tou fhiwa nga Mudzimu.” (Vhaefesa 2:8). “Zwo ralo na kha lutendo, arali lu si na mishumo, lwo dzula lwo fa nga lwoțhe.” (Yakobo 2:17). Yesu a sa athu đa fhano shangoni a tshi điamba o ri, “Zwi ntakadzaho ndi u ita zwine Iwe Mudzimu wanga wa zwi funa; mulayo wau u mbiluni yanga.” (Psalme 40:8). Ho đo ri o no vha tsini na u gonya țadulu hafhu a ri, “Arali ni tshi ita zwine milayo yanga ya amba, ndi hone ni kha lufuno lwanga, vhunga na nņe ndi tshi ita zwine milayo ya Khotsi anga ya amba, nda dzula ndi kha lufuno lwawe.” (Yohane 15:10) Mańwalo a ri, “Zwauri ri a mu đivha ri zwi vhona nga u ra ita zwe a ri laya. Ane a ri ndi dzula khae, u na mulandu wa u pfi na ene a tshimbile nga kutshimbilele kwa ene.” (Yohane 2:3, 6) “Ngauri no vhidzelwa hone u konđelela, ngauri na Krsito o shengedzelwa inwi. O sia o ni edzisela, uri ni đo tevhele nņayo dzawe, . . .” (I Petro 2:21). {SK 51.2}

Tshine tsha țođea uri muthu a wane vhtushilo vhu sa fheli zwino ndi tshenetshila tshe tsha vha tshi tshi đi țođea na kale ngei Paradisoni musi vhabebi vhashu vha u thoma vha sa athu wa. Ndi u tevhedza Mulayo wa Mudzimu muthu a sa siedzi ndi hone u pfa Mudzimu ho fhelelaho. Arali muthu a nga pfi a wane vhtushilo vhu sa fheli a si na hezwi, dakalo Ĵa zwoțhe zwe Mudzimu a sika Ĵi nga vha Ĵo dzhena milingoni. Nđila i nga vha yo vulea uri na tshivhi tshi dzhene vhtushiloni vhu sa fheli hune tsha sa tsha đo dovha tsha fhela na dzikhombo dzatsho na dziedzi zwine tsha enda tsho angaredza. {SK 52.1}

Adamu a sa athu tshinya o vha a tshi nga vha o đi đitela nzulele ya u pfa Mudzimu nga u đi tevhedza Mulayo wa Mudzimu. Fhedzi ene o kundwa u ita zwenezwi huno nga tshivhi tshawe na riņe nga tsiko ro no dzula ro wa; a huna uri ri nga điita vha pfaho Mudzimu. Vhunga ri na vhtushinyi nahone ri si vkhethwa, a hu na nđila ya uri ri tevhedze mulayo mukhethwa. A ri koni u pfa Mudzimu nga riņe vhaņe lune ra nga kona u livhana na zwine mulayo wa Mudzimu wa țođa. Fhedzi Kristo o ri itela nđila ya u ponyoka. O đi tshila fhano shangoni a tshi țangana na milingo na mireo i no fana na ine ra țangana nayo nņamusi. Naho zwo ralo, o tshila vhtushilo vhu si na tshika, a ri fela, zwino u ri fulufhedzisa u țusa zwivhi zwashu a ri nņea huĴa u pfa Mudzimu hu re hawe. Arali na đikumedza kha ene, na mu țanganedza uri ndi Mutshidzi waņu, ndi hone ni tshi đo itwa a pfaho Mudzimu naho vhtushilo haņu vhu na zwivhi; zwi đo ralo hu u itela ene. Vhtushilo ha Kristo ndi hone vhune ha ima vhudzuloni ha haņu na vho țanganedzwa phanda ha Mudzimu sa a songo vhu yaho a ita tshivhi. {SK 52.2}

Kristo u dovha a ita zwi fhiraho izwi nga u shandukisa mbilu. U dzula mbiluni yaņu nga u na vha na fulufhelo. Tshaņu ndi u dzula ni na fulufhelo uri vhushaka honovhu haņu na Kristo vhu đi dzula vhu hone no đikumedzela kha ene nga misi. Arali ni tshi ita nga u ralo u đo ita uri ni kone u funa u dzula ni tshi ita zwine zwa đo mu takadza vhukuma. Izwo ni nga ri, “Ndo vhambwa tshifhambanoni na Kristo; a hu tsha tshila nņe, hu tshila Kristo kha nņe. Hone u tshila hanga ha zwino nņamani, ndi tshila ndi khou tenda (fulufhela) Murwa wa Mudzimu, we a mpfuna a điņekedza a tshi itela nņe.” (Vhagalata 2:20) Ndi zwe Yesu a tshi amba na vhafunziwa vhawe a ri, “A si inwi ni ambaho, ndi Muya wa Khotsi aņu u ambaho u kha inwi.” (Mateo 10:20). Arali Kristo a tshi khou shuma kha inwi ni đo sumbedza muya u fanaho na wawe na ita na mishumo i fanaho na yawe ya u pfa Mudzimu—u tevhedza zwine a țođa.

{SK 53.1}

Zwino-ha riṅe a ri na tshithu kha riṅe vhaṅe tshine ra nga ḍigana ngatsho. A ri na uri ri nga ḍihudzelani, tshine ra fulufhela tshone ndi uri u pfa Mudzimu ha Kristo ho fhiriselwa kha riṅe na kha zwine Muya wawe wa zwi ḍisa kha riṅe na u zwi shuma ngomu hashu. {SK 53.2}

Musi ri tshi amba nga fulufhelo ri fanela u vha na tshine ra si tshi hangwe. Hu na ḵinwe fulufhelo ḵi si fulufhelo na khathihi. U ri Mudzimu u hone na uri u na maandḁ khathihi na ngoho ya Fhungo ḵawe a si zwine na Saḥane na magogo awe oṯhe vha nga vhuya vha zwi hanedza. Bivhili i tshi amba i ri, “Iwe u a tenda zwauri Mudzimu ndi muthihi. Wo ita zwone, na mimuya mivhi i a tenda-vho, i tshi tetemela.” (Yadobo 2:19). Heḵi a si ḵone fulufhelo. Fulufhelo hu ambiwa arali hu sa sokou vha u fulufhela Ipfi ḵa Mudzimu fhedzi, hu tshi dovha ha vha na u ḍikumedzela uri u vhuswe ngaye, hune mbilu na yone ya kumedzelwa na lufuno lwoṯhe lwa vha lwa u funa ene. Fulufhelo hu ambwa ḵine ḵa shuma nga lufuno ḵa ṯanzwa muya wa muthu. Fulufhelo ḵo raliho ḵi sikulula mbilu ya muthu ya dovha ya sumba uri Mudzimu o vhumba muthu hu u ḍifanyisa. Mbilu yeneḵa ye musi i sa athu itwa ntswa ya vha i sa funi u ḍivhea nga fhasi ha mulayo wa Mudzimu ngauri iṯali na u kona i sa zwi koni, ṅamusi i vho takalela mulayo mukhethwa i tshi imbelela na muimbi wa phisalema i tshi ri, “Milayo yau ndi i tama hani! Ndi ṯwa ndi tshi elekanya yone misi yoṯhe.” (Psalme 119:97) Zwino mulayo u ri ita vha pfaho Mudzimu, ra vho vha “. . . avho vha sa tshimbili lwa ṅama, vha vhuswaho nga Muya” (Vharaoma 8:1). (Tshipiḍa hetshi kha Bivhili ya Venda a tshiho, ndi uri zwi nga we a fhindula Bivhili o tshi siedza, fhedzi kha dziṅwe nyambo tshi hone. Muṯalutshedzi o tou ḍologa a tshi bvisa kha Tshiisimane). {SK 53.3}

Hu na vhaṅwe vhaṅe vha ḍivha uri lufuno lwa Kristo lu a vha hangwela vhutshinyi, vhaṅe vha tama nga mbilu dzoṯhe u vha vhana vha Mudzimu, fhedzi vha ḍi vhona uri matshilele avho a si one-one na uri vhutshilo havho ho ḍala u khakha. U vhona zwenezwo zwa vho ita uri vha timatime uri naa nangoho Muyamukhethwa a nga vha o vhuya a thomoa vha ita vhaswa naa. Vhenevho ndi tama u vha vhudza uri, vha songo humela murahu vha vho ṯovhowa. Ri kha ḍi ḍo gwadama kanzhi ri tshi lila milenzheni ya Yesu ri tshi itiswa nga u khakha hashu na u shaya nungo hashu. Fhedzi ri songo fhela maandḁ. Naho ra kundwa nga swina, a zwi ambi uri ro laṯwa kule, a zwi ambi uri Mudzimu o ri ṯutshela, u vho ri nengwa. Na khathihi, hufha Kristo e thungo ya tshandḁ tsha u ḵa tsha Mudzimu—ene ane a khou ri pfumelela? Yohane uḵa mufunziwa we a vha a tshi funeswa a tshi amba o ri, “Vhananga, ndi tshi ni ṅwalela aya, ndi uri ni sa ḍo tshinya. Hone muthu a tshi tshinya, ri na muimeleli ha Khotsi, Yesu Kristo o lugaho, ndi ene tshipfumelo tsha zwivhi zwashu.” (I Yohane 2:1) Hafhu ni songo hangwa maipfi a Kristo, “Ngauri ene Muṅe, ene Khotsi, u a ni funa, nge inwi na mpfuna, na tenda zwauri ṅe ndo bva ha Khotsi.” (Yohane 16:27). Tshine a tama ndi u dovha a ni ita vhawe, uri a kone u vhona vhukhethwa hawe na u shaya hawe tshilavhi zwi tshi vhone kha inwi. Zwino arali vho inwi na nga tou ḍikumedzela khae, onoyo o tamaho mushumo wavhuḍi kha inwi u ḍo ya phandḁ nawo u swika Kristo a tshi vhuya. Rabelani no khwaṯhisa; tshilani nga ho fhelelaho. U ḍivha hashu uri a ri no khwaṯhisa; tshilani nga ho fhelelaho. U ḍivha hashu uri a ri na nungo kha hu vhe hone hu ri itisaho uri ri fulufhele nungo dza Mupfumeleli washu, ra ralo ri ḍo renda ene ane a ita uri ri vhone ro tsha zwifhaṯuwoni. {SK 54.1}

Musi ni tshi ḍi sendela na u sendela ha Yesu, ndi hone ni tshi ḍo tou ṅaṅa u vhona uri vhukuma ni muthu ane a vha na vhukhaki vhunzhi ngauri ndi hone ni tshi ḍo vha no vulwa maṯo, huno ni tshi ḍivhambedza na ene a si na hu no pfi afha-vho, ndi hone ni tshi ḍo vhona uri vhukuma ni muthu wa dzitshika, Uvhu ndi vhuṯanzi ha uri mazwifhi a Saḥane ha tshee na nungo na uri maandḁ a Muya wa Mudzimu ane a ṅea mafufufu na inwi a khou ni vusuludza. {SK 54.2}

Lufuno vhukuma lwa u funa Yesu a lu koni u dzula mbiluni ya muthu a sathu u kona u zwi vhona uri u na zwivhi. Muthu o itwaho muswa nga tshilidzi tsha Mudzimu u ḍo tama matshilele a ene a re a Mudzimu; fhedzi arali ri sa koni u vhona uri ri zwihole kha matshilele, ndi hone ri na tsumbo ya uri a ri athu vhuya ra vhona lunako lwa vhutshilo ha Kristo ha maṯhakheni. {SK 54.3}

Musi ri tshi ḍi vhona ri tshi ya uri nangoho a hu na tshithu kha riṅe tshine ra nga ḍihudza ngatsho, ndi hone ri tshi ḍo ṅaṅa u vhona uri tshine tsha vha kwatsho ndi u takadzwa nga u vha kha vhukhethwa na

vhutshilo vhu tamisaho ha Mupfumeleli washu. U vhona hashu uri ri na zwivhi hu ḑo ri ṭuṭuwedza u ya kha ene a re ene a eṭhe a konaho u hangwela, huno hu ḑo ri muya u tshi vhona uri nangoho a u na nungo, u tshi thoma u hovhela Kristo, ene a ḑidzumbulula a vhona e wa maanḑa. Musi u ṭahelwa hashu hu tshi ḑi ri sendedza tsini hawe na tsini na Ipfi ḑawe, ndi hone na vhutshilo hawe ri tshi ḑo thoma u vhu tama ngangoho na riṅe ra kona u tou mbo sumbedza uri ro vhumbwa hu u fanyisa Mudzimu. {SK 55.1}

Mudzimu utama uri vhana vhawe vha takalele mishumo ya zwanda zwawe. Ndi mufuni wa zwo nakaho vhunga ri tshi zwi vhona na kha mvelo. {SK 56.1}

U Aluwa Kha Kristo

U shandulwa ha mbilu hune ngahe ra vha vhana vha Mudzimu hu tshi ambiwa Bivhilini hu pfi ndi u bebiwa. Hafhu hu dovha ha fanyiswa na u mela ha mbeu ya mulimi ye a i zwala. Ngauralo vhane vha kha ɔi tou bva u rembulutshela kha Yesu Kristo vha nga “. . . vhushie vhu tsha ɔi bva u bebwa.” (I Petro 2:2), vhu fanela u aluwa. ‘Vhaefesa 4:15) vha vhuye vha vhe kha tshiimo tsha vhanna na vhasadzi kha Yesu Kristo. Nahone vha fanela u aṅwa mitshelo sa mbeu yo zwaliwaho tsimuni. Yesaya a tshi amba u ri vha ɔo “. . . pfi miri mivhuya, mi-tahwa-nga-Yehova, ya uri a khoḁwe ngayo.” (Yesaya 61:3). Zwino ri khou zwi vhona uri kha vhutshilo ha tsiko hu na dzitsumbo dzine dza ri thusa u pfesesa khwine zwiphiri zwa ngoho i re kha vhutshilo ha muya. {SK 57.1}

Muthu wa ṅama na u thanya hawe, na u ro vha na vhuṣila hawe hani, ha koni u ita kuthu kuṭukuṭuku ku re na vhutshilo ku wanalaho kha tsiko. Tshimela, mazha na tshipuka, vhutshilo vhune zwa tshila ngaho ndi vhonevhuḁa he Mudzimu a zwi ṅea hone-honoho fhedzi! Zwino-ha vhutshilo vhu bvaho ha Mudzimu ndi hone vhu ṅeaho mbilu dza vhatu vhutshilo ha muya. Muthu arali a songo tou “. . . dovha u bebwa. . .” (Yohane 3:3) a nga si wane mukovhe kha vhutshilo he Kristo a vha o ɔa u ṅea vhatu. {SK 57.2}

Zwine ra zwi wana kha vhutshilo na kha u aluwa zwo ralo, Mudzimu ndi ene a itaho uri zwimela zwi vhe na maluvha na uri kha maluvha hu bve mitshelo; maandḁa awe ndi one ane a ita uri mbeu i aluwe “ha ranga tsinde, ha ɔa khula, khula ya kona u ɔala thoro.” (Marko 4:28). Muporofita Hosea ene a tshi amba nga ha Israele u ri, “. . . u ɔo naka wa tou nga volenga;. . . Maḁadzwane awe a ɔo ɔala; u naka hawe hu ɔo nga ha muṭwari, . . .” (Hosea 14:5-7) Zwino Yesu a tshi ri laya u ri, “Sedzani mavolenga.” (Luka 12:27). Miri na maluvha a hu na tshine zwa ita uri zwi kone u aluwa; a zwi vhilaheli tshithu, zwi aluwa nga zwenezwo zwe Mudzimu a ri zwi ɔo tshila ngazwo. Na ṅwana, a hu na uri a nga kona u engedza muvhili wawe nga u tou vhilahela ene muṅe. Zwino na inwi a ni koni u wana vhutshilo ha muya nga u tou vhilahela inwi muṅe. Ho dzula muri na ṅwana, vhuvhili hazwo zwi aluwa nga zwenezwo zwi re hone zwe zwa itelwa uri zwi ɔo tshila ngazwo—muya, masana a ɔuvha na zwiliwa. Zwino Krsito kha vhane vha mu fulufhela u tou nga zwine dzenedzi mpho dza tsiko kha phukha na miri dza vha zwone. Ndi ene “. . . tshedza . . .” tshavho “. . . tsha lini na lini . . .” (Yesaya 60:19), “. . . ndi ene ɔuvha ndi tshiṅangu;. . .” u ɔo nga “. . . mvula kha ḁa Israele;. . .” (Hosea 14:5) (Fhedzi kha Bivhili ya Venda zwi wanala kha vese 6). “. . . nga a nge mvula i ṅukadzaho shango.” (Psalme 22:6). Ndi ene maḁi a vhutshilo, “. . . ngauri vhuswa ha Mudzimu, ndi o tsaho a tshi bva ṭaḁulu; a ṅeaho shango vhutshilo.” (Yohane 6:33) {SK 57.3}

Nga tshifhiwa tsha Murwa wawe, tshi sa eḁanyiswi na tshinwe, Mudzimu o kutela shango loṭhe nga tshilidzi zwa tou nga sa zwe a kutelisa zwone shango wo ḁi putelaho. Vhoṭhe vhane vha tenda u fema wonoyu muya wa vhutshilo vha ɔo tshila vha aluwa vha vhuya vha vha vhanna na vhasadzi dzinani ḁa Yesu Krsito. {SK 58.1}

Vhunga na ḁiluvha ḁi tshi rembulutshela kha ɔuvha uri masana na tshedza zwi thuse u ita uri lunako lwaḁo na kufhatelwe kwaḁo zwi tou vha zwone-zwone, na riṅe ri fanela u lavhelesa kha ene ɔuvha ḁa vhuvhuya, uri tshedza tshi bvaho ṭaḁulu tshi ri vhoneṣhele uri vhutshilo hashu vhu vhe vhu sumbedzaho uri ndi vhune Kristo a tshila hone. {SK 58.2}

Yesu u khou funza enea a tshi ri, “Dzulani ni kha ṅṅe, ṅṅe ndi kha inwi. Vhunga davhi ḁi sa koni u aṅwa mitshelo nga ḁone ḁiṅe, arali ḁi sa dzuli kha muṭokola, na kha inwi zwi ɔo ralo arali ni sa dzuli kha ṅṅe . . . ; ngauri ni si na ṅṅe, a ni koni u ita tshithu.” (Yohane 15:4, 5). Vhunga davhi ḁi sa koni u aluwa kana u aṅwa mitshelo arali ḁi siho kha wone muri, na inwi a ni koni u tshila vhutshilo vhuḁhethwa arali ni siho kha Kristo; a ni na vhutshilo nga ṅṅa ha ene. A ni na maandḁa a u kunda mireo ya Saṭhane na u aluwa kha tshilidzi na vhuḁhethwa. Arali no dzula khae zwi a ni nakela. Arali vhutshilo haṅu ni tshi vhu ka khae ni nga si pute nahone ni nga si kundwe u aṅwa mitshelo. Ni ɔo nga muri wo simiwaho milongani ya maḁi. {SK 58.3}

Vhañwe vha kha ñi vha na muhumbulo wa uri tshinwe tshipiḁa tsha mushumo hoyu vha fanela u tshi ita vhe vhoṱhe. Vha fulufhela Kristo uri a vha ṱanzwe zwivhi fhedzi zwino vha vho ṱoḁa u tshila vhutshilo havhuḁi nga vhone vhañe. Zwi no dina ndi uri zwoṱhe zwine vha ita nga u rali a zwi bveli phanda. Yesu u ri, . . . ; ngauri ni si na nṱe a ni koni u ita tshithu.” U aluwa hashu kha tshilidzi, dakalo ḁashu na uri ri vhe vhatu vha shumelaho Mudzimu—zwoṱhe ri zwi kona arali ri na vthuthihi na Kristo. Arali ri tshi dzula khae tshifhinga tshoṱhe-ri na vthuthihi nae—ndi hone ri tshi ḁo aluwa kha tshilidzi. Ha tou vha ene ane fulufhelo ḁashu ḁa bva khae fhedzi, u dovha a vha ene ane a ita uri ri vhe na fulufhelo. Ndi Kristo tshifhinga tshoṱhe. Ene u fanela u vha na riñe, hu si mathomoni a lwendo lwashu fhedzi, hone kha ḁiga ḁiñwe na ḁiñwe nḁilani. Davida a tshi amba u ri, “Ndo dzula ndo lavhelesa Yehova; u ima na nṱe uri ndisidzinginyee.” (Psalm 16:8). Khamusi ni nga vha ni na mbudziso ya uri “Na ndi fanela u tou tshila hani kha Kristo? “. Maitele ndi eneaḁa a musu ni tshi mu ṱanganedze lwa u thoma. “Zwino vhunga Kristo Yesu, Murena no mu ṱanganedza, tshimbilani khae.” (Vhakolosa 2:6). “O lugaho u ḁo tshila zwi tshi bva u tendani; . . .” (Vhaheberu 10:38) No ḁikumedzela kha Mudzimu uri ni vhe wawe nga ho fhelelaho, uri ni mu shumele ni tshi pfa ene na dzhia Kristo na mu ita Mutshidzi wañu. Inwi nga inwi muñe no vha ni sa koni u ḁipfumelela kha zwivhi kana u shandukisa mbilu yañu; fhedzi no ḁiñekedza kha Mudzimu ni tshi fulufhela uri ene u ḁo ni itela hezwi zwoṱhe a tshi itela Kristo. No vha wa Kristo nga fulufhelo, ḁeneḁo fulufhelo aluwani ngaḁo khae—nga u laṱa vhunṱe. Ni fanela u ṱekedza zwoṱhe, mbilu yañu, lutamo lwañu, na mishumo; ni ḁikumedzele u tevhedza zwoṱhe zwine a funa; nahone ni fanela u dzhia zwoṱhe, Kristo na phaṱhutshedzo dzoṱhe nga vhuḁalo, uri zwi dzule mbiluni yañu, a vhe one maanḁa añu, hone u pfa hañu Mudzimu, ene muthusi wañu wa lini na lini uri zwi ni ṱee maanḁa a u tevhedza zwine Mudzimu a funa. {SK 58.4}

ḁikumedzeleni Mudzimu hu tshee nga matsheloni, hoyu nga u vhe wone mushumo wañu wa u thoma. Thabelo yañu kha i vhe ya uri. “Muñe wanga, ndzhie ndi vhe wau nga ho fhelelaho. Ntshumise ṱamusu mushumoni wau. U dzule na nṱe uri zwoṱhe zwine nda ita ndi zwi ite ndi kha iwe.” Haya ndi mafhungo a ḁu vha ḁiñwe na ḁiñwe. Matsheloni mañwe na mañwe ḁikumedzeleni kha Mudzimu ni tshi itela ḁuvha ḁeneḁo. Zwoṱhe zwine na ṱoḁa u zwi ita zwi kumedzeleni ene uri kana zwi a vulela kana zwi a kunda, zwi vhe o faraho mihala e ene. Nga nḁila hei ni ḁo wana uri ni khou ṱekedza vhutshilo hañu tshandani tsha Mudzimu zwine zwa ḁo ita uri ḁuvha ḁiñwe na ḁiñwe vhutshilo hañu vhu ḁi tshintsha vhu tshi yela kha ha Kristo. {SK 59.1}

Vhutshilo ha kha Kristo ndi vhutshilo vhu na u awela. Hu nga ḁi shaea zwaho dakalo ḁi no tou vhonala nga nḁa, fhedzi mbiluni hu fanela u vha na mulalo u re na fulufhelo. Tshe na ṱulutshelwa a si inwi muñe, ndi Kristo; U shaya hañu nungo na nḁivho na vhuṱali hu ṱanganyiseni na maan ḁa awe a sa fheleli. Zwino-ha ni songo fulufhela inwi muñe, na ṱuwisa muhumbulo wañu kha Kristo, tshañu fulufhelani Kristo. Muhumbulo kha u dzule kha lufuno lwawe na kha lunako na vhutshilo hawe vhu si na tshiṱahe. Kristo we a ḁikumedza, ene we a ḁiṱukufhadza, Kristo a re mukhethwa a si na tshilavhi, Kristo na lufuno lwawe lu sa eḁanyiswi na tshiñwe tshithu—zwoṱhe hezwi ndi zwone zwine muhumbulo wa fanela u dzula u tshi khou humbula zwone. Arali ni tshi mu funa, ni tshi mu edzisa nahone no ḁitika tshoṱhe nga ene, ndi hone ni tshi ḁo shandukiswa na fana na ene. {SK 59.2}

Yesu u ri, “Dzulani ni kha nṱe.” Maipfi haya a amba vhuawelo, u sa sokou gaba, na u fulufhela ene. Hafhu u ḁi dovha a ramba vhatu a ri, “ḁani ha nṱe ndi ḁo ni awedza.” (Mateo 11:28, 29). Maipfi amuimbi wa phisalema a amba zwo raliho fhala hu no pfi, “Fhumula phanḁa ha Yehova, u lindele ene; . . .” Yesaya ene u tou mbo amba zwine zwa ṱea muthu ngoho uri a si tsha timatima a tshi ri, “. . . ; maanḁa añu ndi u ḁifhumulela na u fulufhela.” (Yesaya 30:15). U awela hohu a hu wanali kha u sokou dzula, ngauri Mutshidzi a tshi ri ramba u mu shumela ndi hone hune a ri ri ḁo wana vhuawelo khaho fhaḁa hune a ri, “ḁihweseni dzhogo yanga . . . ; ndi hone dzimbilu dzañu dzi tshi ḁo rula.” (Mateo 11:29). Mbilu yo wanaho u awela tshoṱhe kha Kristo ndi yone ine ya tou mu shumela nga nungo nahone yo tou futelela. {SK 60.1}

Arali muhumbulo wa thoma u humbulesa nga ha iwe muñe, ndi hone hu u ṱutshela hawo Kristo, ene a re tshisima tsha maanḁa na vhutshilo. Ndi zwine Saṱhane a sa fune zwone u ṱuwisela muhumbulo wa

muthu kule na Kristo uri muhumbulo u si tsha țangana nae-u si tsha vha na vhushaka nae. Madakalo a fhana shangoni, dzimbilanelo dza vhutshilo na madziedzi na u țungufhala, u khakha ha vhañwe na hañu inwi muñe na u shaya hañu nungo-zwoțhe hezwi ndi zwine Sațhane a ȑo edzisa u rembulusela muhumbulo khazwo. Ni songo xedzwa nga maano awe. Vhanzhi vhane vha kha ȑi vha na luvalo lwa u tshilela Mudzimu, na vhone u ita uri vha humbulese nga u khakha havho, huno nga u vha fhandekanya na Kristo nga ndila yenei u ȑivha uri u ȑo vha na gundo. Riñe ri songo tou ȑikungedza kha vhunñe ra vho dzula nga u vhilahela na u ofha ri sa ȑivhi uri naa ri ȑo tshidzwa naa. Zwoțhe hezwi ndi zwone zwi fhandekanyaho muya wa muthu na Tshisima tsha maanda ashu. Kumedzelani Mudzimu muya wañu uri a vhe ene ane a u vhulunga ni mu fulufhele. Tshine na amba nga hatsho na tshine na humbula nga a vhe Yesu. Vhunñe kha vhu mbo ȑi ngalangala phanda hawe. U timatima hoțhe hu litsheni, ni late na nyofho. Ambani sa muapostola Paulo ni ri, “. . . a hu tsha tshila nñe, hu tshila Kristo kha nñe. Hone u tshila hanga ha zwino namani, ndi tshila ndi khou tenda Murwa wa Mudzimu, we a mpfuna a ȑiñekedza a tshi itela nñe.” (Vhagalata 2:20). Awelani kha Mudzimu. Ene u a kona u vhulunga zwenezwo zwe na zwi kumedzela ene. Arali na nga ȑikumedza zwanđani zwawe ene u ȑo ita uri ni vhe mukundi muhulu a tshi zwi ita nga onoyo we a ni funa. Yesu a tshi vhuya a tenda u vha muthu wa nama ho vha u itela uri muthu a tou mu kungela nga ludzi lu sa koni u țhukhulwa nga maanda afhio na afhio nga nnda ha musi ene muthu a tshi funa u lu țhukhula. Tshifhinga tshoțhe Sațhane u ȑo edzisa u ri itela vhuanzwo uri ri țhukhule lwonolwo ludzi; uri ri nange u fhandekana na Kristo. Henefha ndi hone hune ra fanela u thanya na u edzisa u rabela uri hu si vhe na tshine tsha nga ita uri ri nange muñwe muñe; ngauri zwo raloho ri nga tshenuwa ro zwi ita tshifhinga tshiñwe na tshiñwe. Zwino kha ri dzule ro lavhelesa Kristo, ene u ȑo ri lamulela. Arali ri tshi lavhelesa Kristo a hu na tshi ȑaho. A hu na na tshine tsha nga ri bvisa tshandani tshawe. Arali ri tshi dzula nga u lavehesa khae” “. . . ri ȑo shandukiswa ra fana na ene, ra bva kha lunwe lupenyo ri tshi ya kha lunwe, lune lwa nga lu bvaho kha Murena, Muyamkethwa.” (II Vhakorinta 3:18). {SK 60.2}

Vhafunziwa vha tshi vhuya vha kona u tshila sa Mutshidzi wavho ane vha mu funa, vho ȑi tou rali. Vhafunziwa vhenevho musi vho pfa maipfi a Yesu, vho mbo ȑi wana uri vha nga si kone u tshila nga nnda ha ene. Vha mu țoda vha mu wana vha mbo ȑi ngei nnda masimuni. Vho vha vha tshi nga vhana vha tshikolo, ene e mudededzi wavho, vha tshi țanganedza pfunzo dza ngoho ya vkhukethwa dzi tshi bva mulomoni wawe. Vho vha vha tshi lavhelesa ene sa vhashumeli kha mune wavho, uri a vha gudise zwine vha fanela u ita. Vhafunziwa vhenevho na vhone vho vha vhe vhatu vha nama sa riñe, vha tshi ȑi pfa-vho zwine na riñe ra pfa. Nndwa ye vha vha vha tshi khou i lwa na tshivhi ndi nthihi na ine riñe ra khou lwa yone. Nahone u ȑi tou nga sa zwine riñe ra vha zwone, vho vha vha sa nga koni u tshila vhutshilo vkhukethwa nga nnda ha tshone tshilidzi. {SK 61.1}

Ndi tou amba na Yohane uła mufunziwa we a vha a tshi funeswa nahone we khae vhutshilo ha Kristo ha vha vhu tshi tou mbo vhonala, a si u ri o vha o bebwa na vhutshilo ho raloho vhu tamisaho. Hufha o vha a tshi funesa u vha wa mațhakheni na uri a vhe mushavhisei? Zwi si izwo fhedzi, o vha e muthu wa mahai nahone a tshi ri u pfa u vhavha lwa si vhe lwone lugungulo. Ho ȑo ri a tshi vhona matshilele a onoyo we a vha e Mudzimu, a thoma u vhona hune a țahedza hone; u ȑivha zwenezwo zwa ita uri a si tsha ȑikukumusa. Maanda na u sa fhela mbilu, nungo na mbavhalelo yawe, vhuhulisei na vhulenda, zwe a zwi vhona kha Murwa wa Mudzimu misi yoțhe, zwo ȑadza muya wawe na lutamo lwawe na fulufhelo. Duvha liñwe na liñwe mbilu yawe ya ȑi sendela kha Kristo, u swikela lufuno lwa u funa muñe wawe lu tshi mila vhunñe khae. Huła u gungula, na uła muya wa u funesa dzina a zwi kumedza kha maanda a Kristo a konaho u shandukisa. Maanda a Muyamkethwawa mvusuludzo a vusedza mbilu yawe. U funa hawe Kristo zwa mu wanisa maanda a u shanduka kha kutshilele. Zwi ȑi tou ralo kha avho vho baȑekanaho na Yesu. Yesu a vhuya a dzula mbiluni, vhutshilo hoțhe vhu a shanduka. Muya wa Kristo na lufuno lwawe, zwi ita uri mbilu i pfe na muya wa muthu u pwanyeledzwe, mihumbulo na lutamo zwi vho vha zwa Mudzimu na zwa țadulu. {SK 61.2}

Naho Kristo o gonya țadulu, vhatevheli vhawe vho ȑi sala vha tshi pfa unga u vhukati havho. Vho vha vha tshi ȑi tou pfa e hone zwa vhukuma, a tshi ȑi vha na lufuno na tshedza. Yesu ene Mutshidzi we a

vha a tshi tshimbila navho, a tshi amba navho na u rabela navho, we a vha o vha vhudza maipfi a neaho fulufhelo na mulalo, o vha o ri a tshi kha di amba maipfi eneo a mulalo a takulelwa taḍulu; maipfi awe vha a pfa a tshi vho tou humela khavho a tshi bva kha gole le vharuwa vha mu tangedza ngaḷo, a tshi ri, “Huno vhonani, ndi na inwi misi yothe u swika vhumeloni ha lifhasi.” (Mateo 28:20). O gonya taḍulu e kha tshivhumbeo tsha muthu wa nama. Vho zwi divha uri Khonani yavho ene Mutshidzi wavho o vha o no vha phanda ha khulunoni ya Mudzimu; vha divha na uri huḷa u vha pfela hawe vhuḅungu hu tshee ho raḷa na uri o vha a tshi kha di diita muthihi na vathu vha nama vhane vha shengela. O vha a tshi khou sumbedza Mudzimu zwe a ita nga malofha awe a thengo khulu, a tshi khou sumbedza zwanḍa na milenzhe yawe zwo huvhalaho, hu u elelwa mutengo we a badela a tshi pfumelela vathu. Vho zwi divha uri taḍaulu o vha o gonyela u vha lugisela madzulo na uri o vha a tshi do dovha a vhuya a vha dzhia vha ya hune a vha hone. {SK 62.1}

Vho vha vha tshi gwadama vha rabela zwi mbiluni nahone vha tshi livhuha Mudzimu vha tshi dovholola aḷa maipfi e vha fulufhedziswa ngaḷo a uri, “. . . na tshine na do humbela Khotsi u do ni nea dzinani ḷanga. U swika zwino no vha ni sa athu humbela tshithu dzinani ḷanga. Humbelani, ni do fhiwa uri dakalo ḷanu li dale.” (Yohane 16:23, 24). Vho ralo vha tatamudza tshanda tsha fulufhelo tsha di gonya na u gonya vha tshi khou amba fhungo ḷa maanda ḷa uri, “. . . ndi Kristo o faho; tshi fhiraho itsho: o vuwaho a re thungo ya tsha u ḷa tsha Mudzimu, a ri imelelaho.) Pentekoste yo vha yo vha disela mufhumudzi a vho pfala e navho, ndi uḷa we Kristo a tshi mu amba a ri, “. . . u do dzula kha inwi, . . .” (Yohane 14:17) Hafhu dovha a ri, “. . . ndi tshi tuwa ndi u ni tonda. Ngauri arali nda sa tuwa, muimeleli ha nga di kha inwi. Hone nda tuwa, ndi do mu ruma ha inwi.” (Yohane 16:7). U bva henefho Muya o ita uri Kristo a di dzula e hone tshifhinga tshothe ngomu nduni ya vhana vha Mudzimu. Vhuthihi hawe navho ho vha hu vho fhiraho huḷa ha musi a tshi kha di vha fhanu shangoni navho. Tshedza na lufuno na maanda a Kristo a dzulaho nga ngomu zwo vha zwi tshi tou nwelela khavho zwitshi penya lwe vathu vha tshi zwi vhona “. . . vha kanuka ngauri vho vha vha tshi divha zwauri ndi vathu vha songo funziwaho Mañwalo, ndi vathu vha muñwe mushumo zwawo nahone vho vha vha tshi divha zwavhuḍi zwauri vho vha vhe na Yesu.” {SK 62.2}

Zwe Kristo a vha e zwone kha vhafunziwa ndi zwine a funa u vha zwone kha vhana vhawe na namusi; ngauri kha iḷa thabelo yawe ya u fhedzisela o tangiwa nga kugwada kwa vhafunziwa kuḷukuḷuku o ri, “. . . A thi humbeleli vhone fhedzi, ndi humbelela na vha u do ntenda vho pfa vhone.” (Yohane 17:20). {SK 63.1}

Yesu o ri rabelela uri ri vhe tshithu tshithihi vhunga na ene e muthihi na Khotsi. Naa hu na vhuñwe vhuthihi vhu no fhira honoho! Mutshidzi a tshi diamba ene o ri, “. . . Murwa ha koni ushuma tshithu nga ene muḅe, . . .” (Yohane 5:19) “. . . ndi Khotsi a re kha nḅe a shumaho mishumo yawe.” (Yohane 14:10). Arali Kristo o dzula dzimbiluni dzashu u do shuma e kha riḅe. “. . . hu u zwi funa, hu u shumela u takalelwa nga ene, zwi bva ha ene.” (Vhafilipfi 2:13). Ri do shuma nga ndila ye a shuma ngayo ri tshi sumbedza muya muthihi na onouḷa. Ndi hone ri tshi do “. . . alutshela ene kha zwothe, ene thoho yashu, Kristo.” (Vhaefesa 4:15). {SK 63.2}

Mushumo Na Vhutshilo

Mudzimu ndi tshisima tsha vhutshilo na tshedza na dakalo kha tsiko yothe. Phaṭhutshedzo dzi elela dzi tshi bva khae dzi tshi ya kha zwivhumbwa zwothe zwawe, sa masana a ḍuvha a tshi bva kha ḍuvha, sa zwidambwana zwa maḍi zwi tshi bva tshisimani tsha vhutshilo. Nahone hothe-hothe hu na vhutshilo ha Mudzimu dzimbiluni dza vhatu, vhu ḍo elela vhu tshi ya kha vhaṅwe vhu na lufuno na phaṭhutshedzo. {SK 64.1}

Dakalo la Mutshidzi washu lo vha li kha u tomola na u pfumelela vhatu vha zwivhi. Zwenezwo hongo vhavhalela vhutshilo hawe havhuḍi sa ene muṅe, fhedzi o kondelela tshifhambano, a shonisa u nyadzisea hu re khatsho. Zwenezwo-ha, vharuṅwa vha kha mushumo wa u takadza vhaṅwe vhatu. Zwine mbilu dzo ḍalaho vhunṅe dza zwi dzhia u mushumo u shonisaho, wa u shumela vhatu vha fhasi vhane vha si eḍane navho kha matshilele na tshiimo, ndi wone mushumo wa vharuṅwa vha si na zwivhi. Muya wa lufuno lwa Yesu lwa u sa ḍivhavhalela ndi muya wo ḍadzaho liṭaḍulu lothe; nahone ndi wone thikho ya dakalo la henengei. Hoyu ndi wone muya u no ḍo vha na vha tevhelaho Kristo, mushumo une vha ḍo u ita ndi wonoyu. {SK 64.2}

Musi lufuno lwa Yesu lwo khubaredzwa sa munukho wavhuḍi, lu nga si dzumbamiswe. Vhothe vhane ra ṭangana navho vha ḍo kona u pfa maanda makhethwa a uyu muya. Muya wa Kristo mbiluni u nga tshisima sogani, tshine tsha khou elelela u nea maanda vhothe nga huswa, na u ita avho vho ḍilugiselaho u lovha uri vha nwe maḍi a vhutshilo. {SK 64.3}

Lufuno lwa u funa Yesu lu ḍo sumbedzwa nga lutamo lwa u shuma sa zwe ene a shumisa zwone; hu u itela uri vhatu vha wane phaṭhutshedzo vha tomolwe zwivhini. Lu ḍo ita uri muthu a vhe na lufuno, a vhe na mbavhalelo kha zwivhumbwa zwothe zwine Khotsi ashu wa ṭaḍulu a zwi tsiredza. {SK 64.4}

Vhutshilo ha Mutshidzi fhano shangoni a hu ngo vha vhu leluwaho kana u shumela ene muṅe; o vha a tshi shuma nga mufulufulu a sa neti tshifhinga tshothe u itela uri vhatu vho dzhenaho zwivhini vha wane u tshidzwa. U tou bva heneḥala mukungwani u swika tshifhambanoni, gondo le a fara lo vha la u ḍidzima; ho ngo tama u vhoḥhololwa kha mushumo u lemelaḥo, kha u ṭolou kanda ndila na kha mushumo u netisaho. O ri, “. . . Murwamuthu ho ngo ḍa u shumelwa, o ḍa u shumela vhaṅwe na u kumedza vhutshilo hawe uri a phuluse vhanzhi, . . .” (Mateo 20:28) Hetshi ndi tshone tshithu tshihulwane tsha vhutshilo ha Kristo. Zwiṅwe zwithu zwothe zwo sala zwi tshi ḍa nga murahu, nahone zwi zwiṭuku. Vhuswa hawe na zwa u nwa zwawe ho vha hu u ita zwine Mudzimu a funa. Na u fhedzisa mushumo wawe tsho vha tshi tshone tshiliwa tshawe. Kha kushumele kwawe ho vha hu si na vhunṅe na vhutshivha. {SK 65.1}

Zwino-na vhane vha vha na mukovhe kha tshilidzi tsha Kristo vha ḍo ḍiimisela u ḍidzima hufhio na hufhio uri na vhaṅwe-vho vhe a vha fela vha kone u wana tshifhiwa tshi bvaho ṭaḍulu. Vha ḍo edzisa nga nungo uri vha khwinise shango uri vha dzule khalo. Muthu a re na muya wo raloho ndi vhuṭanzi khae ha uri nangoho o rembuluwa. Muthu a tshi kha ḍi tou bva u ḍa ha Kristo u mbo ḍi pfa e na dzangalelo la u ḍivhadza vhaṅwe uri o wana Khonani i fhiraho zwothe i no pfi Yesu; na u vha ḍivhadza uri ngoho ya u tshidza na u ita muthu mukhethwa zwi re mbiluni yawe a hu na muthu o valelwaho nḍa khazwo. Arali ro ambara u pfa Mudzimu ha Kristo, ro ḍala dakalo la Muya u re kha riṅe, ri nga si ḍo kona u sokou fhumula. Arali ro thetshela ra dovha ra tou vhona uri Muṅe washu ndi wavhuḍi, ri nga si ḍo kundwa tshine ra nga amba tshone. Ri ḍo nga sa Filipi zwiḷa o wana Mutshidzi, na riṅe ri ḍo ramba vhaṅwe uri vha ye hune a vha hone. Ri ḍo tama u vha sumbedza uri Kristo u na zwi no kokodza mbilu ya muthu, ra vha vhudza na zwine ra ḍivha uri ndi ngoho, zwa shango li khou ḍaho. Lutamo lwa u fara ndila ye Yesu a tshimbila khayi lu ḍo vha luhulu kha riṅe. Ri ḍo pfa ri tshi funa u vhudza vhane ra tshila navho uri vha vhone-vho “. . . Ngwana ya Mudzimu yo hwalaho zwivhi zwa shango.” (Yohane 1:29). {SK 65.2}

Zwino zwine ra ita uri ri shudufhadze vhaṅwe zwi dovha zwa vhuya zwa shudufhadza riṅe vhaṅe. Mudzimu a tshi vhuya a ri dzhenisa kha nzudzanyoya u pfumelelwa ha vhatu, o itela uri mushumo

washu uvhe wonoyu. Mudzimu o ita uri vhatu vha nama vha kone-vho u vha na maitele a no fana na a Mudzimu, uri vha tshee vhone vha kone u fhirisela phaṭhutshedzo kha vhaṅwe vhatu. A hu tshee na huṅwe u hulisea hu no fhira hohu; na dakalo a liho line Mudzimu a nga kha ḍi li ṅea muthu li fhiraho ḽeneḽi. Vhenevho vhane vha vha na mushumo kha enea mafhungo a lufuno ndi vhone vhane vha tou mbo sendela tsini na Musiki wavho. {SK 65.3}

Mudzimu o vha a tshi nga kha ḍi vha o kumedza Mafhungo Mavhuya na enea a u ḍivha lufuno, kha vharuṅwa vha ṭaḍulu. O vha a tshi nga ḍi dovha a shumisa inwe nḍila ya u vuledza lufuno lwawe. Fhedzi nga mulandu wa lufuno lwawe lu sa lingani na tshiṅwe tshithu, o tama riṅe ri tshi vha vhashumisani nae khathihi na Kristo na vharuṅwa uri ri kone u vha na mukovhe kha mashudu na dakalo na u khwiniswa lwa muya, zwine zwa vha yone mitshelo ya enea mafhungo a si na vhunṅe khao. {SK 66.1}

Ri itwa vha vhavhalelwaho nga Kristo nga u ḍibaḍekanya nae kha u shengela hawe. Tshifhio na tshifhio tshine ra tshi ita hu u tou ḍidzima, ri tshi itela vhaṅwe, tshi khwaṭhisa uri na mbilu ya muṅei i si vhe na vhuswina, zwenezwo zwa tou mbo mu ita khonani na Mupfumeleli wa shango, ene we a vha “. . . e mupfumi a vha mushai a tshi itela inwi, hu uri inwi ni pfume nga vhusai hawe.” (II Vhakorinta 8:9). Zwenezwo, arali ri tshi nga khunyeledza lutamo lwa Mudzimu tsikoni yashu, vhutshilo vhu nga vha phaṭhutshedzo kha riṅe. {SK 66.2}

Arali na shuma sa zwe Kristo a rekanya uri vhafunziwa vhawe vha shumise zwone, u rembulusa vhatu uri vha vhe vhawe, ni ḍo ṭoda tshenzhelo yo nwelelaho na nḍivho khulwanenyana kha zwithu zwikhethwa, nahone ni ḍo tamesa u pfa Mudzimu. Ni ḍo humbela Mudzimu, na fulufhelo ḽaṅu li ḍo khwaṭhiswa, nahone muya waṅu u ḍo nwa nga u kona kha tshisima tsha u tshidzwa. U ṭangana na zwipiringedzi na milingo zwi ḍo itisa uri ni vhale Bivhili na uri ni rabele. Ni ḍo aluwa kha tshilidzi na nḍivho ya Kristo, nahone ni ḍo vha ni tshi khou fhaṭa tshenzhelo yone-yone. {SK 66.3}

Muya wa u shumela vhaṅwe hu si na vhunṅe u ita uri vhutshilo ha muthu vhu vhe vhu tamisaho sa ha Kristo nahone ho dzika ho tsa; vhutshilo honoho vhu dovha ha ḍisela muṅe waho mulalo na dakalo. Mihumbulo i vho vha ya maṭhakheni. A hu tshee na tshifhinga tsha vhubva na vhunṅe. Vhane vha shumisa tshilidzi tsha Vhukriste nga u rali vha ḍo aluwa vha khwaṭha vha kona u shumela Mudzimu. Vha vho ḍo vha na ṭhalukanyo yo tshaho kha zwa muya, na fulufhelo li a aluwa ḽo dzika, huno na maanḍa a u rabela a engedzedzwa. Muya wa Mudzimu u tshi dadamala kha mimuya yavho hu tou mbo vha u vhangula mulalo mikhethwa u re dzimbiluni dzavho musi vho kwamiwa nga Mudzimu. Vhane vha ḍikumedza u shumela vhaṅwe nga nḍila yenei, vha sa ḍitshivhi, vha khou shumela u tshidzwa ha vhone vhaṅe zwi sa vhuyi zwa timatimisa. {SK 66.4}

Nḍila nthihi fhedzi ya u aluwa kha tshilidzi ndi u shuma ri si na zwiṅwe, ri tshi ita wonouḽa mushumo we Kristo a ri hwesa—ra dzhena khawo nga hune ra nga kona ngaho, ri tshi thusa na u fhaṭhutshedza vhane vha khou lila thuso ine riṅe ra nga vha fha yone. Maanḍa a bva kha u ḍi edzisa; vhutshilo nahone hu wanwa nga u sa puta zwanḍa. Vhane vha edzisa u tshila vhutshilo ha Tshikriste fhedzi tshavho ha sokou vha u ṭanganedza phaṭhutshedzo dzine dza bva kha tshilidzi, hu si na tshine vha itela Kristo, vha nga muthu ane a funa u sokou tshila nga u ḽa a sa shumi. Zwi re kha vhutshilo ha ṅama zwi kha ha muya, u ita zwi no nga zwenezwi hu ḍisa u gunea na u sokou bva vhulali. Muthu ane a si tende u onyolosa mirado yawe u ḍo ṭuwa a tshi holefhala. Nga u rali na Mukriste ane a sa fune u shumisa maanḍa e a a fhiwa nga Mudzimu, ha nga ḍo sokou sa aluwa fhedzi dzinani ḽa Kristo, na maanḍa e a vha o no vha nao aḍo mu ṭutshela. {SK 67.1}

Kereke ya Kristo ndi tshanḍa tsha Mudzimu tshe a tou nanga uri a tshidze vhatu ngatsho. Yo laedziwa u isa Mafhungo Mavhuya kha shango ḽoṭhe. Mulaedza wonoyu u mahaḍani a Mukriste muṅwe na muṅwe. Muṅwe na muṅwe u fanela u vuledza mushumo wa Mutshidzi nga hune mpho yawe ya mu konisa ngaho nga tshifhinga tshine a vha natsho. Lufuno lwa Kristo lwe ra dzumbululelwa nga lu ite uri ri pfe ri na muhwalo kha vha sa athu mu ḍivha. Mudzimu a tshi ri fha tshedza a ho ngo vha u itela riṅe ri roṭhe, ho vha uri ri tshi ṭavhisele na kha vhaṅwe. {SK 67.2}

Arali vhatevheli vha Kristo vho vha vha tshi khou tou shuma vho karuwa, ndi musi hune ha vha na

muthu muthihi namusi hu tshi do vha hu na zwigidi; vha tshi khou divhadza Mafhungo Mavhuya mashangoni a Vhannḁa. Vhane vha sa kone u tou ya nga tshivhili vho vha vha tshi do vha vha tshi tikedza nga zwa nalani dzavho na nga dzimbilu dzavho na nga dzithabelo. Ndi musi hu tshi do vha hu tshi khou shumiwa vhukuma u rembulusa vhatu mashangoni o no swikelwa nga Vhukriste. {SK 67.3} A si uri ri fanela u ya mashangoni a Vhannḁa, aiwa, na ngomu mahayani ri songo bva nga khoro arali hu hone hune Mudzimu a khou ri ri shumele Kristo ri hone. Ri nga zwi ita ngomu miḁani, kerekeni, vhukati ha vhe ra ḁowelana navho na vhane ra shuma navho. {SK 67.4}

Tshipiḁa tshihulwane tsha vhutshilo ha Mutshidzi washu fhanḁo shangoni ndi tsha musi a tshi khou kakarika na mabulannga a sa fheli mbilu vhengeleni ḁa Nazareta ḁa zwivhadwa. Vharuḁwa vho vha vha tshi ḁi vha tsini ha Muḁe wa vhutshilo musi a tshi khou tshimbila na vhatuzwavho na vhashumi vha piki na fosholo hu si na a mu divhaho na a mu hulisaho. Kha mushumo wawe wonoyo wa u vhadḁa mabulannga o vha a tshi khou ḁi ita na mushumo we a ḁela wone nga u fulufhedzisea u ḁi tou fana na zwiḁa a tshi fhodza vhalwadze kana zwiḁa a tshi tshimbila nḁha ha lwanzhe lwa Galelia vhukati ha magabelo. Ekha mushumo na vhuimo ha fhasi-fhasi vhutshiloni, narine vhoringa kona utshimbila na u shuma na Yesu. {SK 67.5}

Muapostola a tshi amba u ri, “. . . muthu washu nga a dzule e kha wonoyo mushumo we a vhidzwa e khawo, o lavhelesana na Mudzimu.” (I Vhakorinta 7:24). Ramabindu a nga ita mushumo wawe nga nḁila ine ya nga rendisa Muḁe wawe, nga nḁhani ha fulufhelo ḁawe. Arali e mutevheli wa ngoho wa Kristo, u do rathisela Vhukriste hawe kha zwoḁhe zwine a ita, nahone a sumbedza vhatu muya wa Kristo. Mufuli a nga ḁi vha muḁinda wa biko a fulufhedzeaho wa Kristo, ene we a shuma lwa biko vhutshiloni vhu nyadziseaho dzithavhani dza Galelia. Muḁwe na muḁwe ane a vhidza dzina ḁa Kristo u fanela u shuma lune vhaḁwe, nga u vhona mishumo yawe mivhuya, vha nga itiswa uri vha rende Muvhumbi wavho na Mupfumedzanyi. {SK 68.1}

Vhanzhi vho litsha u ḁekedzela mpho dzavho kha u shumela Kristo, ngauri vhaḁwe vho vha vhe na mpho khulwane nahone vha tshi vha fhira. Hu na muhumbulo vhukati ha vhatu wa uri vhane vha fanela u kumedzela vhukoni havho kha u shumela Mudzimu ndi vhane vha vha na mpho dza khwiḁe fhedzi. Hu vho tendwa zwauri dzitalente kana mpho dzo tou fhiwa vhanangiwa vha si gathi, ngeno vhaḁwe vha songo ḁewa, ngauri vhone vha vha vhe vhatu vha songo vhidzelwaho u wana mukovhe kha iyi mishumo kana malamba. Fhedzi a zwo ngo sumbe-dzwa ngauralo kha tshifanyiso. Musi muḁe wa nḁu a tshi ḁa kha vhalanda vhawe, o ḁea muthu muḁwe na muḁwe mushumo wawe. {SK 68.2}

Arali ri na muya wa lufuno na mishumo ya fhasi-fhasi ri nga i shuma vhunga ri “. . . shumelaho Mudzimu . . .” (Vhakolosa 2:23). Arali mbiluni hu na lufuno lwa Mudzimu zwi do vhone kha vhutshilo. Muḁifho u re kha Kristo fhedzi u do ri tanga huno hune ra vha hone ri do ita vhatu vhamathakheni ra vha wanisa mashudu. {SK 68.3}

Arali ni tshi khou ḁoḁa u yo shumela Mudzimu ni songo lindela ḁuvha ḁine ḁa do tou ḁa zwavhuḁi kana uri ni thome u vha na vhuḁwe vhukoni vhu kanukisaho. Ni songo humbula uri lifhasi ḁi do ri mini nga inwi. Arali vhutshilo haḁu ha ḁuvha ḁiḁwe na ḁiḁwe vhu tshi sumbedza fulufhelo uri ndi ḁa ngoho nahone ni na vhuḁanzi ha u pfi mukhethwa, na vhaḁwe vha tshi fulufhela uri ni khou ḁoḁa u thusa vhone, zwine na ita a zwi nga fheleli muyani. {SK 68.4}

Mufunziwa ene muḁukuḁuku a si na tshawe u fhira vhoḁhe, a nga ḁi tou vha phathutshedzo kha vhaḁwe. A nga ḁi zwi ita a sa zwi vhoni na uri u khou ita zwavhuḁi fhedzi maandḁa avho ane vha sa a vhone a nga bvisa phathutshedzo dza tou mbo phadalala dza tsa dza ita zwihulu zwine vha sa do kona u zwi ḁalukanya vha zwi fhedza u swikela ḁuvha ḁine vhatu vha do ḁewa minene. Vhone hu uri a vha pfi kana u divha uri vha khou ita zwihulu. A vho ngo fanela na u ḁinetisa nga u ofha uri kana vha do bvela phanḁa naa. Tshavho ndi u ya phanḁa vho fhumula vha tshi ita mushumo we vha hweswa nga Mudzimu. Vhutshilo havho honohu a vhu nga vhi ha ḁifhedzi. Mimuya yavho i do tou ḁana u aluwa kha u fana na Kristo, nga vhutshilo honohu, vho no vha vhashumisani na Mudzimu nahone na u shuma vha do shuma kha mushumo u fhiraho uyu, khathihi na uri dakalo ḁo fhelelaho ḁa vhutshilo vhu ḁaho zwo vha tea. {SK 69.1}

Thabelo ndi uvulela mbilu Kha Mudzimu sa Muthu a tshi vulela khonani yawe. Thabelo a i tsiseli Mudzimu fhasi, fhedzi itakusa rine uri isa ha Mudzimu. {SK 70.1}

U Dīvha Mudzimu

Ndila ndi nnzhi dzine ngadzo Mudzimu a khou ṭoda u dīvhadza kha riṇe na u ri dīsa kha vhuthihi na ene. Tsiko i khou amba na mihumbulo yashu i sa gumi. Mbilu i si na tshidzumbe i nga takadzwa nga lufuno na vhugala ha Mudzimu zwi tshi dzumbululwa nga mushumo wa zwanda zwawe. Nḑevhe i thetshesaho i ḑo pfa na u pfesesa ndila dza Mudzimu nga zwithu zwa tshiko. Masimu madala, miri milapfu, zwifhara na maluvha, gole li no khou papamala, mvula i naho, mulambo u no khou unga, vhugala ha maṭaḑulu, zwi amba na mbilu dzashu, nahone zwi ri ramba uri ri dīvhane na onoyo we a ri sikela zwoṭhe. {SK 71.1}

Mutshidzi washu, kha zwithu zwa tsiko o fhahea zwavhuḑisa zwine a ri funza ngazwo. Miri na zwiṇoni, na maluvha a magovha, zwickwara na maisha, na maṭaḑulu o nakaho khathihi na zwoṭhe zwi bvelelaho na zwo ri tangaho ḑuvha liṇwe na liṇwe, zwo vhofhekanywa na maipfi a ngoho, uri zwine a ri funza zwi dzule zwi tshi ḑa muhumbuloni, naho hu vhukati ha bonyongo la vhutshilo na mishumoni ya biko ya muthu. {SK 71.2}

Mudzimu u tama vhana vhawe vha tshi funa mishumo yawe, nahone vha tshi takalela lunako lwo dzikaho lune lwa vhonwa nga muṇwe na muṇwe, zwe ngazwo Mudzimu a nakisa haya hashu ha fhanu shangoni. Ndi mufuni wa zwo nakaho, nahone kha zwoṭhe zwine zwa vhonala nga nnḑa zwi zwavhuḑi, lufuno lwawe a lu gumi, hone tshine a funesa ndi uri muthu a vhe na vhutshilo ho nakaho. U takalela ri tshi ḑiḑowedza u vha na vhuḑi na vhutshilo vhuleluwaho, na vhugala ho khudaho ha maluvha. {SK 71.3}

Arali ri tshi nga thetshesaha fhedzi, mishumo yo sikwaho nga Mudzimu i ḑo ri funza pfunzo dzavhuḑi dza u mu pfa na u mu fulufhela. Zwoṭhe zwi tevhedza lufuno lwa Musiki; u bva kha ṇaledzi dzine tsha lini na lini dza khou tshimbila na ndila yadzo i sa vhonali gwala, ndila ya muyani hu si na tshithu, u swika kha hune zwatoundedzinedzi ṭhukhu-ṭhukhu. Onoyo ane a lavhelesa liṇo liḑhasi na manwe manzhi na vhuhulu hao, nga tshenetsho tshifhinga tshithihi u dovha a ṭhogomela lutswiri luṭukuṭuku lune lwa khou imbelela kuimbo kwalwo lu sa shavhi tshithu. A hu na ane a ponyoka iṭo la Khotsi ashu wa ṭaḑulu; ho dzula vhatu vha tshi khou ya mishumoni yavho, musi vha tshi khou rabela, musi vha tshi eḑela vhusiku na musi vha tshi vuwa nga matseloni, musi mupfumi a tshi khou la zwiṇu ṇuni yawe ya maṭeṭeṭe, na mushai nga fhaḑa na vhana vhawe vho kuvhanganela ndilo i si na na tshithu tshi no pfi mini, vhoṭhe u vha vhone nga iṭo lawe la lufuno. Ndi tou amba na tshiseo hetshi, a tshiho tshine tsha fhira a songo tshi vhone. {SK 71.4}

Arali ro vha ri tshi nga kona u tou pfesesa hezwi tshoṭhe, ho vha hu si tsha ḑo vha na u sokou vhilahela kha riṇe. Vhutshilo hashu ho vha hu sa ḑo anda dziṭhoni sa zwine ha vha zwone, ngauri zwoṭhe, zwiṭuku kana zwihulwane, ro vha ri tshi ḑo zwi kumedzela tshandani tsha Mudzimu. Ene ha lali o dzielwa nga u anda ha zwi no dina nahone u lemela ha zwithu kha ene a si muhwalu. Izwo ndi pfanelo uri ri ḑiphine nga u awela mimuyani hune vhanzhi na u hu thetshela vha sa athu u hu thetshela. {SK 72.1}

Musi ni tshi pfa lunako lwa shango lu tshi ni takadza, elekanyani zwa shango li khou ḑaho liṇe la sa ḑo vhuya la thetshela tshinyalo tsha tshivhi na lufu; liṇe khaḑo tsiko ya ḑo vhonala i si na dunzi la u semiwa nga Mudzimu. Idzanu edzisa u sokou humbula uri hayani ha vho tshidzwaho ho tou ita hani, ni dīvhe uri hu ḑo vha hu na vhugala u fhira hune mihumbulo yaṇu ya nga humbula ya swika hone. Kha zwifhiwa zwa Mudzimu zwo fhambanaho zwi re kha tsiko, ri tou vhone zwiṭukuṭukunyana zwa vhugala hawe. Ho ṇwalwa u pfi, “Zwe iṭo na liṭhihi li si zwi vhone, nḑevhe na nthihi i si zwi pfe, na mbiluni ya muthu na muthihi zwi si dzhene, ndi zwone zwe Mudzimu a lugisela vha mu funaho.” (I Vhakorinta 2:9). {SK 72.2}

Vha vhurendi na funesaho u guda nga ha tsiko vha na zwinzhi zwine vha nga amba nga hayo. Fhedzi ane a takadzwa nga lunako lwa tsiko u fhirisa vhoṭhe ndi Mukriste ngauri khayi ene u vhone vhutsila ha Khotsi awe nahone kha liḑuvha na tshitaka na miri ene u vhone lufuno lwa Mudzimu. A hu na ane a

nga kona u vhona vhuḁi ha tshikwara na govha, mulambo na lwanzhe, arali a sa khou vhona uri khazwo hu bulwa lufuno lwa Mudzimu kha vhatu. {SK 72.3}

Mudzimu u amba na riṅe nga nḁila dzawe nnzhi na nga maanḁa a Muya wawe mbiluni dzashu. Ri nga wana pfunzo khulu kha u lavhelesa zwo ri tangaho na zwine ra vha khazwo na kha tshanduko dzine dza khou itea ḁuvha liṅwe na liṅwe; ndi amba arali ro vula dzimbilu dzashu uri dzi kone u zwi vhona.

Muimbi wa phisalema a tshi khou tevehelela mishumo ya mbekanyo ya Mudzimu u ri, “Wa vhuḁali ndi nnyi ane a zwi sedza, a vhona mishumo ya vhatu ya Yehova?” (Psalme 33:5). Mudzimu u amba na riṅe e kha Iphi ḁawe. Hafhu ri vhona zwavhuḁi nzumbululo ya maitete awe na kufarele kwawe kwa vhatu, na mushumo muhulwane wa u pfumedzanywa ha vhatu na Mudzimu. Afha ri sumbedzwa zwa kale zwa vhana vha Israele vha 12 na zwa vhaporofita na vhaṅwe vhatu vhakhethwa vha kale. Vho vha vhe vhatu vha ṅama vhane vha ḁi pfa zwine na riṅe ra pfa. (Yakobo 5:17). Ri a vhona uri vho kakarika hani na zwi kulaho muthu nungo u ḁi tou nga sa riṅe, na nḁila ye vha vha vha tshi ṅangana ngayo na mireo ya Saṅhane—sa riṅe—fhedzi-ha vha ḁi vhoḁha mbilu vha kunda nga ṅḁhani ha tshilidzi tsha Mudzimu. Huno riṅe ri tshi zwi vhona, ra ṅuṅwedzwa kha u ḁidina hashu uri ri vhe vha u pfa Mudzimu. Ri tshi vhalala nga ha maano avhuḁi e vha a fhiwa, na nga ha tshedza na lufuno na mashudu e a vha fha uri vha ḁiphine ngao, na nga mushumo we vha ita nga tshilidzi tshe vha ṅewa, muya we wa vha ṅuṅwedza u vhudzedza khavhu ya lutamo lukhekhwa lwa u vha edzisa mbiluni dzashu, na lutamo lwa u fana navho nga maitete mavhuya vhunga vhone vha tshi tshimbila na Mudzimu. {SK 72.4}

Yesu a tshi amba nga Maṅwalo a Testamennde ya kale o ri, “. . . ndi one a ṅanzielaho,” (Yohane 5:17) huno zwo ḁi ralo na kha Maṅwalo a Testamennde ntswa. Mupfumeleli, ene ane khae ra wana thikho ya fulufhelo ḁashu ḁa vhutshilo vhu sa fheli, ri wana uri ingoho Bivhili yoṅhe i amba ngae, ene Kristo. U bva kha zwe zwa ṅwalwa nga ha tsiko zwa u thoma—ngauri “. . . a hu na na tshithihi tshe tshi si vhe hone nga ene.” (Yohane 1:3) u swika kha fulufhedziso ḁa u fhedza ḁa uri, “Khuuvha ndi a vhilula u ḁa . . .” (Nzumbululo 22:12), ri khou vhalala nga ha mushumo yawe na u thetshesela ipfi ḁawe. Arali ni tshi ṅoḁa u ḁivhana na Mutshidzi, vhalani Maṅwalo makhethwa. {SK 73.1}

ḁadzani mbilu yoṅhe nga maipfi a Mudzimu. Ndi one maḁi a vhutshilo, ane a fhelisa ḁora ḁanu ḁihulu. Ndi one vhuswa vhu bvaho ṅaḁulu. Yesu u ri, “Arali na sa ḁa muvhili wa Murwa-muthu, na nwa malofha awe, ni nga si vhe na vhutshilo kha inwi.” (Yohane 6:53). Zwe ene muṅe a amba a dovha a zwi ṅalutshedza nga u ri, “Maipfi anga e nda amba na inwi ndi Muya, ndi vhutshilo.” (Yohane 6:63). Zwine ra ḁa na zwine ra nwa ndi zwone zwi fhaṅaho mivhili yashu zwino zwine zwa wanala kha vhutshilo ha ṅama na kha muya zwo ralo. Zwenezwo zwine ra dzula ri tshi humbula nga hazwo ndi zwone zwine zwa ḁo vhone vhutshiloni hashu zwi tshi ri ṅea nungo kha hone vhutshilo ha muya. {SK 73.2}

Mafhungo haya a u pfumelelwa ha vhatu ndi maṅwe ane vharuṅwa vha Mudzimu vha si nete nga u a sedzulususa, a ḁo vha yone ndivho, a dovha a vha lwone luimbo lwa vho tshidzwaho u swika lini na lini henengei vhutshiloni vhu sa fheli. Zwino zwi amba uri ṅamusisi aya mafhungo ho ngo fanela u sedziwa nga vhusedzi naa? Lufuno na tshilidzi tsha Kristo zwi sa eḁani na tshiṅwe tshithu, tshone tshipfumelo tshe tsha itelwa riṅe, ndi zwone zwi ṅoḁaho u elekanyiwa nga muhumbulo wo dziaho. A ro ngo fanela u ṅuwa kha vhutshilo ha Mupfumeleli washu a ri funaho. Ri fanela u elekanya mushumo wa onouḁa we a ḁa u tshidza vhatu vhutshinyini havho. Arali ri tshi dzula nga u elekanya zwenezwi zwa ṅaḁulu, fulufhelo ḁashu na lufuno lwashu zwi ḁo aluwa huno na thabelo dzashu Mudzimu u ḁo dzi ṅanganedza. Zwi ḁo ralo ngauri thabelo dzenedzi dzi ḁo vha dzo vangana na fulufhelo na lufuno. Dzi ḁo vha dzi thabelo dzo karuwaho nahone dzi na biko. Fulufhelo ḁi sa ṅhukhuwi kha Yesu ndi hone ḁi tshi ḁo tou ṅana. Hafhu ḁuvha liṅwe hu ḁo vha hu tshi khou ḁi vha na u vhona maanḁa awe a u tshidza tshoṅhe vhoṅhe vhane vha ya kha Mudzimu vho swikiswa nga ene. {SK 74.1}

U humbulesa nga ha Mutshidzi washu a si na tshilavhi, hu ḁo ita uri ri tou mbo ṅana u tama u shandukiswa tshoṅhe uri ri vhe vhakhethwa ri vhe zwifanyiso zwawe. Mimuya yashu i ḁo farwa nga nḁala na nga ḁora ḁa u fana nae ene ane ra mu funa. Mihumbulo yashu i tshi ḁi ṅana u dzula kha Yesu ndi hone na riṅe ri tshi ḁo ṅana u amba nga hae ri na vhaṅwe ha vha hone u mu ḁivhadza kha shango. {SK 74.2}

Bivhili a si uri yo n̄walelwa vho funzwaho fhedzi, aiwa, hone kha ndi ri yo n̄walelwa vhathuzwavo. Ngoho khulu ya u pfumelelwa ha vhathu yo tou mbo anewa khagala huno a hu na ane a ḑo xela n̄dila nga n̄ḑa ha vhenevho vhane vha ḑo tou tevhela yavho mihumbulo vha litsha lufuno lwa Mudzimu lwo tou vhewaho khagala-khagala. {SK 74.3}

Ri songo dzhia zwine ra tou pfa nga muthu a tshi ri Mañwalo a ri, a ri. Tshashu kha ri tou guda Ipfi ḑa Mudzimu nga riḑe vhaḑe. Arali ri tshi tendela vhañwe vha tshi tou ri humbulela ndi hone ro holefhadza maanḑa ashu nahone ro gomadza vhukoni hashu. Maanḑa a huliseaho a vhuluvhi a nga tshinyiwa nga u shaya mvusuludzo kha ḑhoho dza mafhungo dzine dza ḑoḑa muhumbulo woḑhe, lune muthu a sa tsha ḑo kona u pfesesa nga vhuphara zwine Ipfi ḑa Mudzimu La amba. Muhumbulo u ḑo ḑanḑavhuwa arali u tshi guda nga vhuronwane vhushaka kana u anḑana ha mafhungo a Bivhili u tshi vhambedza Mañwalo na Mañwalo, na u vhambedza zwithu zwa muya na zwa muya-vho. {SK 74.4}

A hu na tshiñwe tshine tsha nga khwaḑhisa muhumbulo u fhira u guda Mañwalo. A hu na iñwe bugu ine ya nga takulela muhumbulo n̄ḑa na u ḑea mafulufulu kha u kona ha muhumbulo, sa ngoho ya kha Bivhili ine ya hulisea. Arali Ipfi ḑa Mudzimu ḑo vha ḑi tshi khou gudiwa nga n̄dila ine ya vha yone, vhathu vho vha vha tshi ḑo vha na muhumbulo wo ḑanḑavhuwaho, na maitele a huliseaho, na u sa timatima kha zwe muthu a ḑivhofha u ita, zwine zwa sa tsha sokou wanala maḑuvhani ano. {SK 75.1}

Fhedzi-ha, hu na thuso ḑhukhu-ḑhukhu ine ya wanala kha u vhala Mañwalo arali muthu a na hune a khou gidimela hone. Muthu a nga vhala Bivhili yoḑhe fhedzi a si kone u vhona vhuḑi hayo kana u pfesesa zwine ya amba nga vhuphara. Tshipiḑa tshithihi tsho vhaliwaho u swika vhuhulwaneni hatsho vhu tshi vhonala muhumbuloni nahone u swika hu tshi vhonala vhushaka vhukati hatsho na nzudzanyo ya u pfumelelwa ha vhathu, zwi fhira u vhala ndima n̄zhi hu si na zwine wa vhaleta zwone nahone u songo vhuya-vho wa wana pfunzo i thusaho. Dzulani ni na Bivhili yaḑu. Ni tshi wana tshifhinga ni i vhale. Dzhenisani pfunzo khulwane muhumbuloni waḑu. Naho ni tshi khou tshimbila dzindilani, ni nga vhala tshipiḑa, na humbula nga hatsho hu u tshi dzhenisa muhumbuloni. {SK 75.2}

A ri koni u wana vhuḑali arali ri sa gudi ro futelela nahone ri tshi ita na u rabela. Hu na zwiñwe zwipiḑa zwa Mañwalo zwine vhukuma zwa tou vha khagala-khagala lune ha si vhe na ane a nga shaya u zwi pfa. Fhedzi-ha, hu na zwine zwa sa vhe khagala-khagala lune muthu a nga zwi pfesesa nga khathihi fhedzi. Mañwalo a fanela u vhambedzwa na Mañwalongao. Hu fanela u vha na u sedzulususa nga vhusedzi nahone muthu a humbule nga zwe a vhala a tshi ita na u rabela. U guda ho raloho hu ḑo vha na malamba avhuḑi. Ane a sedzulususa Ipfi ḑa Mañwalo sa lupfumo lwo dzumbamaho a sa neti, u ḑo takala sa mubwi wa mugodi o tshenuwa o wana mulondo wa musuku ngomu, u ḑo wana ngoho khiu i sa eḑanyiswi na tshiñwe tshithu tsho dzumbamaho kha muḑoḑi zwanwe. Maipfimahevhedzwa musi o dzhena mbiluni a ḑo nga milambwana i elelaho i tshi bva tshisimani tsha vhutshilo. {SK 75.3}

Bivhili i songo vhuya ya vhaliwa hu si na u thoma u rabela. Ri sa athu vula masiaḑari ayo ri fanela u humbela tshedza tsha Muyamukhethwa huno ri ḑo tshi ḑewa. Nathaniele o ri a tshi ḑa kha Yesu, Mutshidzi a ri, “Vhonani Muisraele vhukuma, a si na vhufhura.” (Yohane 1:47). Nathaniele o ri, “. . . U n̄ḑivhelafhi?” (Yohane 1:48). Yesu a fhindula a ri, “Musi Filip a sa athu u U vhidza, ndo u vhona u tsini ha muhuyu.” (Yohane 1:48). Ee, Yesu u ḑo ri vhona ri tshi khou rabela zwiphirini arali ri tshi mu ḑoḑa uri a ri ḑee tshedza tsha u ḑivha uri ngoho ndi mini. Vharuñwa vha bvaho ngei shangoni ḑa tshedza vha ḑo ḑa kha vhenevho vhane vha lila u dededzwa nga Mudzimu nga u ḑiḑukufhadza mbiluni. {SK 75.4}

Muyamukhethwa u ḑea Mutshidzi vhugala na u mu hulisa. Mushumo wawe (ene Muyamukhethwa) ndi u bvisela Kristo khagala na vhukhe-thwa hawe na u pfa hawe Mudzimu na uhu u tshidzwa huhulu he ra hu wana nga ene. Yesu u ri, “. . . u ḑo ita a tshi ḑusa kha zwi re zwanga a ni hanelela.” (Yohane 16:14). Muya wa mafhungongoho ndi ene mudededzi a konesaho wa ngoho ya Mudzimu. Na Mudzimu vhathu vha ḑama u fanela u vha vhona hani, vhunga o vha kumedzela Murwa wawe uri a vha fele, a dovha a ruma Muya wawe uri a vhe ene mudededzi wa muthu wa u mu sumbedza n̄ḑila! {SK 76.1}

Zwine Thabelo Ya Nea Muthu

Mudzimu u amba na riṅe nga tsiko na nga u dzumbulula, nga mbekanyo yawe na nga maanda a Muya wawe. Fhedzi hu kha ḍi vha na zwo ṭahelaho; ri fanela u tevhula dzimbilu dzashu phanda hawe. Arali ri tshi ṭoda vhutshilo ha muya na nungo, ri fanela u tou amba na Khotsi ashu wa ṭadulu zwa vhukuma. Mihumbulo yashu ndi hone i tshi ḍo kungea ya ya khae; ri nga humbula nga mishumo yawe, nga tshilidzi tshawe na nga phatḥutshedzo dzawe. Fhedzi ri tshi ri u amba na Mudzimu ri fanela u vha na zwine ra nga mu vhudza zwi kwamaho vhutshilo hashu. {SK 77.1}

Thabelo ndi u anea mbilu yau phanda ha Mudzimu sa musu wo i vulela khonani yau. Zwi sa ambi uri ndi u itela uri Mudzimu a ḍivhe zwine ra vha zwone, tshi re tshone ndi uri ri kone u mu ṭanganedza.

Thabelo a si uri i ita uri Mudzimu a tsele kha riṅe, tshine ya ita ndi u gonyisela riṅe khae. {SK 77.2}

Musi Yesu e fhanu shangoni o funzedza vhafunziwa vhawe uri vha tshi rabela vha fanela u tou ri mini. O vha funzedza uri vha fanela u vhudza Mudzimu zwine vha zwi lila ḍuvha ḷeneḷo na uri dzimbilaleho dzavho dzoṭhe vha dzi laṭele kha ene. Huno-ha zwe a vha fulufhedzisa ngazwo uri thabelo dzavho dzi ḍo pfiwa na kha riṅe zwo tou ralo. {SK 77.3}

Yesu ene muṅe a tshi kha ḍi tshila vhukati ha vathu vha ṅama o vha a tshi dzula thabeloni. Mutshidzi washu o ḍibadekanya na vhushai hashu na u shaya nungo hashu. Nga mulandu wa zwenezwi o ḍo vha musingili a humbelaho a tshi humbela Khotsi awe uri a mu ṅee maanda maswa a uri a kone u bvula phanda o luga uri a ite mushumo wawe, na uri a lingwe. Ndi ene tsumbo yashu kha zwoṭhe. U tou vha mukomana washu hune ra kundelwa hone. Kha zwoṭhe o ḍi tou lingwa nga ṅdila ine ra lingwa ngayo, fhedzi vhunga o vha a si na tshivhi, nga nzulele yawe o vha a tshi hwetekana arali a tshi ṭangana na tshivhi. O vha a tshi kondelela u kakarika na u pfa vhuṭungu henefhanu shangoni ḷa tshivhi. Vhunga o vha e muthu wa ṅama, zwo ita uri a si litshe u rabela nahone e na u livhuha u wana tshifhinga tsha u rabela. O vha a tshi pfa hu hone-hone arali a tshi khou amba na Khotsi awe. Zwino arali Mutshidzi wa vathu, ene Murwa wa Mudzimu, o vha a tshi dzula nga u rabela, muthu ene wa zwivhi a sa koni na tshithu nahone wa ṅama, hongo fanela u tou simesa u ṭuvha thabelo tshifhinga tshoṭhe? {SK 77.4}

Khotsi ashu wa ṭadulu o dzula o lindela uri a ri fhatḥutshedze nga ho fhelelaho. Riṅe ro tendelwa u nwa nga hune ra kona nga fhedzi tshisimani tsha lufuno lu sa vhaleni muthu mulandu. Zwi a kanukisa u wana uri a ri vhuyi ra rabela zwi no pfi nnyi! Mudzimu o no ḍilugisela nahone u a funa u pfa thabelo i bvaho mbiluni naho i ya nwana wawe ene muṭukuṭuku. Tshi kanukisaho ndi uri kha riṅe hu na u tata vhukuma u ḍivhadza Mudzimu zwine riṅe ra ṭoda. Naa vharuṅwa vha humbula mini vha tshi vhona muthu wa ṅama, na u shaya nungo hawe, nahone o tangwaho nga mireo ya Sathane, a sa vhuyi a rabela zwi no pfi mini nahone na fulufhelo a si na; ngeno hu uri mbilu ya Mudzimu ya lufuno luhulu i khou mu lilela uri i mu ṅee zwi fhiraho zwine a nga kona u zwi humbela na zwe a vha o humbula? Vharuṅwa vha takadzwa nga u gwadama phanda ha Mudzimu; vha pfa vha tshi ḍifhelwa nga u vha tsini hawe. Kha vhone u amba na Mudzimu ḷi tou vha dakalo; ngeno hu uri vathu vha ṅama, vhone-ha vhane vha lilesa thuso ya Mudzimu, vha tshi nga a vha na mushumo na u tshimbila phanda ha Mudzimu vhe tshedzani tsha Muya wawe. {SK 78.1}

Swiswi ḷa muvhi ḷo dzula ḷo tanga vha si na ndavha na u rabela. Swina ḷi vha tevhedza mireo yaḷo, yone ya mbo ḍi vha kunga vha ita tshivhi; hu uri zwi khou bva kha u sa shumisa mpho ye Mudzimu a vha fha. Mpho ya thabelo ye a tou nanga. Vhaṭhanga na vhananyana vha Mudzimu vha itwa ngani vha tshi teledza u rabela? Hufha thabelo i yone i re khono tshanḍani tsha fulufhelo ya u vula ḍulu ḷa ṭadulu ḷine khaḷo ha vha na lupfumo lu sa vhalwi lwa ene Ramaandaṭhe? Zwino arali ri sa dzuli nga u rabela nahone ro fhatuwa hu na khombo ya uri ri nga tshenuwa ro bva ṅdilani yone. Swina ḷi dzula nga u edzisa u ri tsira uri ri si vhone khuluṅoni ya tshilidzi uri ri sa vho ḍo wana tshilidzi na maanda a u kunda mireo zwo bva kha thabelo yo kwhaṭhaho. {SK 78.2}

Hu na zwine zwa ṭodea kha thabelo dzashu uri Mudzimu a kone u dzi fhindula. Tshiṅwe tshazwo ndi uri ri fanela u tou pfa ri vhalidzi vha thuso yawe. Ene o fulufhedzisa a ri, “Ngauri ndi shululela maḍi

kha la dora, ndi isa milambwana kha lo omaho.” (Yesaya 44:3). Vhane vha vha na ndala na dora la u pfa Mudzimu, vhane vha vha na lutamo lune lwa vha kha Mudzimu, vha fanela u divha uri vha do fushwa. Mbilu i fanela u vula munango uri maandza a Muya a dzhene; zwa sa ralo mashudu a Mudzimu ha nga wanali. {SK 78.3}

Tshine ra tshi lilesa ndi tshi sa athu u dihwa nahone tshi khou lusa nga nungo tshi tshi itela rihe. Fhedzi Mudzimu ndi ene ane ra fanela u mu toda uri a ri itele hezwi zwithu, ngauri ene u ri, “. . . Humbelani, ndi hone ni tshi do fhiwa; . . .” (Mateo 7:7) Zwino, “. . . ene we a si tshivhe Murwa wawe vhukuma, a mu nekedza a tshi itela rihe rothe, izwi a nga litsha u ri nea zwothe na ene shuu?” (Vharoma 8:32). {SK 79.1}

Arali ri sa ofhi vuvhi mbiluni dzashu, arali ra nambatela kha tshivhi tshinwe na tshinwe tshi divheaho, Mune washu ha nga do ri pfa; fhedzi tshifhinga tshothe hu pfiwa thabelo ya muthu a disolaho na u disolesa. Musi vhukhaki hothe hu divheaho ho no khakhululwa, ri nga fulufhela zwauri Mudzimu u do fhindula zwililo zwashu. Maandza ashu rihe vhae a nga si kone u ri pfumedzanya na Mudzimu; ndi vhukoni hashu vhune ha do ri tshidza; na malofha awe ane a do ri tanzwa; hone-ha ri na mushumo une ra fanela u u ita hu u tevhedza milayo uri ri tangedziwe. {SK 79.2}

Tshinwe tshipida tshine tsha fanela u vha hone tsha thabelo i kundaho ndi fulufhelo. “Huno vha sendelaho Mudzimu tshavho hu vhe u tenda (fulufhela) zwauri u hone, na u tenda (fulufhela) zwauri vha mu todah u do vha nea malamba.” (Vhaheberu 11:6). Yesu a tshi amba na vhafunziwa vhawe o ri, “Zwothe zwine na humbela thabeloni, ni tende (fulufhele) uri ni do newa; ndi hone ni tshi do fhiwa zwine na humbela.” (Marko 11:24). {SK 79.3}

Zwe Mudzimu a fulufhedzisa ndi zwihulu nahone a si zwi gumaho, nahone we a fulufhedzisa u a fulufhedzea. Arali ri sa tangedzi zwithu zwine ra zwi humbela nga tshifhinga tshine ra humbela ngatsho, ri fanela u fulufhela uri Mune washu u a pfa na uri u kha di do fhindula thabelo dzashu. Ri na vhukhaki, nahone a ri na ndivho, lune tshifhinga tshinwe ri nga humbela zwithu zwine zwa sa do ri farisa tshithu; ngeno Khotshi ashu wa tadulu nga lufuno a tshi fhindula thabelo dzashu nga u ri fha zwine zwa do ri thusedza zwine na rihe vhane ra nga zwi tama arali ro vha ri na luvhonela lu na tshedza tsha Mudzimu uri ri vhone zwithu nga hune zwa vha zwone. Arali thabelo dzashu dzi tshi nga a dzi fhindulwi, ri fanela u nambatela fulufhedziso; ngauri tshifhinga tsha phindulo a tshi nga kundwi u da, nahone ra do kona-ha u tangedza mashudu; yone phathutshedzo ine ra i todesa. Fhedzi-vho u tou elekanya uri thabelo tshifhinga tshothe i do fhindulwa nga ndila yeneyo ye ra humbela ndi u difhura. Mudzimu u na vhuṭali vhune a nga si khakhe nahone ndi wavhuṭi; a nga si kone u dzima vha mu pfaho tshithu tshi re tshavhuṭi. Zwino-ha ni songo ofha u mu fulufhela naho ni sa vhoni phindulo ya thabelo yanu nga khathihi. Ditikeni nga zwe a fulufhedzisa zwine zwa vha zwa ngoho fhaḷa hu no pfi, “Humbelani ndi hone ni tshi do fhiwa; . . .” (Mateo 7:7). {SK 79.4}

Arali ri tshi tevhela mihumbulo yashu ya u timatima na nyofho dzashu, ra edzisa u tandulula zwothe zwine ra sa zwi pfesese ngeno ri si na fulufhelo, hu do vha u tou mbo sunguvhela dziedzini. Fhedzi arali ri tshi da kha Mudzimu ri tshi dipfa ri vha si na nungo nahone vha sa koni tshithu nga vhone vhae, vhunga itali ro di tou ralo, ra divhadza Mudzimu wa ndivho khulu zwothe zwine ra shaya ro ditukufhadza nahone ri na fulufhelo, ndi hone ene a tshi do pfa zwililo zwashu a tavisela tshedza dzimbiluni dzashu. Arali ri tshi rabela zwi mbiluni, thabelo i a ri sendedza tsini na mihumbulo wa Mudzimu. Ri nga kha di kundwa u tou vhona uri ngangoho Mupfumeleli washu u khou kotamela kha rihe nga lufuno na mbiluvhutungu; fhedzi hu uri zwo tou ralo vhukuma. Ri nga kha di kundwa u pfa tshanda tshawe tsho ri kwama, fhedzi tshanda tshawe tsho vhewa kha rihe nga lufuno na u ri pfela vhutungu. {SK 80.1}

Musi ri tshi da kha Mudzimu u humbela tshilidzi na phathutshedzo kha ene, ri fanela u vha na muya wa lufuno na wa u hangwela kha rihe vhae. Naa ri nga kona hani u rabela ra ri, “U ri hangwele milandu yashu vhunga rihe ri tshi hangwela vha re na milandu kha rihe; . . .” (Mateo 6:12) ra dovha ra vha na muya wa u sa hangwelana? Arali ri tshi toda uri thabelo dzashu dzi pfiwe, ri fanela u hangwela vhañwe nga ndila yeneyo ine ra funa u hangwelwa ngayo. {SK 80.2}

Tshine tsha do itisa uri zwine ra humbela nga thabelo ri zwi wane ndi uri khayoyha vha na u hulisa Mudzimu. Ri fanela u rabela misi yothe arali ri tshi toda u aluwa kha fulufhelo na kha thalukanyo nga ha zwa Mudzimu. Ri fanela u rabela ri sa neti (Vharoma 12:12) vhunga hu tshi pfi, “Kondelelani thabeloni, fhatuwani khae ni tshi livhuha.” (Vhakolosa 4:2). Petro a tshi kulumedza Vhakriste u tou ri, “Thanyani-ha ni didzime uri na do kona dzithabelo.” (I Petro 4:7). Paulo ene a tshi laya u ri, “Zwothe zwine na zwi tama ni divhadze Mudzimu nga thabelo na nga u humbela hu re na u livhuha.” (Vhafilipi 4:6). Yuda u ri, “Huno inwi vhafunwa. . . ni vhe vho difhatelaho kha lutendo lwashu lukhethwakhethwa, ni vhe vha rabelaho ni kha Muyamukhethwa. Ni divhulungele ngomu lufunoni lwa Mudzimu, ni dzule no lindela {SK 80.3}

khathutshelo ya Murena washu Yesu Kristo i wanisaho u tshila tshothe.” (Yuda 20, 21). Thabelo i sa gumihoni ndi mbofho vhukati ha muya na Mudzimu, uri vhutshilo vhu bvahoyha Mudzimu vhu elele vhu tshi dzhena kha vhutshilo hashu; nahone uri u bva kha vhutshilo hashu vhukhethwa na u sa vha na tshika zwi elele zwi tshi vhuvelela ha Mudzimu. {SK 81.1}

Muthu u fanela u rabela o dinedza tshothe; ni songo tenda u piringedzwa nga tshithu. Lingani nga ndila dzothe u dzula no vula ndila ine ngayo ha konea u vha na vhuthihi vhukati ha Mudzimu na muya wanu. Todani tshifhinga tsho teaho u ya hothe hune thabelo ya nga farelwa hone. Avho vhane vha toda vhuthihi na Mudzimu lwa vhukuma vha do vhone muanganoni wa thabelo, vho fulufhela u ita mushumo wavho nahone vho khwathela na u vha na dzangalelo uri vha kane malamba ane vha nga kona u a wana. Vha do edzisa uri tshifhinga tsho teaho tshi vhe khwine tsha u divhea hune vha nga wana thase dza tshedza tshi bvahoyha tshulu. {SK 81.2}

Ri fanela u rabela nga tshamuta; nahone tshi fhirahoyha, ri songo hangwa thabelo i no itiwa muthu e ethe; ngauri ndi hone vhutshilo ha muya. A zwi konadzei uri muya u tshile nga ndila yone arali thabelo i tshi ita i tshi hangwiwa. Thabelo ya mutani kana ya vathu vhanzhi i yothe a i fushi. Musi muthu e ethe, kha vulele muya wawe uri u vhone nga ito la vhusedzi la Mudzimu. Thabelo ya musimuthu e ethe i fanela u pfiwa nga Mudzimu a theshelesahoyha dzithabelo. Muwe muthu zwawe a funesahoyha u theshelesa a songo ita nou pfa zwi lemela zwa zwililo zwanu. Kha thabelo iyi ya musimuthu e ethe muya a u dinwi nga zwo u tangahoyha iwe u no khou rabela ngauri u wo the nahone a hu na u dalelwa nga mbilu, kana dakalo kana zwiwe. Hei thabelo i swika ha Mudzimu nga ndila yo fholahoyha i na maanda kha onoyo; Mudzimu ane a vhone zwo itwahoyha tshiphirini, ane ndevhe yawe ya pfa thabelo i bvahoyha mbiluni ya muthu, hu wanala maanda avhudivhudi ane a dzula e hone. Nga fulufhelo lo dzikahoyha nahone li pfeseseahoyha, muya u vha na vhuthihi na Mudzimu, wa wana thase dza tshedza tsha Mudzimu hu uri u khwathisiwe kha nndwa i lwiwahoyha na Sathane. Mudzimu ndi thikho kana phuphu ya maanda ashu. {SK 81.3}

Rabelani lutherani lwanu; nahone ni ite uri mbilu yanu i takulwe i ye ha Mudzimu mushumoni wanu wa divha liwe na liwe. Ndi zwo ne zwe Enoko a tshimbila na Mudzimu. Hedzoyha thabelo dza musimuthu e ethe dzi gonyo sa munukho wavhudi wa thengo khulu phanda ha khulunoni ya vhugala. Sathane ha koni u kunda uyo ane mbilu yawe ya dzula kha Mudzimu nga ndila hei. {SK 81.4}

A hu na na tshifhinga kana fhethu hune ha pfi a ho ngo fanela u isa zwililo Mudzimuni ri hone. A hu na tshithu tshine tsha nga ri thivhela u liladza dzimbilu dzashu muyani nga thabelo yo khwathahoyha. Vhukati ha magogo dzindilani, kana ngomu tshivhindini tsha musiri kha zwa vhubindu, ri a kona u rumela zwililo zwashu ha Mudzimu ra humbela u dededzwa nga ene; ra ita zwo zwa itwa nga Nehemia zwila a tshi vhea khumbeloyha yawe phanda ha Vhamusanda Vho-Aritakizesisi. A hu na hu si na luthera lwa u amba na Mudzimu khalwo—ngafhi na ngafhi hune ra vha hone. Vothi la mbilu ri fanela u dzula ro li vula ri tshi khou ramba Yesu uri a de a dzule mbiluni e mueni a bvahoyha tshulu. {SK 82.1}

Nahoyha hune ra nga vha ri hone hu tshi nga vha hu na muya wo tshinyalahoyha, riwe ri songo u fema, kha ri feme u tshilahoyha wa tshulu ri tshi di vha henefho. Mihumbulo i songo daho, i si mikhethwa, ri a kona u i valela nnda nga u livhisa dzimbilu dzashu ngei ntha hune Mudzimu a vha hone; zwenezwi ri nga zwi ita nga thabelo i bvahoyha mbiluni. Vho vulahoyha dzimbilu dzavho uri vha kone u wana thuso na mashudu a bvahoyha ha Mudzimu vha do tshimbila kha vhukhethwa vhuhulwane u fhira vhune ha kha di wanala

shangoni, vha dzula vha tshi amba na Mudzimu misi yothe. {SK 82.2}

Ri songo lilela u thoma u pfesesa zwavhudi nga ha Yesu, kana zwa ngei vhutshiloni vhu sa fheli. U naka ha vhukhethwa hu fanela u dadza dzimbilu dza vhana vha Mudzimu; zwino u itela uri hezwi zwi itee ri fanela u lwisa u dzumbululelwa vhunzhi ha zwa tadulu. {SK 82.3}

Mbilu kha i tendelwe u gonya tadulu uri Mudzimu a kone u ri tendela u fema muya wa tadulu. Ri nga kona u tou vha tsini-tsini na Mudzimu lune kha mireo ifhio na ifhio i no da ri songo humbula, mihumbulo yashu ya vho do sokou shavhela Mudzimu nga yothe sa liluvha li tshi rembulutshela hune divha la vha hone. {SK 82.4}

Zwine na shaya, madakalo anu, zwi ri tungufhadzaho, dzimbilahelo dzashu na dzinyofho dzashu, kha ri zwi vhee phanda ha Mudzimu. A hu na uri ni do mu lemedza kana ni do mu netisa. Hufha a tshi divha uri mavhudzi anu ndi mangana, a nga kundwa ngani u vha na muhwalo na zwine vhana vhawe vha khou zwi shaya? “. . . Murena u na vhunzhi ha khathutshelo na mbilutshilidzi.” (Yokobo 5; 11). Mbilu yawe ya lufuno i a kwamea musi ro tungufhala na musi ri tshi amba zwi ri vhavhaho. Zwothe zwine zwa ni tanganya thoho zwi iseni khae. A hu na tshine tsha nga mu kunda u hwala, hufha a tshi takula lino lifhasi na manwe manzhi, a tshi vhusa zwothe zwi re hone kha tsiko? A hu na uri tshithu ndi tshitukusa ha na mushumo natsho arali tshi tshi kwamaho mulalo washu. A hu na zwo vhihlesaho zwe ra vhuya ra tangana nazwo zwine a sa zwi divhe, na dziedzi a liho line ene a nga kundwa u li balanganya. A hu na khombo ine ya nga wela muthihi wa vhana vhawe naho e mutukutuku, a hu na tshine tsha nga thupha muthu, a hu na dakalo line la nga takadza, kana thabelo ya vhukuma ine ya nga bva mulomoni, ngeno Khotsi ashu wa tadulu a sa zwi vhoni; ha nga lengi u tavhanya u thusa o takala. “U fhodza vha dzimbilu dzo vundekanaho, u phupha matungu avho.” (Psalme 147:3). Mudzimu u tsini na muthu muwe na muwe shangoni nga ndila ine zwa tou fana na musi o vha e ene muthu e ethe ane a fanela u londotwa nga ene Mudzimu nahone nga ndila ine ha tou nga ndi ene muthu e ethe we Mudzimu a mu kumedzela kha Murwa wawe ane a mu funa. {SK 82.5}

Yesu o ri, ni “. . . do humbela dzinani langa. Huno a thi ri nne ndi do humbela Khotsi ndi tshi ni humbelela, ngauri ene muwe, ene Khotsi, u a ni funa . . .” (Yohane 16:20-27). “. . . Ndi nne ndo ni nangaho . . . uri arali ni tshi humbela Khotsi anga nga dzina langa a ni nee.” Fhedzi-ha, u humbela dzinani la Yesu a zwi ambi u sokou amba dzina lawe mathomoni kana magumoni a thabelo; ndi u rabela muhumbuloni na muyani wa Yesu, musi ri tshi fulufhela kha zwe a ri fulufhedzisa, na u gogodela kha tshilidzi tshawe, na u shuma mishumo yawe. {SK 83.1}

Mudzimu ha khou ri vhanwe vhashu ri fanela u dikhetha ra nga vho dzulaho thungo hu si na vhanwe vhatu, hu u itela uri ri dikumedze kha mishumo ya u rabela. Vhutshilo hu fanela u fana na ha Kristo; ene o vha a tshi ri a siho vhukati ha vhatu a vha e thavhani a tshi khou rabela. Uyo ane a si ite tshithu nga nda ha u rabela, u tuwa a tshi litsha u rabela hu si kale nahone thabelo yawe yo no tou vha uri tenda . . . , yo no tou vha ndowelo ya divha linwe na linwe. Arali vhatu vha tshi dinangela thungo kha vhutshilo ha lino shango, vha tshi vho sendela kule ha mushumo wa Kristo na u kondelela; musi vha sa tsha shumela Muwe washu lwa biko, ene we a vha shumela zwihulu, vha mbo di xedza zwihulwane zwone zwine thabelo ya amba, lune vha si kone u vha na dzangalelo kha u dikedza. A vha koni u rabela malungana na zwine vhatu vha lila kana na u fhatu muvhuso wa Kristo, vha tshi rabelela maanda a u shuma ngao. {SK 83.2}

Ri vha na tshinyalelo arali ri tshi hangwa nga ha vhu di ha u tangana rothe hu u itela u khwathisana na u tutuwedzana kha u shumela Mudzimu. Vhungoho ha Ipfi lawe hu xedza hu la u vhonelesa na thuso mihumbuloni yashu. Mbilu dzashu dzi vho kundwa u funzedzwa na u tutuwedzwa nga zwine vhungoho honohu ha ita, ra sa tsha vha na maanda muyani. Kha u diita hashu vhatihi na Vhakriste a ri tsha vha na u vhavhalelana nga tshashu. Ane a dikhethela thungo na vhanwe ha khou ima he Mudzimu a ri a ime hone. Arali ri tshi kona u khwinisa matshilisanele ashu na vhanwe vhatu ri do wana uri ri a pfelana navho vhu tungu, zwenezwo zwi a kona u thusa ri ne kha mushumo washu wa u shumela Mudzimu. {SK 83.3}

Arali Vhakriste vho vha vha tshi nga pfana, vha tshi amba vhothe nga lufuno lwa Mudzimu, na nga

ngoho ya u pfumelwa havho, ndi musi mbilu dzavho dzi tshi do wana maanda maswa; ndi musi vha tshi do neana mafufufu. Musi duvha liwe na liwe ri tshi di dzumbululelwa zwinzhi nga Khotsi, na u di pfelesa nga ha tshilidzi tshawe, ndi hone ri tshi do funa u amba nga lufuno lwawe, huno ri tshi ita nga u ralo dzashu dzimbilu dzi do wana mafufufu dza tutuwedzea. Arali ro vha ri tshi ambesa nga ha Yesu, ra hangwa ri ne vhane, ndimusi ri tshi do vha ri tshi kona u tou pfa uri u dzula na ri ne. {SK 84.1} Arali ro vha ri tshi nga humbula nga Mudzimu tshifhinga tshothe tshine ra vha ro vhona mbavhalelo yawe kha ri ne, ndi musi ri tshi do dzula ri nae mihumbuloni yashu nahone ri tshi takadzwa nga u amba nga hae na u mu renda. Ri amba nga zwithu zwa fhano shangoni ngauri ndi zwone zwine zwa ri takadza. Ri ambesa nga dzikhonani dzashu ngauri ri a vha funa; madakalo avho na hune ra tungufhala na vhone zwi a vha kwama. Fhedzi hu na zwithu zwine zwa fanela u itisa uri ri fune Mudzimu u fhira khonani dzashu dza fhano shangoni; itali yo vha i yone pfanelo uri kha zwothe zwine ra humbula hu range ene phanda na uri ri ambe nga vhuhulu hawe na maanda awe. Zwe a ri nea zwone zwavhuqi o vha a sa khou fha uri zwi kunge mihumbulo yashu ri vho funa zwone lune ra si tsha vha na ndavha na u nea Mudzimu tshithu, zwo vha zwo itelwa u dzula zwi tshi ri eletshedza nga hae, na uri vhohekanya nga mbofho dza lufuno na ndivhuho na Mushudufhadzi washu wa tadulu. Ri dzula tsinisa na mashango a fhasi a lifhasi. Kha ri takusele mafo ashu ngei hukhethwakhethwa ha tadulu hune tshedza tsha vhugala ha Mudzimu tsha vhone tshifhatuwo tsha Kristo ene ane a “. . . kona ngazwo u tshidza tshothe havho vha swikaho nga ene Mudzimuni . . .” (Vhaheberu 7:25). {SK 84.2} Ri fanela u renda Mudzimu nga maanda ri tshi mu rendela “. . . vhuthu hawe na madembe e a a ita kha vhana vha vhatu.” (Psalme 107:8). Dzithabelo dzashu dzi songo vha dza u humbela na u tangedza fhedzi. Tshi mangadzaho ndi uri a ri swiki hune ra rabela u fhira mpimo, fhedzi ri a dovha ra tshivha u anza dzindivhuho musi ri tshi rabela, na u mu renda kha zwe a ri itela. {SK 84.3} Zwi la kale musi vhatu vha Israele vho kuvhanganela u mu shumela o amba navho a ri, “Ndi hune na do la zwidzimu zwanu phanda ha Yehova ni na vha mitani yanu, ni tshi takalela zwe zwanu zwanu zwa zwi wana, zwe Yehovha Mudzimu wanu a ni shudufhadza ngazwo.” (Doiteronimio 12:7). Zwine zwa itelwa u renda Mudzimu zwi songo itwa nga u tou kombetshedzwa kha muthu, o ita na u sinyingala, kha zwi itwe nga dzinyimbo na u livhuha. {SK 84.4} Mudzimu washu ndi ene Khotsi ashu ane a ri vhavhalela wa tshilidzi. U shumela ene hu songo dzhiwa hu muhwalo kana tshinwe tshithu-vho tsha u tungufhadza mbilu. U mu luvha na u vha na mukovhe kha mushumo wawe kha li tou vha dakalo. Mudzimu ha funi vhana vhawe, vhe vha neva u tshidzwa hungafhangafha, vha tshi mu dzhia e mu ne wa mushumo ane a nea vhashumi mishumo i lemela. A hu na khonani i no fhira ene Mudzimu. Huno vha tshi mu luvha, ene o dzula o lindela u da vhukati havho uri a vha shudufhadze a vha rudze dzimbilu, a dadze dzimbilu dzavho nga dakalo na lufuno. Mu ne wa vhothe u funa vhana vhawe vha tshi takalela u mu shumela, na uri kha vhone; mushumo wavho u vhe dakalo u si vhe muhwalo. Tshine a funa ndi uri vhane vha da u mu luvha vha tuwe vhe na muhumbulo wavhuqi nga ha mbavhalelo na lufuno lwawe uri vha wane mafufufu kha zwine vha zwi ita vhutshiloni havho duvha liwe na liwe, vha wane tshilidzi tsha u shuma vha tshi fulufhela kha tshifhio na tshifhio. {SK 85.1} Ri ne ri fanela u kuvhanganela tshifhambano. Tshine ra humbula, tshine ra amba ngatsho musi ri madakaloni mahulwane nga a vhe Kristo, onoyo o vhambiwaho. Mashudu manwe na manwe ane ra a fhiwa nga Mudzimu ri fanela u a vhulunga muhumbuloni washu nahone ri tshi vhona vhuhulu ha mushumo wawe ri fanela u tenda u kumedzela zwothe tshandani tshenetshila tse tsha ombelwa tshifhambanoni hu u itela ri ne. {SK 85.2} Mimuya yashu i a kona u gonya tadulu i kha mafhafha a thendo. Mudzimu u luvhiwa nga dzinyimbo na muzika henengei tadulu. Huno musi ri ne ri tshi bula dzindivhuho dzashu ri khou hovhelela kha u luvha ha mavhuthu a ngei tadulu. Mudzimu u ri, “Ane a sima thendo ndi ene ane a ndosha; . . .” (Psalme 50:23). Musiki washu ri fanela u ya phanda hawe nga dakalo la u mu hulisa ri “. . . na dakalo na dzithendo na mibvumo ya dzingosha.” (Yesaya 51:3). {SK 85.3}

Zwine Zwa Fanela U Itwa Nga U Timatima

Tshinwe tshifhinga vhanzhi, nga maanda avho vhane vha vha vhaswa kha vhutshilo ha Vhikriste, vha dinwa nga mihumbulo ya u timatima. Hu na zwithu zwinzhi Bivhilini zwine vha sa kone u zwi talutshedza kana u zwi pfesesa. Zwino—ha Saṭhane u shumisa zwone u tsekisa fulufhelo lavho kha Mañwalo ane a vha dzumbululela zwi tshi bva ha Mudzimu. Vha a vhudzisa vhari, “Ndi nga divha hani ndila yone? Arali Bivhili ngangoho i Ipfi la Mudzimu, ndi nga vhothololwa hani kha izwi zwine zwa ita uri ndi timatime zwine zwa ntanganya thoho?” {SK 86.1}

Mudzimu ha ri humbeli uri ri fulufhele ngeno a songo rinea vhuṭanzi hune ra nga khwaṭhisa ngaho fulufhelo lashu. U vha hone hawe, maitele awe, vhungoho ha Ipfi lawe, zwo vha hone zwothe nga vhuṭanzi hune ha amba na ngelekanyo dzashu; nahone vhuṭanzi hovhu ho dala. Fhedzi Mudzimu ha ngo vhuya a ri a hu nga do vha na u timatima. Fulufhelo lashu li fanela u tikwa nga vhuṭanzi, hu nga dzitsumbedzo. Vhane vha funa u timatima vha do wana-vho tshifhinga, ngeno vhane nga ngoho vha tama udivha ngoho vha tshi do di wana vhuṭanzi vhunzhi hune ngaho vha nga tika fulufhelo lavho. {SK 86.2}

Zwi a konḁa uri mihumbulo i na maanda o kaliwaho i pfesese maitele kana mishumo ya Ramaanda a sa gumi; zwenezwo, Mudzimu Mukhethwa u do kundwa u pfesewa nga vhuluvhi ho karuwaho kana na musi hu none-hone vhuluvhi ho funzeswaho. Naa zwiphiri zwa Mudzimu u nga zwi vhona naa? Na vhuhulu ha Mukonazwo the u nga vhu vhona naa? Vhu guma hangei nṭhan-nṭha taḁulu; u nga zwi kona? Vhu guma hangei fhasi-fhasi vhafuni ha fhira; u nga zwi divha?” (Yobo 11:7,8). {SK 86.3}

Muapostola Paulo u ri, “Dzivha wee la lupfumo, la vhuṭali na la ndivho ya Mudzimu! Dzikhathulo dzawe a dzi na muṭalukanyi-mukoni.” (Vharoma 11:33). Fhedzi naho o tangwa nga makole na swiswi; “u lalama na u luga ndi dzone thikho dza khuluṭoni yawe.” (Psalme 97:2). Zwino-ha ri a kona u pfesesa kufarele kwawe kwa rine, na zwine zwa mu itisa uri a ri fare nga u rali, hu uri ri kone u vhona lufuno na tshilidzi zwi sa gumihho zwo vhothekana na maanda a si na tshikalo. Ri a kona u pfesesa zwe a elekanya u ita, hu uri u zwi divha hashu hu hune ha vha na thuso kha rine; nahone zwi fhiraho izwo ri fanela u di fulufhela tshanḁa tsha maanda othe; na mbilu yo dalaho lufuno. {SK 86.4}

Ipfi la Mudzimu, sa maitele a Musiki, li disa zwiphiri zwine zwa nga si pfesese nga vathu vha nama nga maanda avho vha zwi fhedza. U dzhena ha tshivhi shangoni, u vha muthu wa nama ha Kristo, mvusuludzo, u vuwa ha Kristo vhafuni, na dziṭwe pfunzo nṭzhi dzi re Bivhilini, ndi zwiphiri zwo dzumbamaho lune vhuluvhi ha muthu ha si kone u zwi talutshedza, kana lune muthu lune muthu a nga si kone u zwi pfesesa a zwi fhedza. Fhedza ri na zwa u ditika ngazwo ri sa kholwi Ipfi la Mudzimu nga mulandu wa u vhona ri sa koni u li pfesesa, na zwiphiri zwa mbekanyo ya Mudzimu. Kha lino shango ri dzula ro tangiwa nga zwiphiri zwine ra si kone u zwi pfesesa. Tshenetsho tshine tsha si konḁese tsha vhutshilo tshi konḁa lune o thanyesaho kha vhone vhadzia-vhuṭali a si vhe na maanda a u tshi talutshedza. Hothe-hothe hu dzula hu na zwimangadzo zwine zwa fhira ndivho. Zwino-ha ri fanela u mangala ri tshi wana uri kha zwa Muya wa Mudzimu hu na zwiphiri zwine ra si kone u zwi pfesesa? Hufha u konḁelwa uhu hu tshi itiswa nga mulandu wa uri vhuluvhi hashu a vhu na maanda nahone a vhu ngo taṁavhuwa. Mudzimu o ri fha vhuṭanzi vhu fushaho Manwaloni ane khao ra kona u vhona uri Mudzimu u hani nahone a rongo fanela u sa kholwa Ipfi lawe ngauri a ri koni u pfesesa zwiphiri zwothe zwa madzudzanyele a zwithu zwawe. {SK 87.1}

Muapostola Paulo u ri Mañwaloni hu na zwine zwa “. . . konḁa u pfala. Vha songo funzwaho na vha songo khwaṭhaho vha” zwi “shanda . . . ha vha u di-tshinya vhone vhaṅe.” (II Petro 3:16). Zwi konḁaho zwi re Mañwaloni ndi zwone zwi dzhiwaho sa tsumbo uri ri laṅe Bivhili nga vhane vha timatima; hu uri u konḁa honohu ndi hune ha sumba uri Mañwalo vhukuma ndi mahevhezwa nga Mudzimu. Arali vhuhulwane na vhurena hawe vhu tshi nga kona u pfesewa nga maluvhi a muthu wa nama ane maanda ao a tou vha na zwiṭahe, Bivhili yo vha i tshi do vha i si na vhuṭanzi ho khwaṭhaho ha uri taṅziela nga ha maanda awe. Lunako na zwiphiri zwi wanalaho Bivhilini, zwi fanela u vha {SK 87.2}

zwone zwine zwa ri fha fulufhelo kha Ipfi la Mudzimu. {SK 88.1}

Ngoho ine ya sumbedzwa nga Bivhili a i konqi nahone yo angaredza zwothe zwine muthu a zwi lila nga mbilu; ndi vhanzhi vho no takadzwaho ngayo, vhatu vha mihumbulo yo vhibvaho; ngeno vha songo nauwaho mihumbuloni i tshi vha nea ndila ya u yo tshidzwa. Fhedzi heyi ngoho yo vhwaho khagala nga u rali ndi yone yo faraho pfunzo khulwane dzo tandoavhuwaho lune ha si vhe na muthu ane a nga dzi swikela nga nungo dzawe nga nda ha u fhiwa nga Mudzimu. Zwino-ha ndila ya u pfumelelwa yo anewa phanda hashu uri muthu muwe na muwe a vhone vhumelo vhune a nga namela a tshi ya kha thembuluwo ya u rembulutshela kha Mudzimu, a tshi ya kha Mune washu Yesu Kristo uri vha kone u tshidzwa nga yeneyo ndila yo vhwaho nga Mudzimu. Zwino nga murahu ha ngoho hei ndi hone ho khudaho zwiphiri na vkhethwa hawe ho dzumbamaho; zwiphiri zwine muthu na u ro humbula a dzeha fhasi hani, a nga si zwi talukanye fhedzi zwi tshi nea nungo ane a toda ngoho nga mbilu ythe. Arali a tshi tou oma kha u sedzulususa Bivhili, ndi hone a tshi tou mbo vhona uri nangoho ndi Ipfi la Mudzimu a tshilaho, hone-ha hune mihumbulo ya muthu i tshi swika ya kotha i tshi vhona nzumbululo ya Mudzimu Ramaanda. {SK 88.2}

Arali ri tshi ri a ri koni u pfesesa ngoho khulu i re Bivhilini ri khou amba uri mihumbulo yashu ya muthu wa nama a i koni u pfa zwo bvaho kha muhumbulo u si wa nama, ene ane a vha Ravhutaalihothe. {SK 88.3}

Zwino vhadzia-u-shaya fulufhelo na vho omisaho dzimbilu dzavho vha tshi vhona vha sa pfi zwiphiri vha swika hune vha sendedzela Fhongo la Mudzimu ngei kule, huno na vhane vha ri Bivhili vha a i fulufhela a si uri a hu na khombo ya uri vha wele kha mulingo uyu. Muapostola a tshi amba u ri, “Vhonani-ha, vharathu, hu si vhe na a re na mbilu mmbi, i sa tendi, i laho Mudzimu a tshilaho.” (Vhaheberu 3:12). Ndi zwavhuqi u tou sedzulususa zwo nwalwaho Bivhilini nga vhusedzi ha u “. . . talukanya zwothe na mativha a zwiphiri a Mudzimu.” (I Vhakorinta 2:10), u swikela heneho he Mañwalo a zwi dzumbulula ngaho. Naho “Zwi sa athu dzumbululwa zwi na Yehova Mudzimu washu; zwo dzumbululwaho zwi na rine.” (Doiteronomio 29:28, 29). Sañhane mushumo wawe ndi u kokodza maanda a u sedzulususa ane muhumbulo wa vha nao uri a a khonisele dakani. Hu na u ditudza ho tangananaho na vhungoho ha Bivhili lune vhatu vha pfa vha sa koni u kondelala na u pfa vho kundwa arali vha sa koni u talutshedza tshipiqa tshinwe na tshinwe tsha Mañwalo u swika vha tshi fushea. Khavho ndi u ditsisa u tenda uri a vha koni u pfesesa maipfi a Mudzimu. A vha funi u lindela vha sa fheli mbilu u swikela Mudzimu a tshi wana zwo fanela uri a vha dzumbululele ngoho. Vha pfa uri vhuṭali havho fhedzi, vhu si khou thuswa nga Mudzimu, ho edana kha vha itisa uri vha pfesese Mañwalo, lune hezwi vha sa tsha kona u a pfesesa vha vho hana vhungoho hao. Ndi ngoho zwa uri mihumbulo minzhi i no khou humbulelwa nga vhatu zwa uri i bva Bivhilini, a i wanali i tshi bva kha zwine zwa funzwa nga yone Bivhili, nahone yo fhambana kule na Mahevhezwa othe a Mudzimu. Hezwi zwothe ndi zwone zwi itisaho uri vhatu vha tngane dziṭhoho na uri vha timatime. Fhedzi-ha Ipfi la Mudzimu li nga si wanwe mulandu, zwine zwa nga newa mulandu ndi musi muthu a tshi kombamisa zwine la amba. {SK 88.4}

Arali zwo vha zwi tshi konadzea uri zwivhumbiwa zwi swike hune zwa kona u pfesesa Mudzimu na mishumo yawe nga u dala, ho vha hu tshi do ri zwo no swika afha, ha sa tsha vha na u dzumbulula vhungoho, kana u aluwa ha ndivho, kana na u aluwa ha mbilu na mihumbulo. Mudzimu u do vha a sa tsha vha muhulwane, nahone muthu o no swika hothe hune ndivho ya guma, ha tsha do ya phanda. Kha ri livhuhe Mudzimu ngauri a zwo ngo ralo. Maanda a Mudzimu ha na tshikalo; khae hu na “madzanga othe a vhuṭali na ndivho.” nahone vhatu vha do dzula vha tshi todisisa na u guda u swika lini na lini, ngeno vha sa do fhedza madzanga a vhuṭali hawe, na u luga hawe, na maanda awe. {SK 89.1}

Mudzimu o elekanya uri na kha vhutshilo vhuno vhungoho ha Ipfi lawe vhu dzule vhu tshi khou dzumbululelwa vhatu vhawe. Hu na ndila nthihi ine vhuṭali uhu ha nga wanala ngayo. Ri nga vha na u pfesesa Ipfi la Mudzimu arali ri tshi vhone tshelwa nga Muya we ngawo ra fhiwa Ipfi la Mudzimu. “Na zwa Mudzimu a zwi dhiwi nga muwe, arali e si Muya wa Mudzimu!” “Ngauri Muya u talukanya zwothe na mativha a zwiphiri a Mudzimu” (Vhakorinta ya u thoma 2:11, 10) nahone zwe Mutshidzi a

fulufhedzisa kha vha mu tevhelaho ndi la uri, “Huno musi hu tshi do da onoyo Muya wa mafhungongoho, u do ni funzedza ndila dza kha mafhungongoho othe .... ngauri u do ita a tshi tusa kha zwi re zwanga a tshi ni hanelela.” (Yohane 16:13, 14). {SK 89.2}

Mudzimu u tama muthu a tshi shumisa muhumbulo wawe; huno u guda Ipfi ndi tshone tshithu tshine tsha do khwaṭhisa muhumbulo wa muthu u fhira zwothe. Fhedzi tshine ra fanela u tshi thanyela ndi u vho tou rabela mihumbulo yashu ngauri hafhu ri songo hangwa uri i tshee mihumbulo ya muthu wa nama i khakhaho. Arali ri sa todi uri Maṅwalo a tsirwe kha mihumbulo yashu, lune na tshithu tshi re khagala-khagala ra si tsha do tshi pfa, ri fanela u vha na fulufhelo li no nga la ṅwana mutuku, ri vhe vhathu vho dilugiselaho u guda nahone vha lilaho u thuswa nga Muyamukhethwa. U divha hashu maanda awe na u divha uri a ri koni u tou pfesesa tshothe vuhulu hawe, nga hu vhe hone hu ri neaho u ditukufhadza, ri vule Ipfi lawe ri na nyofho khethwa sa zwine ra nga ita musi ri tshi da phanda hawe. Musi ri tshi da kha Bivhili mihumbulo yashu i fanela u divhea fhasi ha maanda a fhiraho muhumbulo, huno na mbilu, ṭhalukanyo na vhuṭali zwi fanela u gwadama phanda ha Muhuluhulu ene A RE HONE {SK 89.3}

Hu na zwithu zwi no nga zwi a konḁa nahone zwo dzumbamaho fhedzi zwine Mudzimu a zwi bvisela khagala kha vhane vha tama u zwi pfesesa. Fhedzi arali ri sa tou dededzwa nga Muyamukhethwa ri do di anza hone u hanedza Maṅwalo kana u a shanda. Hu na u vhalala Bivhili lunzhi-lunzhi fhedzi hu sa vhuedzi tshithu nahone hune kanzhi ha tou vha u dihvhadza. Ipfi la Mudzimu arali li tshi vulwa hu si na thabelo na khuliso, mihumbulo i siho kha Mudzimu nahone i siho kha mulalo na zwine a toda, mihumbuloni yeneyo hu anda u timatima lune u vhalala Bivhili ha tou vha u ṅaṅisa vhusandukwa. Swina li mbo di laula mihumbulo la disa ṭhalutshedzo dzi si dzone. Arali vhathu vha sa khou anḁana na Mudzimu kha zwiito na kha u amba, naho vha nga vha vho funzwa hani, a vha nga kundwi u khakha kha u edzisa havho u pfesesa Maṅwalo. Vho raloho ndi khwine u sa thetshesela ṭhalutshedzo dzavho dza Maṅwalo. Vhane vha vhalala Maṅwalo uri vha wane zwo khakheaho, a vha na luvhonela lwa Muya. Vha wana zwinzhi zwa u vha timatimisa ngauri vha na mangai, zwithu zwi sa khou vhuya zwa konḁa nahone zwi re khagala vhone vha do vhone zwi tshi timatimisa zwi sa fulufhele. {SK 90.1}

Naho vha nga edzisa u zwi dzumba tshone tshiitisi tsha uri muthu a vhe tshiomaṭhoho kanzhi ndi u funesa tshivhi. Kha mbilu ine ya funesa tshivhi, zwine Maṅwalo a amba na zwine a dzivhisa a zwi nyalwi zwone, huno vhane vha sa fune u tevhedza one a vha lengi u timatima vha vhudzisa uri naa vhukumakuma one Maṅwalo a tou vha mini. Arali ri tshi toda u wana vhungoho ri fanela u vha na dzangalelo la vhukuma la u divha ngoho na lutamo mbiluni lwa u ita zwine ngoho ya amba. Vhothe vhane vha vhalala Bivhili nga muya wo raliho vha do wana vhuṭanzi vhunzhi ha uri ndi Ipfi la Mudzimu vha wana ndivho ya ngoho ine ya do vha ita vha vhuṭali nahone vhane vha do tshidzwa. {SK 90.2}

Kristo o ri, “Arali muthu a tshi funa u ita zwi funwaho nga onoyo ndi ene ane a do ṭalukanya pfunzo i tshi bva ha Mudzimu, . . .” (Yohane 7:17). Madzuloni a u vhudzisa na u hanedza zwine wa sa zwi pfe, thetshesela tshedza tsho no u ṭavhelaho, u do wana tshedza tshihulwane. Zwothe zwine na vho zwi pfesesa zwi iteni nga tshilidzi tsha Kristo, ndi hone ni tshi do kona u pfesesa na u ita zwine na zwi timatima zwino. {SK 90.3}

Hu na vhuṭanzi ho vhwaho khagala kha vhothe-vho funzeswaho na vha sa divhi muṅango wa tshikolo-vhune muthu a tou ṭangana naho vhuṭshiloni. Mudzimu u khou ri ramba uri ri tou divhonela uri Ipfi lawe ndi la ngoho na ngoho ine ra i wana kha zwa a fulufhedzisa. U ri, “Thetshelani ni vhone vhuthu ha Yehova uri ndi vhungafhani; . . .” (Psalm 34:8). Madzuloni a u tevhela zwa muṅwe muthu ri pfi ri tou thetshela riṅe vha ṅe. U ri, “Humbelani ndi hone ni tshi do fhiwa.” (Yohane 16:24). Zwa a fulufhedzisa zwi do itea. A zwi athu vhuya zwa wela fhasi, a zwi koni na u wela fhasi. Zwino ri tshi sendela tsini ha Yesu, ri tshi fhululedza u vha kha lufuno lwawe lwo khunyelelaho, u timatima na swiswi lothe zwi do tuwa zwi tshi shavha tshedza tshawe. {SK 91.1}

Muapostola Paulo a tshi amba u ri, Mudzimu ndi “. . . Ene we a ri tomola maandani a swiswi, a ri pfulusela muvhusoni wa Murwamufunwa wawe.” (Vhakolosa 1:13). Zwino muṅwe na muṅwe a bvaho lufuni a dzhena tshedzani u kona u “. . . bvumela la uri: Mudzimu ha zwifhi.” (Yohane 3:33). U a kona

u nea vhuṭanzi ha uri, “. . . ndo vha ndi tshi ṭoda thuso huno ndo i wana kha Yesu. Tshinwe na tshinwe tshine nda lila ndo tshi fhiwa, huno ndala ya fhumudzwa. Zwino kha nṅe Bivhili ndi Ipfi ḷa Yesu Kristo. Ni a funa u ḍivha uri ndi ngani ndi tshi fulufhela Yesu? Ndi uri kha nṅe ndi ene Mutshidzi a bvaho ha Mudzimu. Kana ni khou funa uri ndi ngani ndi tshi fulufhela Bivhili? Ndi uri ndo zwi wana uri ndi yone Ipfi ḷa Mudzimu ḷi ambaho na muya wanga.” Ri nga kha ḍi vha na vhuṭanzi kha riṅe vhaṅe ha uri Bivhili a i zwifhi na ha uri Kristo ndi ene Murwa wa Mudzimu. Ri a zwi ḍivha uri a ri khou tevnela dzingano dzo itwaho nga vhumbulu. {SK 91.2}

Petro u kwengweledza vharathu vhawe uri vha aluwe “kha tshilidzi na kha u ḍivha Murena washu, Mutshidzi Yesu Kristo . . .” (II Petro 3:18). Musi vhatu vha Mudzimu vha tshi aluwa kha tshilidzi, vha ḍo ḍi wana na ndivho yavho ya u pfesesa Ipfi ḷawe. Vha ḍo thoma u vhona tshedza tshiswa na lunako luswa kha ngoho khethwa i re khavho. Zwo ḍi tou tshimbila nga u rali kha tshivhidzo tsha Mudzimu u bva henengei murahu nahone zwi ḍo ḍi ralo u swika vhufheloni. “Hone gondo ḷa vhavhuya ḷi nga tshedza u naka, tshine tsha ḍi tshena tshi tshi ya, ḷa vhuya ḷa tsha.” (Mirero 4:18). {SK 91.3}

Nga fulufhelo ri nga lavhelesa kha zwi ḍaho, ra pfesesa fulufhelo ḷa Mudzimu malugana na u aluwa ha ngelekanyo, na vhukoni ha muthu ho ṭangana na zwa Mudzimu na maandḗ maṅwe na maṅwe a Muya ane a ḍiswa uri a vhoneṭshele ene muthu nga Tshisima tsha tshedza. Ri nga takalela uri roṭhe zwo ri ṭanganyaho ṭhoho malugana na mbekanyo dza Mudzimu zwi vho ḍo itwa uri zwi vhe khagala, zwine zwa konḍa u pfesesea zwa vho kona u ṭalutshedzea; huno fhaḷa he mihumbulo yashu ya ṅama ya vha i tshi vhona mufhirifhiri fhedzi ri vho ḍo vhona lunako na mulalo muhulu na Mudzimu. “Ngauri zwino ri vhona nga tshivhoni, ri pfa nga dzithai, ngavhuya ri ḍo zwi vhona ro livhana zwifhaṭuwo nazwo. Zwino ndi ṭalukanya zwi re zwipiḍa, ngavhuya ndi ḍo ṭalukanya u fhedza, sa zwe nṅe ndo ṭalukanyiwa nga Mudzimu a mphedza.” (1 Vhakorinta 13:12). {SK 91.4}

U Takala Dzinani La Muṅe Washu

Vhana vha Mudzimu vha khou vhidzelelwa uri vha vhe vhaimele vha Kristo, hu u sumbedza vhuḍi na tshilidzi tsha Muṅe washu. Vhunga Yesu o ri dzumbululela maitete a Khotsi a vhukuma, na riṅe ri fanela u dzumbululela shango uri ḽi ḍivhe Kristo na u ri pfela hawe vhuṅungu nga lufuno. Yesu o ri, “Ndi tshi ruma vhone uri vha ye shangoni, ndi edzisa Iwe zwiḽa u tshi nthuma uri ndi ye shangoni.” (Yohane 17:18). “Nṅe kha vhone, Iwe kha nṅe, . . . uri shango ḽi ḍivhe zwauro wo nthu—ma, . . .” (Yohane 17:23). Muapostola a tshi amba na vhafunziwa vha Yesu u ri, “Ni a vhone zwauro ni lunwalo lwa Kristo . . .” “. . . lwo ṅalukanyiwaho, lwo vhalwaho nga vhatu vhoṅhe” (II Vhakorinta 3:3, 2). Nwana muṅwe na muṅwe ndi lunwalo lwe Yesu a lu rumela shangoni. Arali u a tevhelaho Kristo, u lunwalo lwe a lu rumela mu ṅa, muḍi na ṅilani, heneḽho hune wa dzula hone. Yesu nga u dzula nga ngomu haṅu, u funa u amba na avho vha sa athu ḍowelana nae. Khamusi a vha vhali Bivhili, hunwe na Iphi ḽine ḽa amba navho kha masiṅari ayo a vha li pfi; a vha koni u vhone lufuno lwa Mudzimu kha mishumo yawe. Zwino arali inwi ni muimeleli wa Yesu wa ngoho, zwi nga kha ḍi itea uri nga inwi vha swike hune vha nga pḽesesa nga ha vhatu hawe vha swika hune vha mu funa, vha mu shumela. {SK 93.1}

Vhakriste vho vheiva vho fara maḍenzhe ṅilani ya u ya ṅaḍulu. Tshedza tshi bvaho ha Kristo tsho vha ṅavhelaho vha fanela u tshi sumbedza shango. Vhutshilo havho na maitete zwi fanela u vha zwine zwa ḍo ita uri vhaṅwe vha pḽesese zwavhuḍi nga ha Kristo na nga mishumo yawe. {SK 93.2}

Arali ri tshi imela Kristo ri ḍo vha na zwine zwa tamisa zwa kunga vhaṅwe kha riṅe vhunga iṅali zwo ralo. Vhakriste vhone vha dzula vho {SK 93.3}

Vhatendi vho fanela u sumbedza dakalo, u fhululedza, na zwirendo kha Mudzimu. Luimbo lwa urenda kha luvhe milomoni ya vhana vhawe. sinyingala nahone vha ṅungufhala, vha tshi gungula, vha khou pfukisela mazwifhi kha vhaṅwe malugana na zwine Mudzimu a vha zwone na vhutshilo ha Vhakriste. Vha zwi vhea nga ṅila ine zwa tou nga Mudzimu ha takali arali a tshi vhone vhana vhawe vho takala, Izwo ndi hone u sokou zwifhela Khotsi ashu wa ṅaḍulu. {SK 94.1}

Saṅhane u a takala ngamaṅḍa arali o kona u ita uri vhana vha Mudzimu vha si tsha vha na fulufhelo nahone o vha kula nungo. U a takala a tshi vhone ri sa tsha themba Mudzimu, ri tshi vho dza lutamo lwawe na maṅḍa awe a u ri tshidza. U takadzwa nga u vhone ri tshi vho vhone uri zwe Mudzimu a ri lugisela ndi vhu ṅungu fhedzi. U tou vha wone mushumo wa Saṅhane u sumbedza vhatu uri Mudzimu ha na lufuno na tshilidzi. Ngoho malugana na Mudzimu u a i shanda. U vilinganya ngelekanyo nga mazwifhi fhedzi malugana na Mudzimu; uri riṅe ri sa tsha dzula ri kha ngoho malugana na Khotsi ashu wa ṅaḍulu, na riṅe-vho ri vho dzula ro vhea mihumbulo yashu kha mazwifhi awe ri sa tsha hulisa Mudzimu nahone ri sa mu fulufheli ri tshi mu gungulela. Tshine Saṅhane atshi ṅoḍa tshifhinga tshoṅhe ndi uri vha shumelaho Mudzimu vha vhe vha vhutshilo ha miṅoḍzi. U vhu ita vhutshilo hu lemela na u konḍa; zwino Mukriste ane vhutshilo hawe kha u shumela Mudzimu ha vha ho raliho, ndi uri nga u shaya fulufhelo hawe, u khou khwaṅhisa enea mazwifhi a Saṅhane. {SK 95.1}

Vhanzhi vha tshila nga u elelwa zwe vha khakha na he vha kundelwa na he vha ṅangana na zwi shonisaho, nga u ralo mbilu dzavho dza ḍala vhuṅungu vha mbo fhela maṅḍa. Ho vhuya ha ri ndi ngei Yuropa, muṅwe murathu washu we a vha a tshi khou ita zwenezwi, we a vha o dzhena kha u ṅovhova, a niwalela vhurifhi a tshi khou khumbela uri ndi mu ṅuṅwedze. Vhusiku honoho ndo no vhalala vhurifhi hawe nda lora ndi tsimuni huno muṅwe muthu we a vha a tshi nga ndi ene muṅe wa tsimu o vha a tshi khou ntandudza yone e phanḍa hanga. Ha ri nṅe ndi tshi ka malavra ndi tshi ḍifhelwa nga munukho wao, muṅwe musadzi we a vha o vha mbela na nṅe a thoma u mmbudza uri hu na mipfa yo mu thivhelaho ṅila; fhedzi mipfa ya hone i sa vhone; nda mu vhone a tshi khou lila o tou ṅungufhala. O vha a sa khou tshimbila ṅilani murahu ha uyo we a vha a tshi khou ri tandudza; o vha a tshi khou tshimbila nṅa ha ṅila mipfani. A thoma u ṅavha mukosi a ri, “Iwe vhatu, a zwo ngo vhuya zwa fanela uri Tsimuni yavhuḍi nga u tou rali hu wanale mipfa! ” O ri rangaho phanḍa ari, ” Litsha mipfa

ngauri i do u huvhadza, iwe ikai maluvha a mivhala yo fhambananho.” {SK 95.2}

Na a ni athu vhuya na tangaana na tshinwe tshithu tshavhuqi? Naa a ni athu vhuya na da kha tshifhinga tshe mbilu yaṅu ya vha i tshi tou khana nga dakalo nge ya tanganedza Muya wa Mudzimu? Musi ni tshi sedza vhutshilo haṅu u bva murahu, a ni wani zwinwe zwithu zwe na vhuya na ita zwi takadzaho naa? Naa zwe Mudzimu a ni fulufhedzisa zwone a zwi khou mela ndilani yaṅu matungo othe sa maluvha a nukhelelaho u difha? Naa ni nga si itise uri u naka hazwo na u difha hazwo zwi dadze mbilu yaṅu nga dakalo? {SK 95.3}

Zwidavhula na mipfa zwi do sokou ni vhaisa na u ni tungufhadza; zwino-ha arali ni tshi khou ka zwidavhula na mipfa yenei na zwi nea vhanwe, naa, nga nda ha u tshinya vhuqi ha Mudzimu inwi vhaṅe, a ni khou thivhela vhanwe na tshila navho uri vha si tshimbile ndilani ya vhutshilo naa? {SK 96.1}

A si u thanya u humbula nga zwothe zwi vhavhaho zwa vhutshilo ho fhelaho—vhuvhi haho na u kulekana ha nungo-ni tshi lila nga hazwo na u dzula ni khazwo u swika vhanwe vha tshi hulelwa nga u kulekana nungo. Muya wo kuleaho nungo wo dalelwa nga swiswi, na u thivhelwa nga tshedza tsha Mudzimu tshi bvaho kha muya wawe, na u dzula hu na murunzi ndilani ine vhanwe vha tshimbila khayo. {SK 96.2}

Livhuwani Mudzimu kha zwifanyiso zwawe zwi penyaho zwine a ri sumbedza. Kha ri kuvhanganye zwe a ri fulufhedzisa zwa mashudu na zwa lufuno lwawe uri ri kone u zwi sedza zwothe misi yothe; Murwa wa Mudzimu a tshi sia Khuluṅoni ya Khotsi awe, a ambadza vhukhethwa hawe nga nama ya muthu hu uri a tshidze vhatu kha maanda a Saṅhane; gundo lawe a tshi li itela riṅe, a tshi vulela vhatu liṅadulu, vhatu vha tshi dzumbululelwa lufhera lune khalwo Mudzimu a pfala e ngomu nahone lune khalwo Mudzimu a sumbedza vhugala hawe; vhaitazwivhi vho pulwaho dindini la bulayo he tshivhi tsha vha tsho vha kudza vha dovha vha itwa mashaka na Mudzimu a re ene fhedzi a tshilaho, vho fhiraho kha u edziswa ha fulufhelo lavho kha Mupfumeleli washu, vho a mbadzvaho nguvho ya Kristo ya u pfa Mudzimu, nahone vha dovha vha takulelwa kha Khuluṅoni yawe—izwi ndi zwone zwifanyiso zwine Mudzimu a fanela u humbulwa ngazwo. {SK 96.3}

Musi ri tshi nga a ri fulufheli lufuno lwa Mudzimu, ri sa tsha fulufhela zwe a fulufhedzisa, ri khou mu nyadza nahone ri khou tungufhadza Muya wawe mukhethwa. Naa mme a nga dipfa hani arali vhana vhawe vha tshi dzula nga u mu gungulela, ha vho nga ha vha tameli zwivhuya ngeno vhutshilo hawe hothe o vha a tshi khou edzisa u ita zwi vha takadzaho na uri vha diphine? Zwino arali vha thoma u sa fulufhela lufuno lwawe, zwi si nga vhaise mbilu yawe naa? Ndi ufho mubebi ane a nga si vhaiale vhana vhawe vha tshi mu fara nga ndila yenei? Zwino Khotsi ashu wa ṅadulu u ri dzhia hani a tshi vhone ri sa fulufheli lufuno lwawe lwe lwa ita uri a kumedzele Murwa wawe muthihi fhedzi uri ri kone u wana vhutshilo? Muapostola a tshi nṅala u ri, “Ene we a si tshivhe Murwa wawe vhukuma, a mu nekedza a tshi itela riṅe rothe, izwi a nga litsha u ri nea zwothe na Ene-shuu?” (Vharoma 8:32). Naho zwo ralo ndi vhangana vhanwe nga maipfi na nga zwiito vha khou ri, “Mune washu ha khou itela nṅe hezwi. Khamusi o zwi itela vhanwe, fhedzi nṅe ha mpfuni.” {SK 96.4}

Zwothe hezwi ndi u tou divhaisa inwi mune ngauri ipfi linwe na linwe la u timatima line na li amba ndi u ramba mireo ya Saṅhane nahone ndi u toda uri ni mbo di tou khwaṅha kha u timatima, zwenezwo zwi khou ni sendedza kule na vharuṅwa vhanwe vha ni thusa. Musi Saṅhane a tshi ni linga, ni songo vhuya na bvisa ipfi la u timatima kana la swiswi. Arali ni tshi mu vulela vothi uri a kone u ni funza awe maano, muhumbulo waṅu u do dala u timatima na u sokou vhudzisa mbudziso dza vhusandukwa. Arali tshinwe na tshinwe tshine tsha da mihumbuloni ni tshi mbo di tshi amba a tshi nga kwami haṅu vhutshilo fhedzi, tshi do kwama na ha vhanwe, zwino zwi a lemela u phumula zwe maipfi au a ita vhanwe zwone. Inwi khamusi ni a kona uri nga murahu ni dielekanye ni pfe nobva mireoni ya Saṅhane; fhedzi vhanwe vhe vha xedzwa nga inwi, vha nga di vha vha sa koni u ponyoka u shaya fulufhelo he inwi na vha funzedza. Ndi zwine ra fanela u sedza uri zwine ra amba zwi vhe zwa u do nea vhanwe maanda lwa muya. {SK 97.1}

Vharuṅwa vho lindela u pfa uri inwi shango ni khou li divhadza mini nga ha Mune washu wa ngei

taḁulu. Ambani nga hae. Ni tshi amba tshithu nga hu pfale nga ha ene fhedzi, ene ane a tshilela u ni pfumelela phanḁa ha Mudzimu. Arali ni tshi khou fara khonani yaḁu nga tshanḁa ḁga hu vhe hu uri mulomoni waḁu hu pfala thendo na mbiluni yaḁu, dza u renda Mudzimu. Hezwi zwi ḁo ita uri mihumbulo yaḁu i kungelwe kha Yesu. {SK 97.2}

Roḁhe ri fanela u livhana na zwi konḁaho; ri fanela u konḁelela zwi lemelaḁo, ri fanela u livhana na milingo ya Saḁhane i konḁaho. Ni songo vhudza muḁwe muthu wa ḁama vhuleme haḁu, tshaḁu hwalelani vhuleme kha Mudzimu nga thabelo. ḁivhesheleni mulayo wa uri a ni nga lali no amba na ipfi na ḁithihi ḁa u timatima kana ḁa u kula nungo. Nga maipfi a fulufhelo na u konḁelela hukhethwa, ni nga wana no khwinisa vhutshilo ha vhaḁwe, no vha ḁea nungo. {SK 97.3}

Hu na vhanzhi vho tsikeledzwaho nga mireo ya Saḁhane, vhane vha khou ḁoḁou gwadama vha ḁoka nga nndwa ya u ḁifuna na maanḁa a vhuvhi ine vha khou i lwa. A no khou lwa nndwa i lemelaḁo nga u tou rali ni songo mu khokhovhedza. Mu ḁuḁuwedzeni nga maipfitshinna a ḁeaho maanḁa uri a mu ḁuḁuwedze ḁdilani yawe. Zwenezwo tshedza tsha Mudzimu tshi nga penya tshi tshi bva kha inwi. “Ngauri, haho kha rine ane a ḁitshilela . . .” (Vharoma 14:7). Vhaḁwe vha nga ḁuḁuwedzwa na u khwaḁiswa nga zwine ra ita khavho ri sa zwi pfi, kana vha kulwa nungo, vha sendela kule na Kristo na yone ngoho. {SK 97.4}

Hu na vhaḁwe vha na mihumbulo wo khakheaho nga ha vhutshilo na maitela a Kristo. Vha humbula uri ha na vhududo na u ḁifhelela ha duvha na uri o vha o omisa mbilu, a si na dakalo. Zwifhinga zwinzhi vhutshilo ha vhurabeli hu tangana na mihumbulo iyi i dzudzaho muthu a songo takala. {SK 98.1}

Tshifhinga tshinzhi hu pfi Yesu o vhuya a lila, nga nḁḁa ha uri u ḁivhea e muthu we a sa vhuye-vho a sea. Mutshidzi washu o vha e muthu wa maḁungu nahone a tshi ḁivha-vho u ḁungufhala, ngauri o vulela mbilu yawe zwililo zwa vhatu. Naho vhutshilo hawe ho vha hu ha u ḁiḁekedzela vhaḁwe, nahone ho dzula ho tsirwa hu na murunzi wa maḁungu khaho, muya wawe a wongo kulekana nungo. Tshifhaḁuwo tshawe a tsho ngo vha na tsumbo ya u ḁungufhala kana ya u gungula, fhedzi tsho vha tshi na u fhola ha mulalo tshifhinga tshoḁhe. O hwala u awela na mulalo na dakalo fulu. Mbilu yawe yo vha i tshi tou vha tshisima tsha vhutshilo, huno hoḁhe he a kanda a vha a tshi enda a tshi zwala dzawelo na mulalo na dakalo na u rula ha mbilu. {SK 98.2}

Mutshidzi washu o vha a tshi dzula nga u ḁidina a si na tshifhinga tsha u tambisa, fhedzi ho ngo vhuya a ḁungufhala na u gungula. Vhutshilo ha avho vha mu edzisaho hu ḁo dzula hu ha u ḁilugisela u vuledza zwo fanelaho; vha ḁo tou zwi pfa zwauri vha na zwine vha fanela u vuledza. U shaya vhuḁifari zwi ḁo pwanyeledzwa; a hu nga vhi na dakalo ḁa u ḁihudza, u swaswa ha lunyadzo, fhedzi u rabela Yesu zwi {SK 98.3}

ḁea mulalo une wa elela sa mulambo. A zwi dzimi tshedza tsha dakalo. A zwi fhedzi u sa fhela mbilu, nahone a zwi nzwinzwimadzi tshifhaḁuwo tshi re na tshedza tshi dzulaho nga u sea. Kristo ha ngo ḁa u shumelwa; o ḁa u vha mushumeli wa vhaḁwe, huno arali lufuno lwawe lu mbiluni yashu ri ḁo tevhela zwine ra zwi vhona kha tsumbo dzawe. {SK 98.4}

Arali mihumbuloni yashu ri tshi rangisa zwiito zwa vhaḁwe zwa tshiḁuhu zwi songo lugaho, a ri nga koni u vha funa sa zwe Kristo a ri funisa zwone; fhedzi arali mihumbulo yashu i tshi dzula kha lufuno lu mangadzaho na u pfelawa hashu vhuḁungu nga Kristo, muya wonoyo u ḁo elela wa fhirela kha vhanwe. Ri fanela u funana na u hulisana, ri hangwe vkhakhaki na u sa luga hune ra nga si kundwe u hu vhona kha vhaḁwe. Hu fanela u lelwa muya wa u ḁitukufhadza na wa u sa ḁifulufhela, na wa u kona u konḁelela vkhakhaki ha vhaḁwe. Hezwi zwi ḁo vhulaha u ḁifuna zwa ita uri ri vhe vhatu vha mbilu khulu vha si na vhutshivha. {SK 98.5}

Muimbi wa phisalema u ri, “Fulufhedza Yehova, u ite zwivhuya, ndi hone shango ḁi tshi ḁo vha hayani hau ḁo lala.” (Psalme 37:3) “Fulufhedza Yehova . . . ḁuvha ḁiḁwe na ḁiḁwe vha tangiwa nga tsumbo dza lufuno lwa Mudzimu, ḁuvha ḁiḁwe na ḁiḁwe vha fhiwa zwinzhi nga u ḁala nga Ene Mudzimu; fhedzi a vha londi phaḁhutshedzo dzo raliho. Mihumbulo yavho misi yoḁhe yo vheva kha zwi si zwavhuḁi zwine vha ofha uri zwi nga ḁi vha ḁela; kana ha vha uri u kondelwa nga ngoho hu hone, fhedzi hu si

huhuluhulu, fhedzi ha vha pofudza vha si tsha vhona zwinzhi zwe vha vha vho fanela u zwi livhuha. Vhuleme vhune vha t̄angana naho vhu vha fhandekanya na Mudzimu madzuloni a uri vhu vhe hone hu vha swogelaho khae, ene ane a vha tshisima tsha thuso khavho. {SK 99.1}

Ri nga vha ri tshi khou ita zwone arali ri tshi shaya fulufhelo? Naa ri itelani ri tshi kundwa u livhuha nahone ri si na dzangalelo kha uri ri tshile ro takala? Ri songo tendela zwi lemela na dzimbilahelo dza d̄uvha l̄inwe na l̄inwe zwi tshi dina mihumbulo yashu ra vho dzula ro nzwinzwimala. Arali ra ralo ri d̄o d̄i dzula ri na tshine tsha ri vhaisa tshi ri sinyusaho. Ri songo dzhena kha u tshila ri rothe hune ha dovha ha ri dina ha ri netisa, ngeno tshi si tshithu tshine tsha ri thusa u kondelela milingo. {SK 99.2}

Ni nga d̄i wana kha bisimusi yanu no t̄angana thoho; ni tshi vhona ni tshi khou welwa nga n̄du na tshitanga, na wana uri ni khou ya ukundwa, ni songo fhela maanda, latelani mbilahelo dzanu kha Mudzimu ni wise zwivhindi no takala. Rabelani ni humbele vhuṭali ha u laula ngaho mushumo wanu ni na thalukanyo, uri ni thivhele u wa na u dzhena kha dziedzi. Lingani nga hune na nga kona ngaho uri ni ite uri zwithu zwi vhe khwine. Yesu o fulufhedzisa thuso yawe, fhedzi hu si uri riṅe ri fanela u sokou dzula. Musi no no ita zwothe zwine na kona, ngeno no ditika nga Muthusi washu, t̄anganedzani zwi iteaho nga murahu no takala. {SK 99.3}

A si lutamo lwa Mudzimu uri vhatu vhawe vha lemewe nga matungu. Fhedzi Mudzimu ha ri fhuri, ha ambi na riṅe a ri, “Ni songo ofha, a hu na dzikhombo n̄dilani yanu.” U a zwi d̄ivha zwaure hu na milingo na dzikhombo, nahone u tshila na riṅe a sa ri dzumbeli tshithu. Ha khou humbula u bvisa vhatu shangoni la zwivhi na vhuvhi, fhedzi u ri sumbedza vhukhudo hune hu sa d̄o ri lat̄edza. Thabelo yawe a tshi rabelela vhafunziwa vhawe yo vha i ya u ri, “A thi ri: vha bvise shangoni l̄ino; tshine nda humbela ndi uri: vha pilele uri vha si dzhene vhuvhini.” (Yohane 17:15). U dovha a ri, “Fhano shangoni ni vhuṭunguni; hone ni songo ofha, ngauri n̄e shango ndo li kunda.” (Yohane 16:33). {SK 99.4}

Kha pfunzo yawe ya thavhani, Kristo o funza vhafunziwa vhawe pfunzo dzavhudisa malugana na u toḁea ha u fulufhedza Mudzimu. Hedzi pfunzo dzo itelwa u tuṭuwedza vhana vha Mudzimu tshifhingani tshothe, nahone dzo d̄a kha tshifhinga tshashu dzo hwala zwine ra fanela u tevhedza na u d̄iphina ngazwo. Mutshidzi washu o sumbedza vha mu tevhelaho zwiṅoni zwi fhufhaho muyani zwe zwa vha zwi tshi khou imba nyimbo dza thendo, ngeno zwi sa khou piringedzwa nga mihumbulo ya maṭhupho, ngauri, “a zwi zwali a zwi kani ...” A dovha a vha vhudzisa a ri, “Inwi a ni zwi fhiri kule kani?” (Mateo 6:26). Muṅei muhulwane wa vhatu na zwipuka zwothe u putulula tshanda tshawe a n̄ea zwivhumbwa zwothe zwawe zwiliwa. Zwiṅoni zwa d̄aka u a zwi vavhalela-vho. Ha lateli zwiliwa milomoni yazwo, fhedzi u zwi lugisela kha zwothe zwine zwa toḁa. Zwi fanela u kuvhanganya thoro dzine a zwi balanganyela. Zwi fanela u lugisa zwithu zwa u fhaṭa zwiṭahanyana zwazwo ngazwo. Zwi fanela u n̄ea zwiliwa mafhondo azwo. Zwi tshimbila zwi tshi imbelela vhukati ha mishumo yazwo; ngauri “Khotsi anu wa ṭadulu a d̄i zwi n̄ea zwiliwa.” nahone “Inwi a ni zwi fhiri kule kani?” Kana inwi, ni re vharabeli vha ngoho vha muyani wa Mudzimu, a ni fhiri nga kule izwi zwiṅoni zwa muyani naa? Naa Muvhumbi washu na Muvhulungi washu wa vhutshilo hashu, ene we a ri sika hu u ita tshifanyiso tshawe tshikhethwa, a nga si kone u ri n̄ea zwine ra lila arali ri tshi mu fulufhela? Kristo o sumbedza vhafunziwa vhawe maluvha a d̄aka, ane a aluwa a tshi tou titima, o naka nga lunako lwonolula l̄we Khotsi wa ṭadulu a a n̄ea, uri tshi vhe tshiga tsha lufuno lwawe kha muthu. O ri, “Gudani nga mavolenga a musimuni; a mela hani?” (Mateo 6:28). Lunako lwa maluvha haya a tsiko, a d̄aka, a fhira kule lunako lwa u d̄itama ha Solomoni. Tshiambaro tshone tsho nakesaho tshi itiwaho nga vhutsila ha muthu a tshi koni u vhuya tsha vhambedzwa na tshilidzi tshine tsha wanala kha maluvha nga tsiko, maluvha e Mudzimu a a sika. Yesu a tshi vhudzisa u ri, “Khefha Mudzimu hansi ha shango a tshi vhu ṭama sa zwenezwo, ngeno vhu tshi ri u vha hone nga matsheloni, nga madekwana ha kudzwa tshivhasoni? Inwi-ha ha nga simesi u ralo naa? inwi vhadzia-u-tenda zwiṭuku.” (Mateo 6:30). Arali Mudzimu, ene Mutsila a re Mudzimu, ndi tou amba maluvha-vho ane a lovha nga d̄uvha l̄ithihi a tshi kona u a n̄ea mivhala yavhuḁi mitete, naa ndi uri vhatu vho vhumbiwaho hu u fanyisa ene u d̄o vha thogomela lungafhani naa? Heyi pfunzo ya Yesu ndi ya u kaidza mihumbulo wa dzimbilahelo, wa u

sokou fhiritana na u timatima, wa yone mbilu i si na fulufhelo. {SK 100.1}

Muṅe washu u funa vhana vhave vhoṅhe vha tshi dzula vho takala, vhe na mulalo vha tshi mu pfa.

Yesu u ri, “Ndi sia mulalo wanga kha inwi, ndi ni fha mulalo wanga. Nṅe a thi ni ṅei nga kuṅetshela kwa shango. Dzimbilu dzaṅu dzi songo dzinginyea, dzi songo ofha.” (Yohane 14:27) “Ndi amba nda ralo uri dakalo ḽanga ḽi dzule ḽi kha inwi, na uri dakalo ḽaṅu ḽi ḽale.” (Yohane 15:11). {SK 101.1}

Dakalo ḽine ḽa ṅoḽiwa nga u ḽifuna, nṅa ha nḽila ya u ita mushumo we wa vhetshelwa wone, a ḽo ngo khunyelela, ḽi a pepeleka, nahone ḽi a fhira ḽa sia muya u woṅhe wo ṅungufhala, fhedzi kha u shumela Mudzimu hu na dakalo na u fushea; Mukriste ha ngaisiwi nḽilani ine a si vhe na ngoho nayo kana kha u vho sokou ri ngavhe, o no niwa nga ṅhoni. Arali ri si na madakalo a vhuno vhutshilo, ri nga kha ḽi takala ri tshi lavhelesa vhutshilo vhu ḽaho. {SK 101.2}

Fhedzi na fhanu shangoni Vhakriste vha a kona u vha na dakalo ḽa vthuthi na Kristo; vha a kona u vha na tshedza tsha lufuno lwawe, na u ḽiphina hu sa khauwi ha u ḽi pfa e tsini navho. Tshinwe na tshinwe tshine ra ita vhutshiloni tshi nga ri sendedza tsini na Kristo, tshi nga ita uri ri pfesese lufuno lwawe, tsha ita uri ri gonye nga vhumelo nḽilani ya u ya hayani ha riṅe ho shudufhadzwaho ha mulalo.

Zwino-ha ri songo ḽaṅela kule fulufhelo ḽashu, fhedzi a ri vhe na u fulufhela ho khwaṅhaho u fhira na u thomani. “Yehova o ri lamulela a ri lamulela a ri swikisa fhanu,” nahone u ḽo ri thusa u swika ro no thusalea tshoṅhe. A ri lavhelese kha phuphu dza tshieletshedzi, dzine dza humbudza zwe Murena a ita hu u ri khuthadza na u ri tshidza tshanḽani tsha muvhulahi. A ri dzule ri tshi elelwa muhumbuloni washu dzikhathutshelo dzoṅhe dza vhulenda dze Mudzimu a ri sumbedza-mi ṅodzi ye a i fhuluṅa, u vhavha a hu fholisa, zwidini zwe a zwi bvisa zwa muhumbulo, nyofho dze a dzi ṅuwisa, u ri ṅea hawe zwe ra vha ri tshi zwi shaya, mashudu e a ri ṅea-zwenezwo ha vha u ḽikhwaṅhisa hashu kha zwoṅhe zwo ri lindelaho lwendoni lwashu lukhethwa lwo salaho. {SK 101.3}

Ri songo litsha u lavhelesa phanda kha zwithu zwiṅwe zwiṅwa zwi ṅanganyaho ṅhoho, fhedzi kha ri lavhelese kha zwo fhiraho na zwine zwa kha ḽi ḽa ri tshi ri, “Murena o ri thusa u vhuya u swika zwino.” “Maḽuvha ayo oṅhe a vhe a mulalo wau.” (Doiteronomio 33:25). Mulingo a u nga fhiri maanda ane ra ḽo fhiwa uri ri u kondelele ngao. Zwino-ha a ri thome mushumo washu heneḽho hune ra u wana u hone, ri tshi tenda uri kha zwoṅhe zwi daho ri ḽo newa maanda o eḽanaho mulingo wonoyo. {SK 101.4}

Hu si kale dzikhoro dza ṅaḽulu dzi ḽo vuliwa uri vhana vha Mudzimu vha dzhene, mulomoni wa Khosi ya vhugala ha bva maipfi a phaṅhutshedzo a u ri, . . . Iḽani vhaḽaṅhutshedzwa vha Khotsi-anga, iḽani vhufa ha vuhosi he nda ni lugisela tshee shango ḽa tikiwa.” (Mateo 25:34). {SK 101.5}

Ndi hone vho tshidzwaho vha tshi ḽo ṅanganedziwa hayani havho hune Yesu a khou vhalugisela.

Henengei vhaḽura vhaḽo a vha tsha ḽo vha vhaḽi vha ḽino shango, vhaḽwifhi, vha shumelaho midzimu i sili, vha dzitshika na vha si na fulufhelo, hone vha ḽo tshilisana na vho kundaho Saṅhane, vho konaho u vha vhaḽhuya nga tshilidzi. Muya wa u funa u tshinya na u sa luga hoṅhe hune ha vha dina fhanu shangoni, hu ḽo vha hu si tsheeho, ho ṅuswa nga malofha a Kristo, na nga vhugala hawe vhu si na tshiṅahe, vhune ha fhira u penya ha ḽuvha nga kule vhune vha ḽo vha vho no ambadzwa hone. Lunako lwa vhutshilo ho kunaho, vhutshilo ha ene vhu si na hu no pfi afha. Vha ḽo vha vha si tshee na tshilavhi phanda ha Khuluṅoni khulu tshena, vho no vha na mukovhe kha vuhulisei na pfanolo dza vharuṅwa. {SK 102.1}

Arali ri tshi dzhia ifa ḽeneḽo line muthu a khou tendelwa u ri ḽi vhe ḽawe “. . . a nga bvisa mini tsha u rengulula muya wawe?” (Mateo 16:26). A nga ḽi vha e mushai, fhedzi ene mune ndi lupfumo lwa ene mune nahone u na vuhulisei vhune vhu nga si wanale fhanu shangoni. Muya wo pfumelelwaho nahone wo ṅanzwiwaho kha tshivhi, une wa vha na maanda a huliseaho o kumedzelwaho kha u shumela Mudzimu, a u na tshiṅwe tshine wa nga lingana natsho, hu na dakalo ṅaḽulu phanda ha Mudzimu na vharuṅwa vhaḽhethwa arali muya muthiḽi wo pfumelelwa, dakalo ḽine ḽa ḽisumbedza nga dzinyimbo dza gundo ḽikhethwa. {SK 102.2}